

॥ శ్రీయైనమః ॥

జ్ఞానవైరాగ్యానుష్ఠానశేవధయే

శ్రీమతశ్రీనివాసమహాదేశికాయనమః

వి ॥ క ॥ వెంకటాచార్యః

శ్రీయైనమః

సచ్చరిత్రసుధానిధిః

శ్రీవైభ్రవ.వంశముక్తాఫలేన

సకలధర్మశాస్త్రపారావార పారదృశ్యనా

శ్రీవీరరాఘవాచార్యేణ

విరచితోయం స్మృతినంగ్రహః

పా, శ్రీమద్రఘనాథాచార్యస్య

సాహాయ్యకేన

ఆసూరి,

సరస్వతీ,తిరువేంకటాచార్యేణ

పరిశోధితః

సరస్వతీనిలయాఖ్య ముద్రాక్షరశాలాయాం

ముద్రాక్షరైర్ముద్రాపితో

విజయ తేతరాం

౧౮౭౯సం॥

శ్రీయైనమః

విషయానుక్రమణికా.

పుటసంఖ్య	పుటసంఖ్య
౧ గురు పరంపరాను	౨౪ స్నానప్రశంసా
సంధానం	౨౫ పవిత్రలక్షణం
౨ ఏతద్గ్రంథ ప్రయోజనం	౨౬ సంకల్పక్రమః
౩ ఏతద్గ్రంథోక్త విషయానుక్రమః	౨౭ పాతస్నానవిధిః
	౩౧ వస్త్రలక్షణం
	౩౩ స్నానభేదాః
౪ పరిభాషా	౩౪ పూర్వాచార్యోక్త స్నానవిధిః
౫ ఇంద్రియాదిశుద్ధిః	౩౬ ఊర్ధ్వపుండ్రవిధిః
౧౦ శుభగుణవర్ణనం	౩౭ సంధ్యాపందనవిధిః
,, శుభగుణలక్షణాని	౪౩ జపవిధిః
౧౨ అష్టకాల, పంచకాల విభాగః	౪౩ పాణిణాయామవిధిః
,, బ్రాహ్మముహూర్త కర్తవ్యం	౪౩ గాయత్రీ జపనియమః
౧౩ మలమూత్రోత్సర్జనక్రమః	౪౪ మూలమంత్రజపవిధిః
	౪౫ భగవత్సేవావిధిః
౧౬ శౌచవిధిః	౬౦ భగవదపచారాః
౧౭ ఆచమనవిధిః	౬౧ అభివాదనవిధిః
౨౦ ఆచమననిమిత్తాని	౬౩ శౌపాసనవిధిః
౨౨ దంతధావనవిధిః	౭౦ బ్రహ్మయజ్ఞవిధిః
	౭౨ వేదాధ్యయనవిధిః

సచ్చరిత్రసుధానిధేః

౭౩ అనధ్యాయప్రదోషాదినిర్ణయః

౭౪ అభిగమనారాధనక్రమః

ఇత్యభిగమనవిధిః

—*అథోపాదానకాలవిధిః*—

- ౭౬ పుష్పశుశసీదర్భాహరణవిధిః
- ౭౮ ద్రవ్యార్జనప్రకారః
- ౮౦ వైమిత్తికస్నానాదినిర్ణయః
- ౮౫ భగవత్సన్నిధౌ అస్పృశ్యస్పర్శదోషభావః
- ౮౬ తౌరాభ్యంగవిధిః
- „ ధాత్రీస్నానమృత్తికాస్నానవిధిః
- ౮౭ సముద్రస్నానవిధిః
- ౮౮ మాఘస్నానవిధిః
- „ గ్రహస్నానాదివిధిః
- ౯౦ సంక్రాంతిపుణ్యకాలాదినిర్ణయః
- నదీనాంరజోదోషః

~~~~~
—*అథేజ్యాకాలవిధిః*—

- ౯౧ మాధ్యాహ్నకస్నానవిధిః
- ౯౨ మాధ్యాహ్నకవిధిః
- ౯౩ భగవదారాధనక్రమః
- ౧౦౧ వైశ్వదేవవిధిః
- ౧౦౨ పంచమహాయజ్ఞవిధానం
- ౧౦౪ భోజనవిధిః
- ౧౧౨ కాలదుష్టభత్యూణి

విషయానుక్రమణికా.

- ౧౧౩ పర్యుషితత్వదోషరహితవస్తూని
 ౧౧౪ ఆశ్రయదుష్టభత్యైశి
 ౧౧౫ నిమిత్తదుష్టభత్యైశి
 ౧౧౬ క్రియాదుష్టభత్యైశి
 సంసర్గదుష్టభత్యైశి
 ౧౧౭ జాతిదుష్టభత్యైశి
 ౧౧౮ —*స్వాధ్యాయకాలవిధిః*—
 ౧౧౯ శ్రీరామాయణస్వయంపాదోదేవతాదయః
 ౧౨౦ తాంబూలచర్పణమ్
 ౧౨౧ సాయంసంధ్యావిధిః
 ప్రదోషాదిషుజపసంకోచః
 ౧౨౨ సాయంసంధ్యాసంతరకృత్యాని
 —*యోగకాలవిధిః*—
 ౧౨౩ యమనియమాదిలక్షణాని
 ౧౨౪ శయన(స్త్రీ)సంగమాదిక్రమః
 ౧౨౫ స్వప్నవిషయః
 ౧౨౬ —*స్త్రీధర్మః*—
 ౧౨౭ పోషితభర్తృకానియమాః
 ౧౨౮ రజస్వలానియమాః
 ౧౨౯ గర్భిణీనియమాః
 ౧౩౦ వితంతునియమాః
 ౧౩౧ పతర్లగ్నింధస్త్రోకసంఖ్యాదయః
 విషయానుక్రమణికా సంపూర్ణా.

శ్రీమైనమః.

విపశ్చితా కేన విల్లిఖితాః
కేవలాచార బోధక స్తోత్రాః.

ప్రమాణం కేవలాచారం సుధియామపి పశ్యత ॥
 ప్రమాణసానాః స్మృతిమహోవ్యం తేకతిచిన్తయా ॥
 శుక్లాంబరధరం యస్యద్విరదాద్యాదికీర్తనం । శ్రీకేశవా
 యనమభివ్యక్తిస్సంధ్యాత్రయేపిచ ॥ ద్వాదశాంగేషు తర్జ
 న్యాని దైశఃపుండ్రధారణే ద్విపుండ్రధారణం విష్ణుపాదా
 కృతివివర్జనం ॥ మృదంవినామూత్రశౌచం ప్రాణాయామ
 శ్చవాచికః । ప్రాణాయామేశు తిస్పర్శజలస్పర్శస్త
 దాదితః ॥ సంధ్యాకాలేన తేపి చతురభ్యుసమర్పణం ।
 ఇత్యనేన సమిద్ధోమోయత్ర వేద్యవనస్పతే ॥ శ్రీవత్సగోత్ర
 ప్రవరసూత్రాక్తిశ్చాభివాదనే । సంధ్యాద్యంతేచ సలి
 లప్రక్షేపోయగ్నహస్తతః ॥ శ్రీకృష్ణాయనమశ్చేతి జపా
 ద్యంతే జపాసకృత్ । సత్యంతప ఇతి బ్రహ్మయజ్ఞైస్సాధ్యా
 యవత్యపి ॥ ఉపవీతేజినస్యాపి బంధనం బ్రహ్మచారిణాం ।
 పరికేచ సమాజ్యాత్పాగైకమేకంతు తత్పరం ॥ తథా
 ద్రామిడగాథానాంస్తోత్రాణామపి కీర్తనం । ఉచ్ఛిష్ట
 ఇత్యనుజ్ఞాయతథాతాంబూలచర్పణం ॥ శ్రీపాదతీర్థమి
 త్యుక్తిః స్వామిదాసోహమిత్యపి । సంకల్పేచైత్రవైశా
 ఖికీర్తనం సారమానినాం ॥ శ్రీవిష్ణుకరణత్యాదికీర్తనంచ
 తథాస్మణాం । అవసానంకరణ ఇత్యాపూర్వాధ్యక్షితుప

క్రమః ॥ విష్ణురరాటమిత్యాదేర్విష్ణుసూక్తైనమేళనం ।
 తద్విప్రాస్రాయజుర్వేదఆవయచ్ఛేత్యుపక్రమః ॥ ఆయు
 మ్మంత్రతథాచాస్త్రేదేవాసఇతిఘోషణం । స్వాదుషగ్
 సదఇత్యాదిప్రీతాత్యగ్నిరీరణం ॥ అసభ్యాయేప్రదోషే
 చసంధ్యయోస్సప్తస్తివాచనం । త్యక్త్వావాక్యంతథైకై
 కమేకైకస్యాపికిరణం ॥ క్రమోక్తిస్సంహితానుక్తి రస
 ద్భిస్సహకీర్తనం ॥ అసభ్యభాషణం (స్త్రీ)ణాంమలవద్వా
 ససాసహ । భోజనంశయనంవాస (స్త్రీ)దినంచదివాని
 శం ॥ మలవద్వాససాగంధతాంబూలాదినిషేధణం ॥ అ
 భ్యంజనంచతుర్థేహిషిష్టదానంగృహగృహే ॥ వివా
 హేచ్ఛోపనయనేత్యహంత్రారాద్యవర్జనం ॥ చాలోప
 నయనాదూర్వణం కేశధారణవర్జనం ॥ అభ్యంజనాది
 రుద్వాహేగాథాగానేనసంయుతం । ప్రక్షేపానాభిశే
 రస్యదంపతిభ్యాంపరస్పరం ॥ డోలాద్యారోహణంపుంభి
 సు(స్త్రీ)కై స్నానవర్జనం । హీనాదనుపనీతేనస్వీకా
 రోష్టాక్షరస్యచ ॥ సహస్రీనామసంత్రైపపాఠః పాదో
 ద్భవానిచ ॥ త్యక్త్వాసంధ్యాంధనుమాహ్నే గాథాగాన
 ముపసృపి ॥ ఉపాకర్మణికాపీనదానమాదానమేవచ ॥
 అపూవభక్షణంతస్యదానంప్రతిగృహంతదా ॥ ఉపాక
 ర్మకృతిస్సర్వైస్త్యైగ్గతిజ్జనస్యచ ॥ సమావేశనగోదా
 నకర్మణోర్వర్జనంతథా ॥ శూద్రాదీనాముదక్త్యా
 నాంయుగద్వయవివర్జనం । అభ్యంగం మీనసంక్రాంత
 త్యామకాలేమోదకాదనం ॥ అంగానామన్యశాఖానా
 మప్యారంభఉపాకృతౌ ॥ సంత్యేవమాద్యాఅచారాఅ

న్యేపివిదుషామపి | సంతిచే ద్వచనాన్యేషాం పశ్యంతు
 సుధియో జనాః || పురాతనోపవీతస్య త్యాగోన్యే
 ద్యురుసాకృతౌ | సమిత్యమారోపణంచ సీమంతోన్న
 యనేఽఖిలైః || రత్నాసూత్రపరిత్యాగ ఉత్సవాంతేని
 శాముఖే || స్నానభోజనవిఘ్నాతోత్సర్జనాచమనాది
 షు | యోషితాంనియమాభావలన్యథాపుండ్రధారణం ||
 ఇత్యేకా తర్జనీవస్త్రభస్మభిదంతధావనం | మూతో
 త్సర్జే పూతిరేవగండూషమపిపాణిషు || శాకాన్నలవ
 నాదీనాంహస్తైసపరివేషణం || శ్వశూనసాంద్యశ్వశు
 రాదీనాముచ్ఛిష్టభక్షణం | తైరసంభాషణంసద్భిరసద్భి
 స్సహభాషణం || ప్రాగ్రజోదశానాత్ స్త్రీణాం విధవా
 నామలంక్రియా | తాంబూలభక్షణంగంధపుష్పాదీనాం
 చధారణం || కేశప్రసారణంవక్షఃప్రహారస్వపతేర్మృ
 తౌ | పాదప్రసారణంభుక్తావుష్ణానమపియోషితామ్ ||

కేవలాచారబోధకశ్లోకాః

సమాప్తాః

శ్రీయైనమః.

శ్రీలక్ష్మీనృసింహపరబ్రహ్మణేనమః

సచ్చరిత్రసుధానిధిః

శ్రీశంక్రియంచసేనేశం శతారిం నాథయోగినం ।
 పద్మాక్షం రామమిశ్రంచ యామునంచమునితతః ॥
 పూర్ణం రామానుజముసేం ప్రణతాతిహారం తథా ।
 రామానుజరంగరాజంవాదిహంసాంబుదంగురుం ॥
 వేదాంతాచార్య తత్పుత్రా ప్రణమామి పునఃపునః ॥
 బ్రహ్మతంత్రస్వతంత్రాద్యంశ్రీమద్వరద దేశికం ।
 ఆద్యం శతారియోగీంద్రం నారాయణమునిం తతః ॥
 పరాంకుశశ్రీనివాసశతజిద్యోగిపుంగవాక్షా ।
 పరాంకుశశతారాతిపరాంకుశమునీశ్వరాక్షా ॥
 నారాయణశతారాతిశ్రీనివాసమునీశ్వరాక్షా ।
 శ్రీమన్నారాయణమునింశ్రీనివాసమునీశ్వరం ॥
 అఘోరాబిలనృసింహాద్యాక్షగౌరవాన్నామిదేశికాక్షా ॥
 ససేతంసానుజంరామంప్రణమామిసహస్రశః ।
 యస్యస్మరణమాత్రేణపలాయం తేమహారయః ॥
 వాగీశ్వరంహయగ్రీవం ప్రణమామిసహస్రశః ।
 గంగాప్రవాహవద్యస్యస్మరణాద్వాగ్విజృంభతే ॥
 వేదాంతాచార్యమనఘంప్రణమామిసహస్రశః ।

యదాశ్రేతానాంస్వపదందదా త్యేవశ్రీయఃపతిః॥
 శ్రీనివాసమునిశైశ్వం ప్రణమామిసహస్రశః।
 రామానుజావతారంయగ్రవదంతిమహీసురాః ॥
 శతక్రతువిధిస్తవ్యంచతుర్వేదహరిణం ।
 శ్రీనివాసగురుంసీతానాయకంచనమామ్యహం ॥
 శ్రీమచ్ఛ్రీనిధిదేశికస్యచతురామ్నాయస్యదివ్యాజ్ఞయా
 కర్తుంసచ్చరితాద్ధిమధ్వరశతానుష్ఠాననిష్ఠాజుషః ।
 మీమాంసాద్వయవల్లిభశ్చబుధరాట్ శ్రీశ్రీనివాసస్సుధీః
 సమ్యక్సాహసకారిణౌమమతరిస్సాన్యైశ్చైష్టవిద్వత్తుణిః॥
 చతురామ్నాయపట్నాస్త్రిరహస్యాధౌపదేశినః ।
 శ్రీవాసదేశికస్యాంతేమేధాకస్యనజ్మంభతే॥
 శ్రీనివాసమహామునింవరదదేశికంజనకాత్మజా
 రాఘవౌపితరాంస్వకౌబహుసంప్రణమ్యజగత్ప్రభూ ।
 వీరరాఘవనామవానిహసనైఘ్రివఃకురుతేఘ్నా
 సచ్చరిత్రసుధానిధిం రఘువీరచోదితఆదరాత్ ॥

—*వితస్త్రింభప్రయోజనం*—

అచాగాణాహప్రాణ్ణోర్వైర్మనుబోధాయనాదిభిః।
 స్పృతిరతాకరాదీనామత్యంతవిస్తృతత్వతః॥
 తత్రతతోదితానధానాసర్వానేకత్రపీక్షితుం।
 క్రియలేద్యాయమారంభస్తద్విశ్లాతురఘూద్వహః ॥
 ధర్మశాస్త్రాణీసర్వాణీయేసంపీక్షితుమక్షమాః।
 పశ్యంతుసాధవఃకృత్సంసచ్చరిత్రసుధానిధిం॥
 యతైవవేదాధ్యయనంధర్మశాస్త్రమిదంతథా।
 అధ్యైతవ్యంప్రయత్నేననియతంపాపభీరుణా॥

శ్రుతిస్మృతీమవిపాశ్రాంచతుషీద్వేనిర్నితే।
 ఏకేనహీనఃకాణస్సాన్యద్వాభ్యామంధఃప్రకీర్తితః॥
 అధీత్యచతురోవేదాన్ సమడంగపదక్రమాన్।
 స్మృతహీనానశోభంతేచంద్రహీనేవశర్వరీ॥
 ధర్మ్యాయశస్యమాయుష్యంపుణ్యంస్వర్గ్యంతతైవచ।
 ధారణార్థర్మశాస్త్రస్యబ్రహ్మలోకమవాపున్నయాత్॥
 ఏవంనునుసరాచార్యపరాశరయమాదిభిః।
 ధారణంధర్మశాస్త్రాణాం ప్రశంసితమనేకథా॥
 తస్మాద్విస్తరభీదానాందివృక్షానాంబహుస్సృతీః।
 ఉపాదేయాయమార్యాణాంసచ్చరిత్రసుధానిధిః॥

—*ఏతన్మృగింధౌక్త విషయానుక్రమః*—

పోచ్యతేనుక్రమాదస్మిన్సచ్చరిత్రసుధానిధౌ।
 పరిభాషేంద్రియాదీనాం సంశుద్ధిర్గుణవర్ణనం॥
 తల్లక్షణాన్యప్తకాలపంచకాలవిభాగతా।
 బ్రాహ్మముహూర్తేకర్తవ్యవిణ్మూత్రోత్సర్గశోచయోః।
 విధిరాచమనస్సాపినిమిత్తాన్యథతస్యచ।
 దంతశుద్ధిస్నానవిధిరూర్ధ్వపుండ్రవిధిస్తథా॥
 తతస్సంధ్యోపాసనస్యజపోపస్థానయోర్విధిః।
 రామసేనావిధిరథాప్యచారాణాంనిరూపణం॥
 తతోభివాదనవిధిస్త్యోభ్యక్షణమూచయోః।
 బ్రహ్మయజ్ఞాధ్యయనయోరుపాదానవిధిస్తథా॥
 వైమిక్తికస్నానవిధిఃత్రౌరాభ్యంగవిధిస్తతః।
 ధాత్రీమృత్యుగరస్నాననూపుస్నానవిధిస్తతః॥
 స్నానంగ్రహణసంక్రాంత్యోరాపగానాంరజస్తథా।

మాధ్యాహ్నికస్నానవిధి మాధ్యాహ్నికజపక్రమః ॥

ఇజ్యావిధిర్వైశ్వాదేవబలికర్మవిధిస్తథా |

పంచయజ్ఞాతిథ్యవిధిర్భిక్షాదానవిధిస్తతః ॥

భాజనస్యాసినియమోభక్ష్యవస్తువిధిస్తథా |

కాలాశ్రయనిమిత్తైశ్చ క్రియాసంసర్గజాతిభిః ॥

దుష్టాన్నవ్యంజనవిధిస్సాంస్కృత్యాయస్యవిధిస్తతః |

తాంబూలచర్వణవిధిస్సాయంసంధ్యావిధిస్తతః ॥

ప్రదోషజపసంకోచవిధిరౌపాసనస్యచ |

శ్రీరామేజ్యావైశ్వాదేవబలిభుక్తివిధిస్తతః ॥

స్వాధ్యాయయోగశయనస్త్రీసంగానాంవిధిస్తతః |

తతఃస్త్రీణాంవిద్యకృత్యంస్త్రీధర్మప్రసనంతరం ॥

రజస్వలానాంనియమోగర్భిణీనియమస్తతః |

విధవానాంచధమోత్రక్రమేణప్రోచ్యతేమయా ॥

ప్రమాణవచనాన్యేషాంస్త్వతిగర్భాకరాదీషు |

సంతితత్రవిపశ్చిద్భిర్దైర్విప్రపాణిదివృత్తుభిః ॥

మయాతదథాఽఽసంగృహ్యగ్రంథవిస్తరభీరుతా |

క్రియతేసంగ్రహేనైః సచ్చరిత్రసుధానిధిః ॥

దోషాఽహిత్యాభ్యసూయూదీః

మయోక్తంస్త్వతిసంగ్రహం |

విద్వాంసస్సుఖియోనిత్యంపశ్యంతుగతమత్సరాః ॥

సీతాధినాథకృపయైవమయాకృతోసా

శ్రీరామదత్తమతినాస్త్వతిసంగ్రహమాద్య |

అజ్ఞస్యభక్తిరహితస్యనుచూల్పబుద్ధేః

శక్తిఃస్త్వతిప్రణయనేకథమన్యథాస్యాత్ ॥

—*అథపరిభాషా*

తత్రతతోపయోగార్థంపరిభాషాత్రవర్ణ్యతే ।
 నోక్తోహస్తాయత్రతత్రదక్షిణఃపరికీర్తితః॥
 యత్రదిష్టియమోనోక్తఃప్రావీతతోత్తగాథవా ।
 తయోరుపాధావైశానీజుఃపౌరాతీత్యత్రవైఘృతం॥
 సంఖ్యానుక్తాసహస్రస్యాజ్ఞాసహమాదికర్తృసు ।
 శతంవాదశవాగవ్యంద్రవ్యంగ్రాహ్యంఘృతాదికం॥
 గవ్యాభావేమాహిషంస్యాదాజ్యంతైలమథాపివా ।
 అసీనపవతుర్వీతనోక్తయత్రాసనస్థితీ॥
 కాలాత్పూర్వంకృతంకర్తృపునఃకావేసమాచరేత్ ।
 అననుష్ఠితమేవస్యాశాసనేతేకృతంయది॥
 ప్రథానాకరణేకర్తృసాంగంకర్తవ్యమాదితః ।
 నకార్యాణ్యంగనాశేస్యరంగీవాంగానివాపునః॥
 ఆరబ్ధంకర్తృచేత్త్యేమోహేనకృతమన్యథా ।
 స్థలసంయత్రసంఘాతంతదారభ్యసమాపయేత్ ॥
 అతీతేముఖ్యకాలేతుగౌణకాలోపితృమః ।
 ముఖ్యకాలోగరీయాన్సామ్యస్త్యుక్త్యయోర్భివ్యకాలయోః॥
 తన్ముఖ్యకాలేద్రవ్యేణగౌణేనాపక్రియాశ్చరేత్ ।
 ముఖ్యద్రవ్యాశయానీనాముఖ్యకాలంనలంఘయేత్ ॥
 గౌణేనకర్తృణ్యారబ్ధేద్రవ్యేణయదిలభ్యతే ।
 ముఖ్యద్రవ్యంతుతత్యక్త్వాగౌణేనైవసమాపయేత్ ॥
 ముఖ్యద్రవ్యముపాత్తంయత్తద్వినష్టంయదాతదా !
 గ్రాహ్యమన్యస్త్యుఖ్యమేవగౌణంవాతదసంభవే॥
 ముఖ్యద్రవ్యోపమంగౌణంగ్రాహ్యంగౌణోపమంనతు॥

కర్తృక్షమమపిద్రవ్యంముఖ్యమేవోత్తమంవిదుః |
 కర్తృక్షమమపిద్రవ్యంనగ్రాహ్యంగౌణమేవహి ||
 ద్రవ్యంతత్యసంకార్యేయైర్వర్ణైరథాపివా |
 క్షీరైఃపుష్పైఃఫలైర్దంతైస్సంగ్రహ్యమథవారయైః ||
 పూర్వైఃపూర్వైస్సమాలాభేనమంగ్రాహ్యంపరైఃపరైః |
 హయామద్రవ్యేష్వలభ్యేషు ఘృతేనజుహుయాద్విజః |
 అజ్ఞాతాయదిమంతాస్సస్యర్జపహూమార్చనాదిషు |
 తిస్రోవ్యాహృతయస్తత్రమంత్రస్సాత్మణివోపివా ||
 మంత్రస్యజేవతాఽజ్ఞానేదేవతాస్యాత్మజాపలిః ||
 స్వకాలక్రియమాణానామంగ్రాహ్యైశ్చకర్తృణాం |
 అకాలక్రియమాణానాంనాంగ్రాహ్యంగ్యేవకర్తృణాం ||
 బహ్వాల్పంవాస్వగృహ్యేయత్పోక్తంకర్తవ్యమేవతత్ |
 న్యూనతాతత్రయద్యస్తితదాగ్రాహ్యంపరోదితం ||
 స్వసూత్రవిధ్యలభ్యేతుగ్రాహ్యంబోధాయనోదితం ||
 విఘ్నాతోత్సర్జనందంతథావనంపోక్షణంతథా |
 తర్పణాచమనేకుర్యాత్కుకుటాసనసంస్థితః ||
 స్నానభోజనపానానిమైథునందంతథావనం |
 క్రీడామద్యర్తనంసిద్ధాంశ్చయదైవతాలయే ||
 విఘ్నాతోత్సర్జనేదంతథావనమైథునేతథా |
 స్నానహూమజపాద్యేషుమానంకర్తృసమాచరేత్ ||
 ఉపవీతంసదాధార్యంశ్రోతస్కారాదికర్తృసు |
 తర్పణేవందనేశ్రోతేకల్యాణేవతుధారయేత్ ||
 (ఉపవీతవద్వాసోవిన్యాసవిశేషఉపవీతం)
 ఆదౌక్రియాణామంతేచప్రణమ్యగురుతద్గురూణా |

లక్ష్మీవల్లభపర్యంతానానేకంబ్రయమప్యథ ।
 ఉద్వృమంత్రంకృతంచేతి బలమంత్రంతతఃపరం ।
 పశ్చాత్పద్యంస్వశేషేతిగన్యంవాభగవానితి ।
 కీర్తయేత్పరమైకాంతీపంచకాలక్రియాదిరః ॥
 బలమంత్రంవినాతంచతచ్ఛాంతేపరికీర్తయేత్ ॥
 స్నానహూమజపాదీనామనైషామపీకర్తృణాం ।
 ఆద్యంతయోఃకృతంచేతివినాతంచచ్ఛక్తియేత్ ॥
 యథోపదేశంకార్యాణిసంప్రదాయానుసారతః ।
 స్నానాభిగమనాదీనిసర్వకర్మాణిచద్విజైః ॥
 ద్వివిధానామింద్రియాణామనోబుద్ధ్యోశ్చవక్ష్యాణాం ।
 ద్రవ్యదేశక్రియాణాంయాశుద్ధిస్సాచారఉచ్యతే ॥
 ఇతేసచ్చరిత్రసుధానిధౌపరిభాషా*****

—*ఇంద్రియాదిశుద్ధిః*—

భగవన్మరువిప్రాణానిందాంచాసత్యభాషణం ।
 అశృణ్వతామసంశాస్త్రంయచ్ఛాన్యనపినిందితం ॥
 మాహాత్మ్యంస్తోత్రనామానిపద్మాకాంతశ్యసర్వదా ।
 సంశృణ్వసాత్వికంశాస్త్రశ్రోత్రంశుక్లముదాహృతం ।
 పరస్త్రీపతితాదీనామంగస్సర్కననర్జితా ।
 జాహ్నవ్యాదిమహాతీర్థస్నాననిర్ధాతకల్తషా ।
 వైష్ణవాలింగనప్రాప్తపరమానందనిర్భరా ।
 అలోలుపాచందనాదౌత్వక్లుద్ధాపరికీర్తితా ॥
 పాపండుపతితాన్యస్త్రీమలమూత్రాదివీక్షణే ।
 పరాద్భుతోభాగవతాలోకనాదిస్పృహోన్వితా ।
 రమారమణపాదాదిచూడాంతాంగేక్షణోద్యతా ।

అహతూ ర్యేషు సతతం శుద్ధాదృష్టిరుదాహృతాః॥
 కాలాశ్రయనిమిత్తైశ్చక్రియా సంసగజాతిభిః॥
 దుష్టమన్నమనిచ్ఛంతీపరమాపత్న్యపిక్వచిత్ ।
 యజ్ఞశిష్టంహృషీ కేశవినివేదితమన్వహం ।
 స్వీకుర్వంతీయథాకాలంజిహ్వశుద్ధోదితాబుధైః॥
 మద్యమాంసమలాదీనాంగంధాఘ్రాణవివర్జనం ।
 తులసీసుకుచాదీనాంలక్ష్మీపతిపదాబ్జయోః ।
 సమర్పితానామాఘ్రాణంఘ్రాణశుద్ధిరుదాహృతాః॥
 పరాపవాదంపాదుష్యంప్రైశున్యమతివాదతాం ।
 అసచ్ఛాస్త్రస్యపతనమసద్భిస్సహభాషణం ।
 వర్జయ్యత్యైవమాదీనిభగవన్నామకీర్తనం ।
 వేదసచ్ఛాస్త్రపతనంసదామధురభాషణం ।
 ఏవమాదీనికుర్వంతీవాక్కుద్ధాసముదాహృతాః॥
 పరదారపరద్రవ్యస్పర్శబాలాదితాడనే ।
 హిత్యావృథాతృణచ్ఛేదమన్యచ్ఛాపివిగర్హితం ।
 దేవ్యాలంకారకరణేకుశలఃకమలాపతేః ।
 సుమార్జనాదికృద్ధాన్నిశుద్ధఃపాణిరుదాహృతః॥
 భగవన్తుందిరాచార్యాద్యాభిముఖ్యప్రసారణం ।
 ధావనంభూమిఘాతంచహిత్యాన్యదపినిందితం ।
 తీర్థయాత్రోత్సవాద్యర్థంసంచరిష్ణుమృదుక్రమం ।
 మహాత్కరస్పర్శహీనంశుద్ధంపాదద్వయంమతం॥
 సతాంసమీపేఽథోవాయువిసర్జనవివర్జితః ।
 సర్వదావాసపాచ్ఛన్నఃపాయుశ్శుద్ధుదాహృతః॥
 అన్యయోషిత్స్వకాలేవాయద్యల్పణవివర్జితం ।

పచ్చరిత్రచుధానిధిః

ఋతుగామిస్వస్త్రియాంచేమపస్థంశుద్ధముచ్యతే॥
 పరహంసాద్ర్యయోషిద్వేషవైరానుచింతనం॥
 అపద్విషయసంశుప్తమలభ్యాథానానుచింతనం॥
 అన్యచ్ఛనిందితంత్యక్త్వాహృషీకదమకంసదా॥
 శ్రీపతిధ్యానవిమలంమనశ్శుద్ధముదాహృతం॥
 శ్రీపతిస్సర్పదోపాస్యాభూగమోక్షేచ్ఛుభిర్జనైః॥
 అన్యేబ్రహ్మకవయోదేవానోపాస్యాస్తుముముత్సుభిః॥
 మహాభాగవతాసేవ్యాసృచ్ఛాస్త్రంతదుదీరితం॥
 ఇతివిజ్ఞాయతత్త్వార్థంసదాచార్యోపదేశతః॥
 శుష్కతారీకచార్పకనాస్తికప్రముఖైర్జనైః॥
 అభేద్యాసుదృఢానిత్యంబుద్ధిశ్శుద్ధోదితాబుజైః॥
 తిలామలకపిపాద్యైస్తైలాభ్యంగనిమజ్జనైః॥
 మలమూత్రాదిశౌచేనశాస్త్రక్రవిధినామృదా॥
 నాసికాకర్ణనేత్రాదిమలర్హరణేనచ॥
 వైర్మల్యంయచ్ఛరీరేపాదేహశుద్ధిరుదాహృతా॥
 సత్త్వాదిగుణభేదేనత్రివిధంద్రవ్యముచ్యతే॥
 తత్త్రైకైకంబహువిధంద్రవ్యంజ్ఞేయంమనీషిభిః॥
 ద్రవ్యేష్వేతేషుసంశుద్ధంపాల్పికంద్రవ్యముచ్యతే॥
 ధార్మికాధిష్ఠితోరాజ్ఞాధార్మికేణాభిపాలితః॥
 శ్లేచ్ఛపాపండుపతితసింహవ్యాఘ్రాదివర్జితః॥
 దివ్యాపగాదేవఖాతశిఖిసారంగసంయుతః॥
 ఆసన్నోయోజయైపుష్పతులసీసమిదాదిభిః॥
 యుక్తశ్చత్సణకాష్టాద్యైర్దేశశుద్ధఉదాహృతః॥
 ఇత్యాదిగుణసంయుక్తేదృష్టిరమ్యేమనోహరే॥

గోశక్యత్వవిలాలిస్తేజశేదనవివర్జితే |
యతఃస్పృక్రియతేహీననరపక్షణవర్జితం |
లక్ష్మీపతిపదాంభోజసంతతధ్యానసంయుతం |
సంకల్పపూర్వమారభ్య సాద్వికత్యాగసంయుతం !
విశుద్ధంకర్మవిజ్ఞేయం శ్రీశాయాం తేనమర్చితం ||
శుద్ధిమైంద్రియాదీనాంపోష్యం తేథగుణాశ్శుభాః ||

—*శుభగుణవర్ణనం*

విద్యనసూయాకార్యణ్యమక్రోధస్సత్యభాషణం |
సతాంపూజావయాత్మాంతిస్సంతోషోన్మేయమార్జవం
జ్ఞానంధ్యాంతపశ్చోచమస్త్వహేంద్రియసిగ్రహః |
హీర్మంగళమనాయాసోధ్యతిద్దానంశమోదమః |
అహింసాధ్యయనంయజ్ఞఃపోక్తావతేగుణాశ్శుభాః ||

—*శుభగుణ లక్షణాని*

ఉచ్యం తేలక్షణాన్యేషాంవిద్యాత్వజ్ఞానముచ్యతే |
గుణేషుదోషాకథనమనసూయోచ్యతేబుధైః ||
దరిద్రేణాపీయతిరాచిదహస్యహాదీయతే |
సత్త్వాత్రేషునాదైన్యమకార్యణ్యంతదుచ్యతే ||
నికృష్టేషిజనేస్సప్తాచ్చపతేషుత్రవాబహు |
కోక్రిధాభావోఽబలినిస్సైకోక్రిధఃపోష్యతేబుధైః ||
భూతప్రియహితంసత్యంయథార్థకథనంవృదు ||
గృహగతానాంగృహీధిర్యాపూజాక్రియతేముదా |
మహాభాగవతానాంసాసతాంపూజాప్రకీర్తితా ||
సర్వభూతహితైస్సర్వసర్వదాపోష్యతేదయా |
త్వాంలేర్ష్యంద్వసహిష్ణుత్వంసంతోషోవిషయాస్పృహః ||

అదత్తస్యానుపాదానమస్తయంపరికితఃతం |
 అర్జవంసమచిత్తత్వంజ్ఞానంతత్వాత్కవితనం ||
 విషయేభ్యస్సమాహృత్యమనోహృత్పక్షసంస్థితే |
 శ్రీభూమిరమణైఃసృష్టాపనంధ్యానముచ్యతే ||
 తపస్స్వధర్మాచరణముపవాసశ్చకాలతః |
 అభక్షణమభత్యాతామసంసర్గశ్చనిందితైః |
 అసాంకర్యంస్వధర్మేచసంక్కిలశ్శాచముచ్యతే ||
 ద్రవ్యేణాన్యైశాగతేనసంతుష్టరేనకేనచిత్ |
 పరద్రవ్యేష్వనిచ్ఛాయాసాఽస్పృహోపరికితఃతా ||
 యావనేసశ్శువిషయేష్వాసక్తిర్నభవేద్యది |
 ఇంద్రియాణాంసగ్రహస్సఃప్రీరకార్యైఃపర్వతం ||
 ప్రశస్తాచరణంనిత్యమప్రశస్తవివక్షనం |
 శాస్త్రోక్తవిధినాయత్తత్సంగశంఘోచ్యతేబుధ్ధేః |
 అనాయాసశ్శుభేకర్త్యానాసాభావకూరితః |
 దృతిస్స్వధర్మాకరణైబుధ్ధైఃసాక్షింఽచక్షుధాః ||
 దీయతేపుణ్యకాలేషుయత్తద్దానముదీరితం |
 శమశ్చిత్తస్యశాంతిసాన్న్యత్తస్యైవదమనందమః ||
 యూకమతుగ్రణముఖ్యానాంశరీరంతుదతామపి |
 దోహంయదినకుర్వీతసాఽహింసాపరికితఃతా ||
 దినేదినేబ్రహ్మయజ్ఞస్వాధ్యాయోధ్యాయనంస్తృతం |
 యజ్ఞాధ్యాయోచ్యతేపంచమహాయజ్ఞాదినేదినే ||
 ఉక్తానుచాఅప్యక్తానిసమ్యక్తల్లక్షణానిచ |
 బ్రాహ్మన్మహూర్తాదారభ్యకర్తృకర్తవ్యముచ్యతే ||

—*అష్టకాలపంచకాలవిభాగః*—

దివసస్యాష్టథాభాగోదత్తాదిభిరుదాహృతః |
 స్నానాదిబ్రహ్మయజ్ఞాంతంతత్రాద్యేనయదాహృతం ||
 వేదాభ్యాసోద్వితీయేతుతృతీయేగ్ధార్జనంస్తృతం |
 స్నానాదిదేవపూజాంతంచతుర్థేసముదాహృతం ||
 పంచమేవైశ్వదేవాదిభోజనాంతముదాహృతం |
 ఇతిహోసపురాణాదిపాఠస్సప్తమషష్ఠయోః ||
 అష్టమేలౌకికంకార్యంక్రమపవముదీరితః ||
 శౌండిల్యాదిభిరన్వేయైస్తుపంచకాలపరాయణైః |
 అద్భుతవిపంచకాలస్త్వంప్రశస్తమితివర్ణితం ||
 అంతతత్రాభిగమనముపాదానమునంతరం |
 ఇజ్యాస్వాధ్యాయయోగాశ్చక్రమేణసముదాహృతాః ||
 బ్రాహ్మన్యసూక్తాదారభ్యహోద్యతేపంచకాలతా |
 బ్రాహ్మన్యసూక్తకర్తవ్యంకర్తాతప్రతిసాద్యతే ||

—*బ్రాహ్మన్యసూక్తకర్తవ్యం*—

శర్వర్యాశ్చరమోయామోయహూర్తోబాహ్మనురీతః |
 అన్యేసూర్యోదయాత్పూర్వంప్రముహూర్తంవిదుర్బు
 థాః | నిజాంకరౌతియస్త్రపాదకృత్రంసమాచరేత్ |
 తస్మాత్తత్త్రిప్యక్తనిక్షిప్తా యాతందితోద్విజః |
 సత్త్విత్యోహరితిహోహ్యోగహరహౌమితి |
 గాహగ్రితైపాతరిల్లోకానుక్త్వాప్రసన్నధీః |
 ఉత్థాయితయనాత్పాణిపాదత్రాశనపూర్వకం |
 ద్విగాచమృగవాలశక్తాదక్షిణంప్రవణంస్పృశేత్ ||
 తస్మాత్తస్త్వేనమాసీనోజీవేశగుణచింతనం |

కృత్వాశీరిగమాంతార్యవంగీశోక్తప్రకారతః।
 నిర్విద్యతైర్యమాశ్రిత్యగురువందనపూర్వకం।
 ధ్యాత్వాసీతావతంతస్యనామ్నాంసంకీర్తనంచరేత్॥
 చతుర్థాంద్వాదశానాంచదశానామపిచశ్రేయః।
 స్తోత్రైశ్చస్త్వాతదీయైస్తాంతస్త్వశానపీకీర్తయేత్॥
 యోగంసమాప్యవిధివత్క్రమంచేత్యాదిమంత్రతః।
 సామాన్యతఃపంచకాలంతతోభిగమనంపుధక్।
 సంచల్యబలమంత్రంచజపిత్యాతదనంతరం।
 పద్మంస్వశేషశూతేనేత్యేకవాభగవానితి।
 గద్యంవాప్యనుసంధాయదక్షిణంచరణంతతః।
 నమఃక్షీతిధరాయేతిమంత్రేణప్రణవాదినా।
 వినయస్యభూష్యాంతదను
 మంత్రాభ్యాంపాక్షయేచ్ఛతాం॥
 సముద్రవసనేదేవిపర్వతస్తనమండితే।
 విష్ణుపత్నినమస్తుభ్యఃపాదస్పర్శంక్షమస్వమే॥
 నమోస్తుప్రియదత్తాయైతుభ్యందేవివసుంధరే।
 త్వంమాతాసర్వలోకానాంపాదస్పర్శంక్షమస్వమే॥
 ఇతిసంపార్థ్యధరణీంసంప్రణమ్యతతఃపరం।
 మంత్రైర్విష్ణోఃక్రమోసీతచతుర్భిశ్చతురఃపదః।
 భూమానిక్షీప్యతదనుధ్యాయవిష్ణుంత్రివిక్రమం।
 బహిర్గత్వాకేశవాయనమిత్యేకమంత్రతః।

—*మలమూతోత్సర్జనవిధిః*—

ఉదీచీంప్రాగుదీచీంవాప్రాచీంవాలైర్మఠింతువా।
 శౌచక్షమాందిశంగత్వావిష్ణుతోత్సర్జహేతవే।

మృదంతోయంచసంస్థాప్యమలమూత్రేపరిత్యజేత్ ॥
 ఆఘృష్టాంహలోన్మాదాంకూలస్థాంజంతుకూషితాం |
 శరరామేఘసంయుక్తాంశౌచశీఘ్రాంపరస్యచ |
 మృత్తికామూషరాన్మృగాద్వర్షికాజ్వలమాధ్యతః |
 గృహచ్ఛసికతాఃపాంసూకార్ద్రమానపినాహరేత్ ॥
 ఏరాభ్యాన్యాంమ్మదంశుద్ధాంఽక్షిప్యదలభాజనం |
 ఉపాసహదివాధార్యసమావర్తనసూత్రతః |
 అశ్వమేధికహేయోన్మృపాదుకాతుదివానహి |
 యోగాభ్యాసరతైర్లైష్ఠిపపాపందాదిషిర్దజైః |
 కృప్తంచేదిలూత్రాగ్నిచ్ఛత్సృజాంచనమేదతః |
 రాశ్రితుపాపరాధార్యాగృహస్థైస్త్రిభిరేవచ ॥
 సంత్యక్తపాదుకోపాద్యిస్సృజ్యసహచారణం |
 నివీతంబ్రహ్మసూత్రంతుకణేకవిన్యస్యదక్షిణే |
 ప్రచ్ఛాద్యచదనంఘ్రాణంమూర్ధానమసివాససా |
 ఆయాశ్చమృత్యుకైశ్శుమ్రైఃపర్వైర్వాచ్ఛాద్యమేదిం |
 మానీదివోదమ్ముఖస్సకనక్తంచేద్దక్షిణాముఖః |
 మలంమూత్రంచవిస్తృజేత్సంధ్యయోస్తుయథాదివా ॥
 ఆపద్యశక్తైస్త్రిపిప్రాద్యాభిమువ్యచదిగ్భిరేవ |
 భయేదిస్త్రియమోనాస్తిదివానక్తమపి క్వచిత్ ॥
 నేవాలయజలాన్యైఃసోహగోవిప్రతారతాః |
 పశ్యకదిశోయోషితశ్చనవిన్యాత్రేపరిత్యజేత్ ॥
 ఆరానోగ్యానపశ్యేషుక్తశానోపరభస్తసు |
 వర్షికగిరిచక్రేషుగర్భైఃప్రఖిలాధ్వసు |
 అమేఘసికతాచ్ఛాయాగుల్మచత్వరవారిషు |

కృష్ణైగోష్ఠేశ్చక్షుమూలేతటాకాన్ధీనదీతటే।
 గోమయేయజ్ఞశాలాయాంపరభూమాచశాద్వలే।
 గృహంకణేచపాషాణేరంభైశ్చీటావిజంతుషః।
 సన్నిహృద్విశగ్నీశ్రాంతవిణ్నాతేపరిత్యజేత్॥
 దృష్టంచేష్టనాలంసూర్యఃపశ్యేద్దాంబ్రాహ్మణంతువా॥
 వ్రీహివ్రీయః కమశఙ్ఖద్ధ్వాగంవిదురంగులం।
 షణ్ణవత్యంగులందండఃకోశస్తద్విసహస్రకం।
 కోశాద్వాపశదంబాద్వాపరితోఽష్ణుమందిరాత్।
 జ్ఞానతోజ్ఞానతోవాపివిణ్నాతేయఃపరిత్యజేత్।
 సవినాశంవ్రజత్యాశుభగవాంశ్చప్రకున్యతి।
 మూత్రగర్తేచపతతియావన్నన్వంతరందివజః॥
 స్నానంకృత్వాద్రవసనోవిణ్నాతేవిస్మజేద్యది।
 పాశ్రామాయత్రయంకృత్వాపునస్నానంసమాచరేత్॥
 కృత్వామూత్రంపురీషంనాశ్వాదిస్పృష్టాయదాభవేత్।
 స్నాత్వాసచేలంగాయత్రీసహస్రజపతత్కుచిః॥
 తథాలశునసంస్పృష్టస్నానోపోషణతత్కుచిః॥
 గృహీతోదకపాత్రశ్చేన్ద్రులమూత్రేసమత్సృజేత్।
 నూత్రతుల్యంతమదకంశ్వాచాంద్రాయణంచరేత్॥
 కృతేమూత్రేపురీషేవాసలిలంనభవేద్యది।
 లభ్యాతోయంతతశ్చోచంకృత్వాస్నాత్వాసచేలకం।
 స్పృశేద్దామపురేతోఽష్ణుతాశ్రాంతమోచసేవధా।
 ఉపవాసోఽకృతేశౌచేవిద్యమాసేంభసిన్దృతః॥
 విస్మజ్యరేతోఽష్ణుతాశ్రాంతకృత్వాశౌచమధ్వాపి।
 స్నాత్వాసచేలంజనుయాద్వ్యహతిత్రయేనతు।

యోగి క్రమ్యజలంగచ్ఛేదకృతవిఘ్నాత్రమోచనః |
 సాక్షాత్సచేలంస్పృష్టాగ్నింఘృతంపాశ్వవిశుద్ధ్యతి ||
 నివేదాకరణబ్రహ్మసూత్రంతత్పరివర్జయేత్ |
 నమృదేచ్ఛలమూతేత్త్రలోష్టమృత్ప్రణపర్జితైః ||
 ఏవంవిస్మయవిఘ్నా తేరిషధివచ్ఛాచమాచరేత్ ||

—*అథశౌచవిధిః*

పుష్కరి ప్రవేశనో మే శ్రంగృహీత్వా సవ్యహస్తతః |
 పూర్వం నీక్షిత్వ మృత్తోయైశ్శౌచం కుర్యాదతండ్రితః |
 నోత్పజేద్వా మహస్తేన యావచ్ఛాచంతు మేహనః |
 మృజ్జలోద్ధరణాభావేశౌచం కుర్యాదనుద్భృతైః ||
 శౌచం యదితటాకాదానాహరేద్బాహ్యమృత్తికాం
 కూర్పరాన్నణిబంధాద్వాపరతో పూర్ణరేన్మృదం ||
 నిక్షిప్య శోధితే తే రేదివాసీనడదబ్దుఖః |
 దివేవ సంధ్యయో శ్శౌచం నక్తం చేద్దక్షిణాముఖః ||
 అరత్నిమాత్రాదుదకాద్బహిరేవ సమాచరేత్ |
 నద్యాదౌ పుణ్యతీర్థే చ నతు శౌచం సమాచరేత్ ||
 అంగధానుకీలం సవ్యం బహిర్భాగ్స్వతరంకరం |
 కృత్వా మృదం దక్షిణే గృహీత్వా సాణినాకరే |
 సవ్యే శ్చత్వా తేన గుడం మేహనంచ విశోధయేత్ ||
 గుడేపంచనః పోద్యా మృత్తికాద్వాదశాపిపా |
 షడ్విహనే సవ్యహస్తే చృద్యేయాచాంతరాంతరా ||
 యావన్నామైశ్చ మృగైశ్చ స్తావద్దక్షిణపాణినా |
 దేయమంభోన నాతిక్రమ్యోనుషప్రత్యాశనంచరేత్ ||
 అంతర్లింగత్యాశనేన యతేత్స బ్రహ్మచారిణః |

చాంద్రాయణనిషక్రతిస్సాన్యన్నదోషోగృహమేధినాం |
 అర్థప్రసృతిమాత్రాద్యాస్తదర్థా ఇతరామ్నదః |
 త్రిపర్వమాత్రాలింగేన్యఃపర్వమారామ్రవామ్నదః ||
 పాదయోహాస్తయోశ్చాపిధాత్రీఫలసమామ్నదః |
 సవ్యహస్తేవింశతీన్యఃపాదయోస్సప్తసప్తచ |
 మిళిత్యావింశతిఃపాణ్యోస్తతోనఖవిశోధనం ||
 కృత్వాశౌచంకృతంయత్రతదేశఽత్రాశయేత్పునః ||
 తిస్రాలింగేన్యదేయాపితైకాంతరమృత్తికాః |
 పంచవామకరేపాణ్యోస్తీస్రూమూత్రస్యశుద్ధయే ||
 ఏకాలింగేకరేవామేతిస్రీద్వేహస్తయోర్మృదః |
 రాత్రామూత్రేశుశ్శుక్లౌత్సనేతద్ద్విగుణంభవేత్ ||
 పాయూపస్థగతంశౌచతోయంనాశుద్ధిక్రద్భవేత్ |
 ఏవంశౌచేమనస్తప్తిఃకృతేపినభవేద్యది |
 పునశ్శౌచంప్రకుర్వీతగంధలేపక్షయేపివా ||
 విఃష్ణాత్రయోర్యత్పూర్వంస్యా
 త్తచ్ఛౌచంపూర్వమాచరేత్ |
 విత్సౌచంప్రథమంకుర్యాద్భవేతాంయుగపద్యది ||
 పాక్కుర్యాద్యదివిత్సౌచంవామేపంచమృదఃకరే |
 దక్షాత్తవిధినాకుర్యాన్నాత్రశౌచంసమాహితః ||
 ఉపవిష్టేతువిష్ణాతోత్సర్జనాథంనచేడ్భవేత్ |
 ఉక్తార్థశౌచంసికతాశౌచేనుద్విగుణంభవేత్ ||
 విష్ణాతోత్సర్జనేస్వాంగేమలస్పర్శోభవేద్యది |
 ఉర్వోస్సప్తస్పృశస్త్రిసఃపాదయోఃపంచజంఘయోః ||
 కటింప్రత్యాశ్యమృత్తయైర్పశ్రుమన్యచ్ఛధారయేత్ |

ప్రత్యుగ్యజానుచరశౌహస్తా వాకూర్పరంతధా |

గంధూషాణపద్మీషుఋగ్రార్యాత్

క్రమావృత్తపురీషయోః |

వక్త్రచూణేనవిధినాద్విస్త్రైరాచమనంచరేత్ ||

ఏతచ్ఛాఘచంగృహస్థస్యద్విగుణంబ్రహ్మచారిణః |

యతేశ్చమన్యంహస్తమర్థంస్యాత్ స్త్ర్యనుపేతయోః

అశక్తౌతురభీతానాంయథాశక్తిసమీరితం ||

—*ఆచమనవిధిః*—

ప్రత్యుగ్యజానువాజంఘంపాదావాకూర్పరంకరౌ

సచ్చుగ్యపాదౌహస్తాచపాశ్చుభోవాపుదఙ్ముఖః |

అంతర్జానుకిరౌక్యత్వాకుక్కురూబాసనసంస్థితః |

వాసంహస్తేనసలిలంస్పృశేదక్షిణపాణినా |

సమ్యగ్భ్రతపవిత్రేణకుర్యాదాచమనంసదా ||

గోక్షణ్ణాకృత్పాదేనస్కసీత్వాదేవీభణతః |

తోయంతలెకస్సంహృతముత్తావంకుశ్చకన్తిస్తకే |

బ్రహ్మశ్లోకేనశిశ్యబంధమాషమగ్నజలంపిబేత్ ||

లన్నామృతమంధికంపీర్వాసురాపానసమంభవేత్ |

తన్మీనాణ్డ్యంకుశమూలాన్యగ్రతలేకరే |

ఋషిపితృజడేవాగ్నితీర్థానిస్వర్కథాక్రమం |

ధ్యాచక్షువేదత్రయపీత్వాత్రిరంబోష్ఠద్వయంతతః |

ధ్యాచక్షుశ్చేతహాసాద్విరంకుశస్యమూలతః |

సచ్చుజ్జాత్యుగ్రాణానిధ్యాయన్నోష్ఠద్వయంసకృత్

అంకుశభిక్ష్యచూభిస్సంస్పృష్టాదేవతీర్థతః |

ధ్యాయన్నగ్నశ్చేషణ్మూంశ్చసప్యహస్తంపదద్వయం |

శిరశ్చక్రమశఃప్రొక్ష్యతతశ్చంద్రదివాకరౌ |
 ధ్యాయన్ననామికాంకువృ
 యోగేనాక్షిద్వయంస్మృశేత్ ||
 తర్జన్యంగుప్తయోగేనధ్యాయః ప్రాణసమీరశౌ |
 సంస్మృప్త్యేనాసికేపశ్చాత్కనిస్థాంగుప్తయోగతః |
 దిశశ్చవిదిశోధ్యాయః శ్రవణేనముపస్మృశేత్ ||
 ధ్యాయన్నింద్రయపేంద్రంచమధ్యమాంగుప్తయోగతః |
 బాహుద్వయముపస్మృశ్యతతోధ్యాయః వసుంధరాం |
 అంగుష్ఠాగ్రేణవై నాభింతలేనహృదయంతతః |
 ధ్యాయంస్తుపరమాత్మనం
 స్మృప్త్యేధ్యాయః తతశ్చ్రయిం |
 అంగుళిభిస్సమస్తాభిర్ముద్రానంసముపస్మృశేత్ ||
 ప్రత్యంగముదకస్పర్శంకృత్వాంతేవాజలంస్మృశేత్ ||
 త్రిభిర్ద్వాదశభిర్విష్ణోశ్చతుర్భిరపినామభిః |
 శ్రీనామ్నాచచతుర్థ్యంతైస్తవంతేచనమోన్వితైః |
 పానత్రయాదిమూర్ధాంతస్పర్శాంతంసమ్యగాచరేత్ |
 మైత్రీనసీరితశ్చాయమాపస్తంబేనచేరితః |
 సద్భిరాచరితశ్చాపిసమ్యగాచమనక్రమః ||
 ప్రకారభేదామునిభిర్వర్ణితాగౌతమాదిభిః ||
 అంగోపస్పర్శనేపానాదేవతానస్తరేద్యువి |
 రుధిరేణమలేనాపిభవేదాచమనంకృతం ||
 యథాపదేశంకర్తవ్యంసద్భిరాచమనాదికం |
 విశిఖఃప్రాప్యతశేరాప్తిస్థః జల్పః హసన్నపి |
 గృహీతపామకోపానద్రధ్యాస్తోధృతకంచుకః |

అప్రత్యాధితపాదశ్చశయానశ్చాన్యరూపసః |
 ఉదక్యాసూరికాపాత్యభిషక్పతితదేవలాః |
 శూద్రాంత్యవిష్వరాహాంశ్చ
 ఖరకాకాశ్చకుక్కుటాః |
 గర్దభానపిసంపశ్యశృణ్వన్నప్యంత్యభాషణం |
 నాచాపేజ్జానుదఘ్నాపునైవదోషాస్తితివృతః ||
 పల్వలోదకముష్ణాంభవకహస్తాతంపరైః |
 సశేనబుద్బదప్రాణికుణదుర్గధసంయుతం |
 హస్తయుభిరపయ్యషితంసఖస్పృష్టంసమృత్తికం |
 ఏలాదివ్రత్యసంయుక్తంభిక్షరంధ్రానిర్దళం |
 తూరంచ్చన్నంశౌచశిష్టంఽష్టధారాజలంతథా |
 దేవాభిషిక్తంహేయంచ్యజేదాచమనేజలం ||
 పాదశౌచాచశిష్టంబుకించిన్నిస్సావ్యయోజయేత్ |
 పశ్చాత్సుఖాయద్యాచామేత్పునరాచమనంచరేత్ |
 యద్యాచామేద్దక్షిణాభిముఖస్సానంసమాచరేత్ ||

—*అచమననిమిత్తాని*

ప్రత్యాశ్యపాదావృత్తృజ్యబద్ధాసన్నేహమాషధం |
 శిఖాబంధవిమోక్షేశ్రుముక్తౌక్తౌపతితాదిభిః |
 తన్తుకామశ్చరీధాఃభఃఆదావంత్యేచకర్మణాం |
 అచోవాయువిసర్గైచబ్రహ్మసూత్రవిపర్యయే |
 నాసామలంఛోణితంచస్త్రీయంగాంపావకంద్విజం |
 కేశంఘామితంస్వప్నప్నప్నాచాప్రయతంనరం |
 ఉత్సాహ్యపక్షిణశ్శూన్యహస్తేనోక్తౌన్యతంవచః ||
 ఆస్యాంబుచిందుపతనేగుర్వాదిభ్యోభివాదనే |

కర్తృకాలేష్వశూధ్రాద్విద్యుష్టాచక్రోభహసయోః |
 స్మృష్టామూషికమాజ్ఞారావాక్రుశ్యాచమనంచరేత్ ||
 అశక్తాసలిలాభావేదక్షిణంశ్రవణంస్మృశేత్ |
 ఆద్రోణంశక్తస్తాంభూమింవాశాద్వలాన్యోషగ్న్యేహ ||
 రధ్యాంశ్చశానమాక్రమ్యచత్వరంచమహాపథం |
 స్మృష్టావిలోమకావోస్తావుక్తాన్విశ్రురభాషణం |
 యుత్వాసుప్త్యాచనిష్ఠేవ్యవసనంపరిధాయచ |
 భోజనేప్రయతోవాపిభక్ష్యేచాద్యంతయోరపి |
 మూలేచద్విద్విరాచామేత్తిక్రిపురీషేవిసర్జితే ||
 దానేప్రతిగ్రహేహిమజపేసంధ్యాసుచార్చనే |
 బలికర్మణిచాచామేదాదౌద్విస్సకృదంతతః ||
 స్నానఖాదనపానేషుసకృదౌద్విరంతతః ||
 మధుపరకస్యసోమస్యవిష్ణుపాదోదకస్యచ |
 ఫలమూలతిలేక్షూణాంభక్షణేపత్రపుష్పయోః |
 గంధద్రవ్యస్యచాస్యస్యనాద్యంతాచమనంస్మృతం |
 శాకాదిదంతసంలగ్నం నస్మృష్టంయదిజిహ్వయా |
 నాశుద్దికృత్ప్రచ్యుతంచేన్ద్రిష్టిహ్యచమనంచరేత్ ||
 శ్చశుక్రైశ్చగతశుద్ధంసహజైస్సస్మృశేద్భుజి |
 స్మృష్టంస్యాశ్చుదితశ్చస్తంప్రత్యుశ్యాచమనంచరేత్ ||
 యదిభూజనశాలాయాఽపరివేషణకృజ్జనః |
 గృహీత్వాతైజసంపాత్రముద్భిష్టయదిసంస్మృశేత్ |
 భూమానిధాయతత్పాత్రమాచమ్యహోక్షయేత్తుతత్ ||
 గృహీతామలవస్తాదిర్యద్యచ్ఛిష్టోభవేత్తదా |
 అనిధాయైవతస్తస్యమాచమ్యప్రచరేత్పునః ||

గృహీతానోన్మయదామూత్రపురిషోత్సర్జనంచరేత్ ।
 తదానాథాయభూమ్యాంశచ్చౌచంకృత్వాంకసంస్థితం ।
 కృత్వాతదన్నమాచమ్యత్యక్త్వాగ్రాసచతుష్టయం ।
 దర్శయిత్వాసవిత్రేతత్ పోత్యైద్యాద్యదథశేషితం ॥
 ఆపద్యన్నసంక్షిప్యకుర్యాచ్చౌచాదిపూర్వవత్ ।
 తదాచార్యస్త్రియతేమాన్తైవిపినేనిష్ఠనేనిశి ।
 గృహీతాన్నఃపరిత్యక్తమలమాత్రోనదూష్యతి ॥
 అభ్యంగేవమనేతూరేమైథునేచకృతేతతః ।
 అనాచమ్యమలంత్యక్త్వాత్రిరాత్రమశుచిర్భవేత్ ॥
 యదాయదాపాదశౌచమాచామశ్చతదాతదా ।
 యదాయదాచాచమనంపాదశౌచంతదాతదా ॥

—*దంతధావనవిధిః*—

ద్విఃకృత్వాచమనంవక్త్రంప్రత్యూఢ్యప్రాక్షుభిఃకరౌ ।
 కృత్వాంతస్తానుయతవాగాస్థితఃకుకుటాసనం ।
 సంత్యక్తపాదుకోపానద్దంతధావనమాచరేత్ ॥
 గోమైదేవాలయేనద్యాంశ్చశానేచాశుచిస్థలే ।
 సలలేయజ్ఞశాలాయాంనకుర్యాద్దంతధావనం ॥
 భోజనంభక్షణంపానంమైథునందంతధావనం ।
 యౌరంచవేదాధ్యయనంతైలాభ్యక్తశిరాస్త్యజేత్ ॥
 అభ్యంగేజలధిస్నానేమైథునేదంతధావనే ।
 తాతాచికితీధిఃప్రాక్తాజననేమరణేపిచ ॥
 కాగ్వాసశాకబంఘాకక్రముకాశ్వశ్శశాల్మలీకా ।
 కోవిదారంకరంజంచల్లేష్టా తకవిభీతకా ।
 ఇంగుడింతిమకంశర్పావర్జయేద్దంతధావనే ॥

కృష్ణకాలోష్ఠపాషాణవాలుకాంగారభస్మభిః |
 అంగురీభిర్విదాంగుస్తానామికేవాసదానయైః |
 నదంతథావనంకుర్యాత్సాన్సంకృత్వాచనాచరేత్ ||
 మధూకతాలహింతాలనాళరేరబృహద్వటాకా |
 కుశకాశపలాశాంశ్చక్షిన్జూరంకేతకీమపి |
 శంశుపామృతయఃకుర్యాద్దంతథావనకర్మణి |
 తావద్భవతిచందాలోయావత్సంగాంనవశ్యరీ |
 కషాయతిక్తికటుకక్షీరికంటకవృక్షయైః |
 కాష్ఠైశ్చకుర్యాద్దంతశుద్ధిమపామృతశిశిషయైః ||
 చతుర్దశస్త్రమీషస్మీనవమివ్రవివత్సవ |
 అర్చభార్గవభౌమారివాసరేషుత్రిజస్తమి |
 పార్థమాస్యాంవ్యతీపాతేనంతకాష్ఠంపిష్టయేత్ ||
 అనిషడ్దైస్తృతైఃపక్షైఃకరేషుస్యాద్దంతథావనం |
 నకుర్యాత్తైరపిశ్రాద్ధవివసేవ్రతవాసరే ||
 విధవావ్రతినౌనైషకుర్యాత్తాండంతథావనం ||
 ఆయుర్బలంయశోవర్చఃప్రజాంపశువసూనచ ||
 బ్రహ్మప్రజ్ఞాంచమేధాంచత్వంనోదేహివనస్సరే |
 ప్రత్రాళితందంతకాష్ఠమాయురిత్సృభిమంస్యచ |
 నామాథోభాగమారభ్యసంవిశోధ్యప్రక్షయేత్ ||
 దంతాద్విదార్యతంకాష్ఠంభాగేనైకేనమూర్షయేత్ ||
 జిహ్వంతతోద్విటేయేనప్రత్రాళ్యశకలేడుభే |
 పరిత్యజ్యశుచాదేశేగందూషాక్షాపశాచరేత్ |
 ద్వీరాచామేన్నిషిద్ధేపిదినేజిహ్వంతుమూర్షయేత్ ||
 నిషిద్ధేదివసేదంతకాస్తాభావేపివాద్విజః |

అనుజ్ఞాప్యద్విజంస్నాయాదగ్నింప్రజ్వాల్యవానిశే!
 నిత్యేరుణోదయాత్ పశ్యాన్నతుమధ్యమయామయోః!
 పుత్రజన్మవివాహలూపరాగబంధుమృతీర్వి నా||
 పాగ్రిచ్చుఖోదచ్చుఖోవాపిరాత్రోమధ్యమయామయోః!
 ప్రత్యచ్చుఖఃపాగ్రిచ్చుఖశ్చసూర్వపశ్చేమయామయోః!
 దివారాగభిముఖస్సన్నియాత్ప్రవాహభిముఖస్సదా||
 నిత్యంస్నాతుమశక్తశ్చేతాగర్యముష్ణేనవారిణా||
 శ్రాద్ధేచజన్మనక్షత్రేషుతేజన్మనిసంక్రమే!
 అస్పృశ్యస్పర్శనైవైవనస్నాయాదుష్ణవారిణా||
 యదిస్నాయాత్తమోహేన
 గోహత్యాపాపమాపుయాత్ ||
 మత్స్యమజ్జనవత్ స్నానంవిధిమంత్రీవివజితం||
 అజ్ఞాతంచతటాకాదికేనచిత్ క్షోభితంజలం|
 నద్యాంప్రథమవేగాపఃపరిభ్రష్టాశ్చతీరతః|
 గత్వాప్రత్యాగతాశ్చాపఃస్నానాదౌపరివర్జయేత్ ||
 గ్రీష్మేశుష్యంతియానద్యఃకుద్రనద్యశ్చతాఃస్త్పతాః|
 తాసాంప్రవాహలూభినవోయదాసమభవత్తదా|
 కాలేత్రిరాత్రంనస్నాయాదకాలేదశవాసరం||
 నూతనాంభసినస్నాయాదకాలేదశవాసరం|
 కాలేత్ర్యహంపురాణంచేదల్పమంభోనవాంభసః|
 కాలేకాలేచనోదోషోనవాంభోల్పశరంయది||
 స్నానసంధ్యాదికంకర్తృకతుంనాతిక్రమేన్నదీం|
 అస్నాత్వానాచమ్యవాపినదీంమాగేనలంఘయేత్ ||
 ఉత్సవావభృథేష్యోర్యస్నాన్నియాద్విష్టునాసహ|

సవైకుంతంవ్రజేల్లోకంబహుపాతక్యపిధ్రువం॥
 అంబైర్నయోభయోయంచరణేననతాడయేత్ ।
 గంధూషఁష్ట్యనంతోయశారీరంనోత్పజేత్తలం॥
 నాచరేత్ ఘావనక్రేడాంనస్నాయాద్గురువారిణి॥
 మలాపకస్త్వేష్యమైవకుర్వీతపరస్పరం ।
 స్నానీయాద్యసులేవంచనమృజేద్వాససాముఖం॥
 శరీరసంస్కర్షణీకృతీరేతూర్ధ్వతపారిణా ।
 ప్రత్యుత్పదేకంతంస్నాయాదవగాహ్యతతోంభసి॥
 ఘటేనైవస్నానపానేసలిలంసఖనిస్సృతం ।
 కేశవస్తోదకంశూర్పవాతస్సమ్మూర్జనీరజః॥
 ఖరాజయోర్బిడాలస్యపాదపాంసుకణాస్తథా!
 ఛాయాన్మదీపఖట్వానాంహంతిపుణ్యంపురాకృతం॥
 నస్నాయాదాతురోజ్జ్వలీమాంగళ్యంవినివర్త్యచ ।
 శ్మశానపార్యేచండాలవాటికాయాస్సమీపతః॥
 విఘ్నాత్క్రిభ్యాంచోపరుద్ధోవారితస్తీర్థరక్షకైః ।
 అనువ్రజ్యసుహృద్భంధూన్స్నాయాదప్యలంకృతః॥
 పూజాపూజపథ్యానశ్రీద్ధానాంస్నానదానయోః ।
 బ్రహ్మయ్యస్యచాదౌస్యః
 పాణీనామూచాస్త్రయస్త్రయః॥
 అఘృతాదానస్యసంధ్యాయాతదౌచస్యాత్సకృత్సకృత్ ।

—*పవిత్రలక్షణం*

సప్తభిర్వాచతుర్భివాదైర్భగ్వాభ్యాసుథాపివా ।
 కృతంపవిత్రంసంధార్యంస్నానసంధ్యాదికస్త్రయం॥
 పురతోవాహహస్తేనశృత్వాగ్నిదర్శయోరను!

విష్ణుపాదాబ్జసంఘాతేగంగేత్రపథగామిని |
 ధర్మద్రవేతివిఖ్యాతేపాపంమేహరజాహ్నవి ||
 విష్ణువాసుపదాంసుప్తనఖసోత్రోవినిస్సృతే |
 తద్భక్తివిఘ్నరూపాత్త్వంగంగేనాంమోచయైవనః ||
 మంత్రేణానేనదత్వాఘ్నఃశన్నామానిపరేత్తతః ||
 నందినీనభినీసీతామాలతీవసుసహా |
 విష్ణుపాదాబ్జసంఘాతాగంగాత్రపథగామిని |
 భాగీరథీభోగపతజాహ్నవీత్రిదశేశ్వరీ |
 ఉత్పాద్వాదశసామానితస్సంప్రార్థయేన్నదీః ||
 గంగేచయమునేనైవగోదావరిసరస్వతి |
 నర్మదేసింధుకావేరిజలేష్టాసన్నిధింకురు ||
 ఇమంమేగంగఇత్యుత్పాఘ్నోధానిసంస్తరేత్ ||
 పుష్కరాద్యానీతథానిగంగాద్యాస్సరితస్తథా |
 ఆగచ్ఛతుమహాభాగాస్సానకాలేసదాహమ ||
 నిమజ్జేత్సలిలేచాపోఽస్మానిత్యక్షనంత్రతః |
 ఆపోహిస్తాదిభీర్మంత్రేస్తతస్సంప్రార్థయంచరేత్ ||
 తతోఘమర్షణంసూక్తంనిమగ్నస్సలిలేజపేత్ |
 ఋతంచసత్యంచేత్యాదిషద్వాక్యమఘమర్షణం ||
 అఘమర్షణసూక్తస్యాఘమర్షణయిషిస్త్వతః |
 శందోనుష్టుబ్ధావప్యస్తోదేవశాపరికీర్తితా ||
 ఆవతకయోద్వాదశాప్తపట్నీవారయథాబలం |
 ధ్యాత్వాసారాయణంతస్యపాదాంబుజవినిగతాం |
 స్వమూర్ధానిత్రపథగానిపతంతీంవిచితయేత్ || *
 తయాసంత్రాళితంధ్యాయేద్వాహ్యమాభ్యంతరంమలం |

యత్పునః పాపంరజస్వేత్సత్కృహిత్యాంజలి నాజలం,
అభిషేచ్యశిరస్యాద్రక్ష్యంజ్వలతీలితుపాణినా |
అదాయసలిలంపీత్యాశిరసిహోక్షణంచరేత్ ||
అకార్యకారీత్యేతాభ్యాంపాణినాజలబిందుభిః |
కృత్వాభావనంతుర్యాదైవర్షిపితృతర్పణం ||
ఉపవీత్యవీతీచప్రాచీనావీతవాసపి |

పూర్వోత్తరాదక్షిణాశాఖిముఖస్వస్వతీర్థతః |
గోశ్చంగమాత్రంసలిలయుద్ధృత్యసలిలేక్షిపేత్ ||
నాభిమాత్రేజలేస్థత్వాగృహిత్యాంజ్వలతీర్థతః |
ఉర్జ్జంవహంతీరిత్యేతంమంత్రముక్త్యాతతఃపరం |
అహోముఖేనాంజలినాత్రికృత్వాపువ్రదక్షిణం |
ఉచ్చార్యత్రైస్తృప్యతేతిసలిలంతస్థస్థిలేక్షిపేత్ ||
తద్దేశంశోభయేత్పుర్వంపశ్చాదపిచవారిణా ||
తతస్థస్థిలేపాదమేకమేకంతోయేనిధాయచ |
అసీనోధద్విరాచమ్యస్నానశాటీంసిపీడయేత్ |
వస్త్రంచతుగుణీకృత్యగృహిత్యాతదహోదశాం |
సవ్యోత్తరాభ్యాంపాణిభ్యాంనివీతీపీడయేత్స్థలే ||
యేకేచాస్తత్కులలేజాతాఅపుత్రాగోత్రజామృతాః |
తేగృహ్లాంతుమయాదత్తంవస్త్రనిష్పీడనోదకం ||
ఇతిమంత్రేణనిష్పీడ్యవస్త్రఖండద్వయేనతు |
శిరశ్చదేహంప్రత్యేకమాసీనఃపరిమార్జయేత్ |
ప్రహృత్యమదయిత్యావాపాణినాసలిలేపివా |
గృహితమపివాన్యేనపాదేసంస్థాపితంతువా |
త్రిగుణీకృత్యవాస్నానవస్త్రంనిష్పీడయెన్నతు ||

దేవాఃపిబంతిశేనాంబుశరీరాంబుతధషణయః|
 పిబంతిపితరస్తద్వద్వస్త్రానిష్ఠీదనోదకం||
 తస్మాత్ సాతస్సపద్యేవనదేహంపరిమార్జయేత్ ||
 చండాలంపతితంవాపిస్నాత్వాపశ్యేద్వదిద్విజః|
 స్నానశాట్యాపాణినావాశిరోంగంపరిమార్జయేత్ ||
 ఆద్రోణిష్ఠీడితంవస్త్రంయదిస్కంధేవినిష్ఠిపేత్ |
 ఉద్ధ్వంతుయద్యనుద్ధృత్యస్నానవస్త్రమథస్త్యజేత్ |
 పరిత్యక్తంస్నానశాటీమనాచమ్యయదిస్పృశేత్ |
 సర్వేష్వేషునిమిత్తేషుపునస్నానంసమాచరేత్ ||
 పురోదక్షిణపాశ్వేశ్చకేశాంబ్యమృతసన్నిభం|
 సవ్యపాశ్వేశ్చపృథ్వతశ్చతదేవసురయాసమం||
 శుచీవత్తలిమంత్రేణవ్యాహృతీభిస్తథాంబరం|
 సంప్రోక్ష్యదేవస్యత్వేతితదాదాయవివస్వతే|
 సందర్శయిత్వోమత్యమిత్యావహంతీతిధారయేత్ ||
 పరిత్యజేత్సానశాటీమూర్ధ్వముద్ధృత్యభూతలే|
 జంఘేపాశ్చామృజ్జలాభ్యాంప్రక్ష్యాశ్యామూర్పరంకరా|
 ద్విరాచమ్యస్నానశాట్యాందత్వాతిస్క్రిమ్యదస్తతః|
 విశోధ్యతాంఽనిష్ఠీడ్యపూర్వవస్త్రంప్రవజీతం|
 వామప్రకోష్ఠేనిష్ఠిప్యద్విరాచమనమాచరేత్ ||

—*వస్త్రలక్షణం*

అఘోరంకరభౌతంచకృష్ణమన్యధృతంతథా(కాయభౌతం)
 వినిమీతంచచండాలైఃకాషాయంకేశమూషితం|
 సర్వరక్తందశాహీనంభుగ్నంచస్త్రంవివజయేత్ ||
 జీర్ణంస్యాతంచమలినంవిభజేనతివజయేత్ ||

దశాహీనంతుకౌపీనమంతరాధారయన్మహీ!
అహోవస్త్రంచోత్తరీయంవ్యత్యయేననధారయేత్ ||

—*స్నానధేయః*—

అఘనుషణణదేవాదితర్పణాదిసమన్వితం |
స్నానం వారుణమాఖ్యాతం స్నానం గౌణమధోచ్యతే ||
గాయత్రం కాపిలం మాంత్రిత మావసంచ చతుర్విధం |
అశక్తౌ నారుణస్నానే గౌణస్నానం సమాచరేత్ ||
గాయత్రోదశ వారాభిమంత్రితే నాంధ సాశిరః |
సంప్రోక్షయేత్తథాంగాని స్నానం గాయత్రమీరితం ||
పాదాది నాభిపర్యంతం సమ్యక్ప్రత్యక్షమృజ్జలైః |
వాససాద్రేణి సర్వాంగమార్జనం కాపిలం స్మృతం ||
శంఖోదేపీస్తథాపోవాణదంచ మృషదాదిచ |
అపోహీదంచేతి మంత్రైః ప్రోక్షణం మాంత్రిమీరితం ||
పాదయోర్ముద్ధిహృదయే మూర్ధ్ని వక్షసి పాదయోః |
హృదయే పాదయోర్ముద్ధిన్నవభిః ప్రణవాదికైః ||
అపోహీత్యాదిభిర్మంత్రైః త్రితీయం ప్రోక్షయేత్క్రమాత్ ||
మంత్రస్నానమిదంచ స్యాత్పాంత్రితమన్యచ్ఛగ్నియతే ||
ఏతైర్నవభిరేవాకౌపాదయోర్మస్తకేహ్మని |
పునఃపునశ్చ సంప్రోక్ష్య శిరస్య రసి పాదయోః |
ద్విరథకలైశ్చ సంచోక్ష్య వక్షః పాదశిరస్స్వక |
ఋగ్విః ప్రోక్ష్యాథ తిస్మభిస్సర్వాభిర్మస్తకే పునః |
సంప్రోక్షయేచ్ఛ సర్వత్ర వదేత్ ప్రణవపూర్వకం |
ఏతచ్ఛమాంత్రితమపరం మంత్రస్నానం త్రిధా స్మృతం ||
ఖస్థితం పుండరీకాక్షం మంత్రముతికం హరిం స్తురేత్ |

అనంతాదిత్యసంకాశంవాసుదేవంచతుర్భుజం|
 శంఖచక్రగదాపద్మధారిణంవనమాలినం|
 శ్యామలంశాంతహృదయంప్రసన్నముఖపంకజం|
 దివ్యచందనలిప్తాంగంచారుహాసంశుభ్రేక్షణం|
 హారకేయూరమకుటకుండలైరుపశోభితం|
 శ్రీవత్సవక్షుసంశ్రీశమనంతంగరుడధ్వజం|
 ధ్వజపజ్జాంకుశాబ్జారిశంఖాఙ్కితేపదద్వయం||
 లత్పాదపద్మజాంగంగాంబుపతంతీంస్వమూర్ధని|
 చింతయెద్భ్రుహ్మరంధ్రేణప్రవిశంతీంస్వకాంతనుం|
 తయాసంతృభితంధ్యాయేద్బాహ్యమాభ్యంతరంమలం||
 ఇత్యుక్తంమానసంస్నానంసర్వస్నానాధికంపరం||
 స్నానాన్యన్యానిచత్వారిసంతివాయవ్యపార్థివే|
 సారస్వతందివ్యమేషాంప్రకారఃకథ్యతేఢునా||
 గోపాదపాంసూసాయాహ్న
 గోసాపిత్యభిమంతితా||
 గాత్రేష్వాలేపయదేతత్సానంవాయవ్యమీరితం||
 యద్వాదశోర్ధ్వపుండ్రాణాంధారణంతత్తుపాథివం|
 విద్వద్భిరుదితయత్తత్ సానంసారస్వతంస్మృతం||
 యదోత్తరాయణేవర్షస్సాతపస్సాంతిచేత్తదా|
 వర్షధారాభిరేషేదందివ్యస్నానమితీరితం||
 నైలేషుగౌణస్నానేషుదేవర్షిపితృతర్పణం||
 ఏవముక్తస్సానవిధిస్సాంగోమునిభిరీరితః||
 —*పూర్వాచార్యోక్తస్నానవిధిః*—
 విధిరన్యోస్తదాచార్యైర్వర్ణితఃప్రచ్యతేఢునా||

ఆదాయస్మృతికాంశుద్ధాంస్నానంశంకల్ప్యరాంతతః!
 అష్టాక్ష రేణాభిమంశ్యశుచౌదేశేనిధాయచ|
 ద్విధాకృత్వాధికంభాగమేకమాదాయతేనతు!
 శరీరమనులిప్యత్రిమజ్యౌచవ్యచత్రిధా|
 ప్రాణయామత్రయంకృత్వాధ్యాత్వాదేవంరమాపతిః|
 ఇతరంభాగమాదాయవామపాణితలేత్రిధా|
 కృత్వాపుథక్తస్సంప్రాప్త్యాష్టాక్ష రేణాభిమంశ్యచ|
 మూలస్థాంమృదమాదాయదశదిగ్బంధసంతయా|
 అస్త్రమం త్రేణకృత్వాన్యాం
 మృత్తికాంమూలమంత్రేతః|
 కల్పయిత్వాతీర్థపీతముదకేగ్రకరస్థితాం|
 ఆలిప్యహస్తతలయోర్దర్శయిత్వావివస్వతే|
 అంగమంత్రే గ్రీరస్త్రసీవైరాలిప్యాం గేఘపంచసు|
 అపాదమస్తకందేహమనులిప్యతతఃకరౌ|
 ప్రత్యుభ్యభగవద్వామపాదాంగుష్ఠవినిస్సృతాం|
 గంగాంప్రకల్పితేపీతేసలిలాంజలి నాతతః|
 ఆవాహ్యమూలమంత్రేణావాహయామీతిమంత్రతః|
 ఉదకాంజలి నాతనైవ్యవిష్ణువామేతిమంత్రతః|
 మూలమంత్రేణదత్వాఘృమాదాయాంజలినోజకం|
 అవత్యాష్టాక్షరంమంత్రంసప్తకృత్వోభిమంత్రేతత్
 సప్తధాపంచధావాపిత్రిధావాకుంభముద్రయా|
 తేనాభిషిచ్యశిరసిగృహీత్వాపాణినోదకం|
 త్రిపంచసప్తకృత్వోవామూలేమంత్రేణీదైశ్శ్రవః|
 అభిమంత్రోన్యకంసర్వంపీత్యాచమ్యాథమస్తకే|

పూర్వోక్తసంఖ్యయాప్రోక్త్యమూలేనమనునాతతః।

జలేనమగ్నోభగవత్పదాజ్ఞానస్యస్తమస్తకః।

యావచ్ఛాన్వసంమూలమంత్ర

మావత్సోన్మజ్జ్యవాగ్యతః।

అదిత్యాంతస్థినితంవిష్ణుంధ్యాత్వాచోత్తీర్యభూతలే।

కౌపీనాచ్ఛాదనంకృత్వాభౌతవస్త్రోత్తరీయధృత్।

మంత్రస్నానాదిభేదేషుశక్యంకృత్వాప్రయత్నతః।

ధృతోధ్వంపుండ్రంకృత్వాచదేవర్షిపితృతర్పణం।

అశక్తావారుణేస్నానేగౌణేదేవాదితర్పణం।

ఉపాస్యసంధ్యాంగాయత్రీంజపిత్యాప్తౌక్షురంతథా।

గాయత్రీద్యాసంకృత్వామిత్రోపస్థానమేవచ।

సంతర్పయిధారశక్త్యాదేవర్షిపితృకానపి।

పశ్చాత్సంతకంస్నానశాటింసప్షిడ్యపూర్వవత్।

వాసప్రకోష్ఠేనిగ్నిస్యద్విరాచామేదితక్రమః।

—*ఉధ్వంపుండ్రవిధిః*

యత్సచ్చరిత్రరత్నాయామాచారైఃప్రతిపాదితం।

విధానమూర్ధ్వపుండ్రాణాంతత్సంగృహ్యధునోచ్యతే॥

ఉపవీతంశ్శిఖాబంధంధారణంశంఖచక్రయోః।

పవిత్రమూర్ధ్వపుండ్రంచనత్యాజ్యంసర్వదాద్విజైః॥

తైష్ఠివానాంద్వావశైవపుండ్రాణ్యేకమథాపివా।

అక్షాపద్మచతురఃపుండ్రాననాచారాన్నధారయత్ ॥

ద్విపుండ్రంధారణేచింత్యంవచనంద్విజసత్తమైః॥

శ్వేతేతరాంశ్చైత్రాంచానామికాంచవినాంగుళీః।

సంస్థానమపిపుండ్రాణాంహరిపాదాకృతింవినా।

ద్రవ్యాణిచవివజ్యానివి నాశే తాంచమృత్తికామ్ |
 ననభైవిలిఖత్పుండ్రాణ్యన్యేనాపినకాతయేత్ |
 శక్తౌదక్షిణహస్తస్యవామహస్తేననస్పృశేత్ |
 ఊర్ధ్వపుండ్రాణిధార్యాణిహరిపాదాకృతీనిచ |
 స్పృటానిసాంతరాళానిదృష్టిరమ్యాణ్యృజునిచ |
 వత్సీకేశుశసీమూలేసింధుతీరేనదీతతే |
 పర్వతేభగవత్క్షేత్రేష్వాహరేదేషుమృత్తికామ్ |
 లలాటేనాసికామూలమారభ్యాకేశమాయతమ్ |
 ఊర్ధ్వంనాభేర్వక్షసోధఉదరేత్వాయతంభవేత్ |
 కుక్షౌప్యస్థితథావత్కోభుజేష్వస్త్రాంగుళంభవేత్ |
 పంచేతరాణాంపుండ్రాణాం
 విస్తారస్త్వ్ర్యంగుళోభవేత్ ||
 గళస్థానాంతుపుండ్రాణామాయతంచతురంగుళమ్ |
 సప్తేతరాణాంపుండ్రాణాంవిస్తారోద్వ్యంగుళోభవేత్
 లలాటకుక్షివక్షస్సుకంఠకుక్షౌచదక్షిణే |
 దక్షిణచభుజేకంఠకుక్షౌవామేతథాభుజే |
 కంఠపృష్ఠైచపిఠరేత్రమాత్పుండ్రాణిధారయేత్ ||
 వీతానికేశవాదీనాంస్థానానిస్మరనుక్రమాత్ |
 ధ్యాయేదేతేషుపుండ్రేషు
 తానేతాన్స్వాత్మగుప్తయమ్ ||
 హస్తావ్రతాశ్చసర్వజ్యవామపాణితలేతతః |
 అస్త్రునుంత్రేణహస్తేనదక్షిణేనవిశోధతే |
 ప్రణవేనమృదంశుభ్రాంవిధాయసలిలేనతామ్ |
 గంధద్వారామిత్యనేనసిక్తౌదశసుదిక్ష్యథ |

కిలా

సచ్చరిత్రసుధానిధిః

రతూంకృత్వాస్త్రమంత్రేణతర్జన్యాప్రణవేనతు|

ఏకీకృత్యమృదంపశ్చాత్సలిలేనప్రదక్షిణం|

అష్టాక్షరేణాభిమంతస్యిలిఖిత్వాచీజమప్యథ|

నారసింహంతతోమంత్రంశతధారమితీరయన్|

తీర్థతోయంవినిక్షిప్యహరిపాదాంబుజంస్తరన్|

ఏకీకృత్యపునస్తోత్రంమృదంచైవసమంతతః|

సమూహ్యైకాంమృదంపశ్చాద్విష్ణోర్ముకమితిబ్రువన్|

పంచోపనిషదోమూలమంత్రించద్వాదశాక్షరం|

వైష్ణవాశస్త్రమంత్రాంశ్చజపిత్వాచాభిమంత్యతాం|

ప్రథమంమూర్ధ్నికంస్యస్యలలాటాదిషుధారయేత్||

ద్వాదశాక్షరమంత్రస్యప్రణవాదిసంబంధకం|

ఏకైకాణాంచతుశ్చక్రంనమస్యామిత్యతఃపరం|

శ్లోకస్యైకైకమర్థంచక్రమేణోచ్చార్యమృత్తికాం|

ధారయేద్ద్వాదశాంశేషులలాటాదిషుసంయతః||

పూర్వోచ్చాయానువిస్తారప్రమాణసహితంద్విజః|

కేశవాదీతథాధ్యాయకతదథాంశ్చపిడింతయన్||

ద్వాదశాక్షరమంత్రేణ

మృచ్చేషంమూర్ధ్నికధారయేత్||

సుసంస్కృతంచాభిషిక్తంరమారమణపాదయోః|

పుండ్రాణామంతరాధేషు

నిశాచూణాంచధారయేత్||

ప్రణవాద్యైశ్చతుర్థ్యంతైర్నానుభిఃకేశవాదిభిః|

నమోన్వితైరంగుళిభర్ష్యస్యాంగుష్ఠవివర్జితైః|

పుండ్రేష్వంజలినాతానిప్రణమేచ్ఛయథాక్రమం||

అశక్తౌఽమృదభావేహపుండ్రమేకంయదాభవేత్ |
 ప్రణవేనోద్భృతాసీతిలలాటేధారయేత్తదా ||
 సమస్తసిద్ధిప్రాప్త్యర్థంశ్రేయోపుష్టైశ్చశాంతయే |
 ముక్త్యర్థమపిపద్మాక్షతుశసీమణిమాలికాం |
 కంఠేయోధారయేత్తస్యవినశ్యభ్యుపపాతకం ||
 విశేషేణశాస్త్రధర్మమజపాదిషుచధారయేత్ ||
 యత్పవిత్రోత్సవే విఘ్నాస్సంస్కృతంధారితంచతత్ |
 పవిత్రంధారయేత్కంఠేనర్వపాపైఃప్రముచ్యతే ||

ఇత్యుద్భవపుండ్రధారణవిధిః

—*అథసంధ్యావందనవిధిః*—

పవిత్రపాణిరాచమ్యప్రాణానాయమ్యవాగ్యతః |
 ప్రాతస్సంధ్యాముపాసిష్యఇతినంకల్పయేత్తతః ||
 ఆపోహిత్యాదిమంత్రాణాంసింధుద్వీపఋషిస్తథా |
 గాయత్రీఛందఇత్యుక్తంపరమాత్మాచదేవతా ||
 శీర్షేన్యసేదృషింఛందోజహ్వయాందేవతాంహృది |
 న్యస్యాంగుళిభిరంగుష్ఠరహితాభిస్తతోపదేత్ ||
 వినియోగంప్రాక్షణాదౌగర్వమంత్రేష్విత్రక్రమః |
 న్యస్యోక్తైవంశేరస్యేవమంత్రైస్సంప్రాక్షణంచరేత్ |
 తోయంవామేనహస్తేనసర్వత్రప్రాక్షణేస్పృశేత్ ||
 ప్రాక్షణంభోజనంహలూహమర్చనంపరిషేచనం |
 బలికర్మచదైవేనమర్యాదీధేనసర్వదా ||
 ప్రాక్షణంప్రణవేనైకంకృత్వాపశ్చద్విత్వీయకం |
 సమస్తాభివ్యాహృతిభిర్గాయత్రైశ్చత్యతీయకం |
 ఆపోహిత్యాదిభిర్ద్విత్వైస్సప్తభిఃప్రాక్ష్యసప్తదా |

౪౦

సచ్చరిత్రసుధానిధిః

యస్యక్షయాయే త్యేతేనప్రోక్ష్యపాదద్వయేతతః।

శిరస్యాపోజనయథేత్యేతేనప్రోక్షయేత్పునః॥

అపోహీత్యాదిమంత్రాణాంకుర్యాత్ ప్రణవమాదితః।

సమస్తాభిర్వ్యాహృతిభిస్సత్త్వానంపరిషిచ్యచ॥

సూర్యశ్చేద్యసువాకిస్యమునిరగ్నిరుదాహృతః।

ఉక్తంచఛందోగాయత్రీదేవతాసూర్యకురితః॥

సూర్యశ్చాపఃపునంత్యగ్నిరిత్యేపాంప్రాశనత్రయే।

ప్రోక్తాతచమనేయేయేనియమాస్తైసమాస్సృతాః॥

క్రియాఃప్రోక్షణపానాద్యా

మంత్రాంతేషుసమాచరేత్॥

సూర్యశ్చమేతిమంత్రేణపీత్వావార్యభిమంత్రితం।

తతఃతతఃపంచదశికాక్రొణ్ణితమంత్రతః।

తతఃఅపోహీతనుంత్రైఃపూర్వవత్ప్రోక్షణంచరేత్॥

దశికాక్రొణ్ణిత్యస్యవామదేబ్యుషిస్సృతః।

ఛందోనుష్టుప్సమాఖ్యాతంవిశ్వేదేవాస్తుదేవతాః॥

పూర్వవత్పరిషిచ్యాథప్రాణానాయమ్యచ్ఛ్రితః।

అంగుష్ఠతర్జ్వనియోగంతర్పణేఘ్నోవివర్జయేత్॥

కృత్వాపాదౌచసంయుక్తావాదాయాంజలినోదకం।

అభిమంత్ర్యథగాయత్ర్యాతారవాహృతియుక్తయా

అహోమధ్యంసముద్భవ్యరవిమండలనుధ్యగం।

ధ్యాయన్లక్ష్మీసతింతస్యపాదాభ్యేంజలిముష్టిపన్॥

పాష్టిద్వయంసముద్భవ్య

సమప్యోఘ్యోత్రయంతతః।

అచిత్యాభిముఖోసావాదిత్యోబ్రహ్మైతి మంత్రతః।

తదథాధ్యానసహితంపూర్వవత్పరిషేచయేత్ ||
 కృత్వాప్రదక్షిణంచోపవిశ్యాచమ్యాడ్భిరంభసి |
 తర్పయిత్వాకేశవాదీన్ద్వాదశాచమనంచరేత్ ||
 ప్రాతఃప్రతిదినంసంధ్యాంగాయత్రీరూపిణీంద్విజః |
 సావిత్రీరూపిణీంశుభ్యందినేసాయంసరస్వతీం |
 ఉపాస్యవిధివత్సర్వపాపైముక్తోభవెద్ధ్రువం ||
 సూర్యోదయాత్ ప్రాగ్గృతీకా
 ద్వయాదారభ్యచోదయాత్ |
 సంధ్యాకార్యాశుతత్రాపిసత్సుభేషూత్తమస్మృతః ||
 ఆసాయమారభ్యైకాథాయామాతాళలఉదాహృతః |
 మాధ్యాహ్నికస్యతత్రాపిమధ్యాహ్నస్తూతమఃస్మృతః ||
 అథామస్తమితేసూర్యఆరభ్యాతారకోదయాత్ |
 కాలస్తుసాయంసంధ్యాయాస్త్రాప్యకేస్థితేవరః ||
 ప్రాగ్గ్రేషుతతస్థిత్యాదర్భేషుప్రాజ్ఞుభోద్విజః |
 ప్రాణాయామత్రయంకృత్వా
 ధ్యాయేత్సంధ్యాంతుదేవలాం ||
 స్వపన్నస్తమయేనశ్నమాన్యాసేతారుణోదయాత్ |
 స్వపాసూర్యోదయేనశ్నాత్మిమైత్సరీదివాద్విజః ||
 ఆపస్తంబేనమునినాథమశాస్త్రాశ్రయతీరితం ||
 దివోపవాసఃప్రాతశ్చేత్సాయినక్తముపోషణం |
 కాలాతిక్రమణేకార్యమితిబోధాయనోదితం ||
 ఉపవాసంనిత్యకర్తాతిక్రమేమమరబ్రవీత్ ||
 అర్ఘ్యప్రదానతఃపూర్వమిదితేస్తమితేరవౌ |
 గాయత్రీప్రశతంజప్యమిత్యన్యత్రమునీరితం ||

గాయత్రీప్రసాదానం జపంకుర్యాదనాపది!
 సంధ్యావిక్రమణేప్రాశ్నశ్చైవ సంపత్తాచోదితం॥
 సంధ్యాతేకమణెకృచ్ఛం కుర్యాదిత్యాహదేవతః॥
 యదాపస్తంబకథితం యచ్చబోధాయనోదితం!
 అబుద్ధిపూర్వేతత్క్షేయంబుద్ధిపూర్వేననూదితం॥
 అశక్తాపుష్పవాసస్య గాయత్రీప్రసాదంజపః ।
 గాయత్రీప్రసాదానంకుర్యాదనాపది ॥
 మాసావిక్రమణెకృచ్ఛంప్రాజాపత్యముదాహృతం!
 స్మృతిరత్నాకరేనమృగ్మృగైశ్చైతేదృశ్యతే ॥
 సంధ్యాదిసత్యలోపేతుదినమేకమభౌజనం!
 దినద్వయేత్రిరాశ్రమస్యాత్యేకాశ్రమంతుదినత్రయే ॥
 దశాహాకృత్రమేకంస్యానుర్ధ్వంచాస్త్రాయణంచరేత్
 చాంద్రాయణంపరాకంచ మాసానుర్ధ్వంవిధీయతే॥
 తతోపేయంసకల్ప్యంస్యాద్వ్యవస్థాపనంతథా!
 ఇతితస్మాదేతాన్యేషాంసంసమదాహృతం॥
 పాతకకారణనివేష్యాత్పాపానామత్రయంప్రతీతం
 సంగవేద్విసుఖంప్రాప్తంసంధ్యాహ్నాద్రిగుణంభవేత్ ॥
 చతుర్థంబాహుస్థైరసాయంషట్కరితదీరితం ॥
 పాతకానామకర్మ గాయత్రీప్రసాదంతవ్యాహృతియుక్త
 యాచనంబుద్ధింకర్తవ్యంసంధ్యాకర్తవ్యమాచరేత్ ॥
 లోకోపకారేనవినుష్టాత్తమేతదుదీరితం ।
 ప్రయోగఃకర్మముపకరణముక్తమితిరితం॥
 తానానామకర్మముక్తంప్రతిముక్తాఫలేత్విదం ॥
 కాతాకర్తవ్యకర్మాణిప్రసాదాదకృతానిచేత్ ।

అహనిప్రథమేయామేతానికుర్యాదతంద్రితః ।
 దివాకృత్యానిశర్వర్యాఃప్రథమేప్రహరేచరేత్ ।
 శబ్దయిత్యాపంచయజ్ఞాకర్తవ్యాస్తైదివైవహి ।
 ఉక్తకాలేయద్యనార్తస్సంధ్యాంసోపాసతేద్విజాః ।
 సూర్యహత్యాంతలోగత్వాతేషాద్రసదృశాఃస్మృతాః ।
 నార్తవాసాస్సగాకుర్యాన్సంధ్యామాచమనఃజపం ।
 కుర్యాత్కదాచిచ్ఛేజ్జానుదఘ్నస్వప్నుస్థితశ్చరేత్ ॥
 సూతకేత్వార్తవసనఃఅసోహిత్యానికామనూనాః ।
 మనసోచ్ఛార్యగాయత్రీముక్త్యాసంధ్యాత్రయేపిచ ।
 దత్వార్ఘ్యమపిగాయత్రంజపేదల్పంతునేతరత్ ॥
 శ్రీపాంచరాత్రరత్నాయాంసూతకేమృతకేపిచ ।
 అఘ్యోప్రదానకాలేపిమనసోచ్ఛారణంస్మృతం ॥
 జలేయదాజపంకుర్యాత్తదాతతైవసంస్థితః ।
 ప్రదక్షిణనమస్కారౌవినాకుర్యాదుపస్థితం ॥
 సావిత్రిక్రియాస్సర్వాదిత్యాభిముఖశ్చరేత్ ।
 విష్ణ్వలయసమీపేతుతమేవాభిముఖశ్చరేత్ ॥

—*జపవిధిః*—

అనంతరంజపంకుర్యాద్ద్విరాచమ్యశుద్ధిస్థలే ।
 పాక్షితేపాక్షిఖస్థిత్యాపాగ్రకుశసంస్కృతే ।
 పాణియామత్రయంకృత్వాన్యాసశ్యానసమన్వితం ।
 మంద్రాఃప్రదర్శ్యగాయత్రంజపేదాభాస్కరోదయాత్ ।
 పాణియామప్యాదితస్తుప్రకారఃకథ్యతేధునా ॥

—*పాణియామవిధిః*—

నిష్ఠికానామికాభ్యాంసంధ్యావామనాసికాం ।

విస్మయబహిరంతస్థస్సంవాయుందక్షిణనాసయా ।
 సమ్యజ్జీరుభ్యాంగుష్ఠేనదక్షిణాంనాసికాంతతః ।
 ధ్యాయకవిధింరక్తవర్ణంస్వనాభికమలస్థితం ।
 సమనాసికయావాయుచూపూర్యాస్తర్భహిస్థితం ।
 అంగులీభిస్తాభిరేవసంరుభ్యానాసికాద్వయం ।
 ఆస్యంబద్ధ్వాతథోష్ఠాభ్యాంననిగచ్ఛేద్యథామరుత్ ।
 నీలోత్పలాభంశ్రీరామంధ్యాయకహృదయపంకజే ।
 మనసావ్యాహృతీస్సప్తపుథక్ప్రణవపూర్వికాః ।
 ఓంకారమథగాయత్రీముక్త్యాథోతచ్ఛిరస్తథా ।
 లలాటస్థంశివంశ్వేతంధ్యాయకదక్షిణనాసయా ।
 వాయుంశనైశ్శనైర్ముచేత్తదాగాత్రంనచాలయేత్ ॥
 ప్రాణాయామోధ్యానహీనాదుత్కృష్టాధ్యానసంయు-
 తః॥ శ్వాసేనిరుద్ధేపవనోజాయతేపావకస్తతః ।
 ఆగ్నేరాపోఽక్షజాయంతేతతోస్తశ్శుద్ధ్యతేత్రిభిః ॥
 మానసంవాచికంపాపంకాయకంచవినశ్యతి ।
 ఏకాదశేంద్రియాణాంచదోషానష్టాభవంతిహి ॥
 ప్రణవంవ్యాహృతీస్తిసోగాయత్రీమపిచక్రమాత్ ।
 ఆవర్తయెష్వత్కత్వోయంప్రాణాయామోపరఃస్మృతః ।
 ప్రణవస్యవ్యాహృతీనాంగాయత్రీశ్శిరస్తథా ।
 న్యస్యద్వాదీనథధ్యాత్వాప్రాణాయామాంస్తతశ్చరేత్ ।
 ప్రణవస్యబిరుషిర్బ్రహ్మగాయత్రీఛందఉచ్యతే ।
 పరమాత్మాదేవతాస్యాద్వినియోగోసుసంయమే ॥
 ఆముంమమిత్యంగుష్ఠాదిహృదయాదిషుచన్యసేత్ ।
 విష్ణుంభాస్వత్కిరీటాంగదవలయగళాకల్పవోదరాఃఫిః

శ్రీశ్రీనామనువత్తోమణిమకరమహాకుండలైమణుండితాంగం |
 హస్తాద్యచ్చగఖచక్రాగబజగదమమలంబీతకాశేయమాశా
 ఃవ్యోత ద్భాసముద్యద్దినకరసప్తశంకద్వసుంధంనమామి |
 ప్రణవప్రతిపాద్యస్యవిష్ణోద్ధ్యానమితీరితం ||
 ఋషయోత్తిర్భృగుఃకుత్సోనసిష్ఠోగౌతమఃస్త్రుతః |
 కాశ్యపాంగిరసౌసప్తవ్యాహృతీనాంక్రమాత్స్త్రుతాః |
 గాయత్ర్యస్థిగనుష్ఠుచ్ఛబృహతీపజ్జీరేవచ |
 త్రిష్టుజ్జగత్యోఛందాంసిప్రోక్తావ్యాసాయథాక్రమం ||
 అగ్నివాయ్వరగవగీశవరుణేంద్రాశ్చదేవతాః |
 విశ్వేదేవాశ్చచరణజంఘాజానూదరేషుచ |
 కంఠముఖేమస్తకేచక్రమేణవ్యాహృతీర్మృసేత్ ||
 ధ్యాయాఃక్రమేణశ్వేతాభాశ్యామాపీతాపిశంగినీ |
 లోహితానీలవర్ణాచసప్తమీకనకోజ్జ్వలా ||
 స్వస్త్వోక్తవణితనవోరూపయావనసంయుతాః |
 త్తేమవస్త్రుపరీధానాస్సర్వాభరణభూషితాః |
 దివ్యచందనలిప్తాంగాదివ్యనూల్యోసశోభితాః |
 సితోపవీతహృదయాస్సపవిత్రచతుష్కరాః |
 ఉన్నిద్రవదనాంభోజప్రభామండలమండితాః |
 జటాకీలాపపూజేంద్రప్రభాపూరితదమ్బుభాః |
 ఆభయాక్షుస్రగప్పాత్రవరహస్తసరోరుహాః |
 ఏవంవ్యాహృతయస్సప్తధ్యాయాహేమామజపాదిషు ||
 షశ్వామిత్రఋషిఃప్రోక్తోగాయత్రీఛందశీరితం |
 సవితాదేవతాప్రోక్తాగాయత్ర్యాన్యాసఉచ్యతే ||
 పదద్వయంహృదన్యస్యశిరస్యేకంపదంతతః |

పదద్వయం శిఖాయాం చపప్తంతుకవచేపదం |
 పదత్రయం నయనయోరస్తాగ్రే ఛరమంపదం ||
 ముక్తావిదుమహేమనీలధవళ చ్ఛాయైర్గుప్తైః స్త్రీక్షణైః
 ర్యుక్తామిందుకలానిబద్ధమకుటాంతత్వార్థవర్ణాత్మికాం |
 గాయత్రీంవరదాభయామృతశకశాంశుభ్రంకపాలంగు
 ణంశభ్రంచక్రమథారవిస్తయుగళంహస్తైర్వహంతీంభజే ||
 గాయత్రీశరసోబ్రహ్మఛందోనుష్టుబుదాహృతా ||
 పరమాత్మాదేవతాస్యాత్మేనమంత్రేణవిగ్రహే |
 శిరఃప్రభృతిపాదాంతంకరాభ్యాంవ్యాపకంన్యసేత్ ||
 అరమండలమభ్యంత్రంసూర్యకోటిసమప్రభం |
 బ్రహ్మదిసేవ్యపాదాబ్జంనామిబ్రహ్మరమాసఖం |
 ఎవంధ్యాత్వాన్యాసపూర్వంతతోముద్రాఃప్రదర్శయేత్ ||
 పత్నంచసురభిర్యోనిర్వారాహీవాసుదేవికా |
 అష్టాద్రాజ్ఞానముద్రాసప్తముద్రాఃప్రకీర్తితాః ||
 ప్రణవస్యవ్యాహృతీనాంగాయత్ర్యాశ్శిరసస్తథా |
 న్యాసంధ్యాసంచక్రత్వైవంప్రాణనాయమ్యచత్రధా |
 ఎవమేవజపిత్వాదౌగాయత్రీందశధాతతః |
 ఆవాహయేత్తామాయాతువరదేత్యనువాకతః ||
 ఏతస్యషికర్వామదేవశ్చందోనుష్టుబ్జగత్యపి |
 గాయత్రీదేవతాచస్యాదావాహ్యరవిమండలే |
 హృత్పత్నకణికామధ్యైరత్నసింహాసనేపివా ||
 ప్రాతర్ధ్యాయామిగాయత్రీరవిమండలమధ్యగాం |
 యుగ్వేదముచ్చారయంతీంరక్తవర్ణాంకుమారికాం |
 అక్షమాలాకరాంబ్రహ్మదేవత్యాంహంసవాహనాం |

మధ్యంది నేతు సావిత్రింరవిమండలమధ్యగాం |
 యజుర్వేదంవ్యాహరంతీం శ్వేతాంశూలకరాంశుభాం |
 యువతింరుద్రదైవత్యాంధ్యాయామివృషవాహనాం |
 సాయంసరస్వతీం శ్యామాంరవిమండలమధ్యగాం |
 సామవేదంవ్యాహరంతీంచక్రాయుధకరాంశుభాం |
 ధ్యాయామివిష్ణుదైవత్యాంవృధాంగరుడవాహనాం |
 ధ్యాత్వైవంవేదజననీమాసనాదిసమర్పయెత్ |
 దదామిదేవ్యాసనం తేపాద్యాఘ్నిచమనానిచ |
 స్నానంవస్త్రాణాంపక్షీతంగంధంపుష్పంతభైవచ |
 ఘాపందీపంచనైవేద్యంతాంబూలంచప్రదక్షిణం |
 నమసాః - రంహోపచారాదదామ్యేతాంస్తుమానసాః |
 శిక్షాకల్పవ్యాకరణంసరుక్తంజ్యోతిషంతథా |
 శిరాంసియస్యాశ్శ్వసనంఛందోవివృతిరీతితం |
 ధర్మశాస్త్రాణిహృదయంబాహవోన్యాయవిస్తరాః |
 వైలాసమలయాపూరూయస్యావాసఃపయోనిధిః |
 యస్యానాథిపురాణానిదిశ్శ్చక్షపికుక్షయః |
 విద్యావిద్యేపురఃపశ్చాద్విద్యాస్యాధర్మచేష్టితం |
 ఋగ్యజుస్సామచరణానవగ్రహవిభూషణాః |
 చంద్రఃపయోధరౌసూర్యమాలావేదాంతమానసాః |
 నేరుకణాఃగ్నిపదనాచంద్రాస్యాబ్రహ్మమస్తకాః |
 వాయుశ్వాసానురశిఖాకాలమేఘాలకాచసాః |
 కమలానాభహృదయాఃపూసాంఖ్యానగోత్రజాః |
 చతుర్భుజాంత్రిచరణాంకుటుక్షింపంచమస్తకాం |
 తాంజగదూప్రిణీదేవీంగాయత్రీంప్రణమామ్యహం ||

పవంధ్యాత్వాసమభ్యర్చ్యమానస్తేరుపచారకైః |
 స్తుత్వాచదేవీంగాయత్రీమృష్యాదీన్విన్యసేత్తతః ||
 విశ్వామిత్రస్సమస్తాయాగాయత్ర్యాఋషిరీరితః |
 ఛందస్తదేవీగాయత్రీసవితాదేవతాస్తృతః ||
 కరయోరస్తుమంత్రేణశుద్ధింకృత్వాతతఃపరం |
 గాయత్ర్యావ్యాపకంకృత్వాప్రణవేనకరద్వయే |
 ప్రకోస్తాంతర్బహిశ్చాపితలయోస్తలపృష్ఠయోః |
 పర్యాయేణపరామృశ్యతలయోఃప్రణవంన్యసేత్ ||
 అంగుష్ఠయోస్తర్జనీభ్యాంన్యస్యభూరిత్యతఃపరం |
 అంగుష్ఠాభ్యాంభువశ్చతితర్జన్యోర్విన్యసేత్తతః |
 సువరిత్యథవిన్యస్యమధ్యమాంగుళికాద్వయే |
 గాయత్ర్యాఃప్రథమంపాదంన్యస్యానామికయోస్తతః |
 కనిష్ఠికాద్వయేపాదంద్వితీయమథవిన్యసేత్ ||
 తలయోఃపృష్ఠయోఃపాదంతృతీయమథవిన్యసేత్ |
 భూరంగుష్ఠాభ్యాంనమశ్చత్యాదిభిఃక్రమతోన్యసేత్ ||
 అంగుష్ఠయోస్తర్జనీభ్యాంన్యస్యప్రణవమాదితః |
 అస్త్రాంగుళీనాంతదమచతుర్వింశతిపర్వసు |
 చతుర్వింశత్యక్షరాణీసబిందూనిన్యసేత్క్రమాత్ ||
 ఆరభ్యతర్జనీంవామాంతర్జన్యాంతుసమాపయేత్ |
 దక్షిణస్యానుయంస్పృష్టిన్యాసస్సాన్యద్భ్రుహ్మచారిణాం ||
 ఏతద్విపర్యయోన్యాసస్సంహారోయోగినాంస్తృతః |
 తర్జన్యాదికనిష్ఠాంతందక్షిణాదితుహస్తయోః ||
 ఘ్రితీన్యాసోగృహస్థానాంమూలమధ్యాగ్రపర్వసు |
 ప్రణవాదినమోంతంచన్యాసంకుర్యాద్యథాక్రమం ||

అంగుష్ఠయోర్మగోపః దుశ్శర్జనోస్తుమహీధరం |
 హృషీకేశంమధ్యమయోర్మసౌమ్యనామికయోస్తతః |
 త్రివిక్రమంచ్యసృష్టిష్టుంకన్యస్తాంగుళికాద్వయే |
 మాశవ కరయోమఽధ్యేన్యసేదేకాంప్రళక్ష్మపృథక్ |
 చతుశ్శేఽంచనమశ్చాంచేనదేక్ష్యణవమాదితః ||
 పాదత్రయస్యగాయత్ర్యాః పిశ్చందశ్చపూర్వవత్ |
 బ్రహ్మపిష్టుగిరిశశ్చదేవతాస్సుర్యథాక్రమం |
 మూర్ధ్నినాభౌపాదయోశ్చ
 న్యస్యపాదత్రయంక్రమాత్ |
 శరఃప్రభృతిపాదాంతంకరాభ్యాంసంస్పృశేత్తతః ||
 పాదయోద్ధానునోరూర్వోగుఽహ్యోనాభౌచవక్షసి |
 కంఠేఽంధ్రభ్రువోమఽధ్యేన్యస్తకేచక్రమాన్న్యసేత్ |
 పాదాదిస్పృష్ట్యాసోయంకతఽవ్యోబ్రహ్మచారిభిః ||
 మూఢాఽద్యాచరణంన్యాసఃసంహారోయిలసన్ముతః ||
 పాదాద్యానభిమూద్దాదిష్ఠిత్యాసంగృహీచరేత్ |
 తత్తన్యాసక్రమేణాంగంగాయత్ర్యాకృష్టశేత్సనః ||
 ఓంకారమాదాపుచ్చాగ్యతతోవర్ణంతదాదికం |
 ఆత్మనోంతంతతస్తత్ప్రసమశ్చోక్త్యాన్యసేత్క్రమాత్ |
 భూతాన్యథోతన్నంతాగ్రిశిగుఢాదీనీంద్రియాణిచ |
 ఉపస్థాదీనినాసాదీన్యథోమనఃఉదాహృతం ||
 బుద్ధిస్తతోహంకారోధావ్యక్తంతత్వాన్యమూనితు |
 పాదయోజానునోఽపృక్ష
 స్యాన్యేమూర్ధ్నిచనాసయోః |
 జిహ్వక్షిత్యక్తోగ్రితగుహ్యపాయ్యంఘ్రిషుకరద్వయే ||

ఆస్యేహృదేచజహ్వాయా చక్షుస్త్వకోఽగ్రితహృత్సుచ
 పునశ్చహృదయే శ్రీశతర్వానిత్రమతాన్యసేత్ ॥
 న్యస్యాంగేష్విలితత్వానిపడంగన్యాసమాచరేత్ ॥
 జ్ఞానాయహృదయామెతనమోంతోహృత్తమఃస్మృతః |
 తతైశ్వర్యామిశిరసేస్వాహేతిచశిరోమనుః ||
 శిఖామంత్రఃస్మృతశ్శక్త్యైశిఖాయైవాషడిగ్యపి |
 ప్రోక్షకవచమంత్రోపిబలాయకవచాయహుం ||
 దృష్టుమస్తేజసేనేత్రత్రయాయవషడిగ్యపి |
 వీర్యాయాస్త్రీయిఫడితతథాస్త్రమనురీరితః ||
 వ్యాహృతింప్రథమాముద్వైప్రథమంహృత్తమంతతః |
 అంగులీభేశ్చరస్యభేర్నిగంసుగ్మంస్యసేవ్యచి ||
 వ్యాహృతింమధ్యమాముద్వైశిరోమంత్రంతతఃపరం |
 పూర్వోద్విభిత్త్వంగులీభిశ్శిరోమధ్యేన్యసేత్తతః ||
 ఉద్భార్యవ్యాహృతింత్వన్యాంశిఖామంత్రంతతఃపరం |
 న్యసేదంగులీరసాశిఖామూలేసముష్టినా ||
 గాయత్ర్యాఃప్రథమంపాదంబలాయేతిమమంతతః |
 వ్యత్యిక్తభ్యాంకరాభ్యాఃశుయుగపద్ధక్షిణోత్తరం |
 భుజద్వయాగ్రమారభ్యవక్రోహావధిసంస్పృశేత్ ||
 ఉద్భాద్వితీయంపాదంచనేత్రమంత్రంతతఃపరం |
 అంగులీభిః ౬ ధ్యమాభిఃఫాలనేత్రంచసంస్పృశేత్ ||
 పాదంత్రతీయముద్వైదావస్త్రమంజేణసంయుతం |
 వ్యత్యిక్తహస్తయోస్తద్దన్యంగుష్ఠాభ్యాంభుజాగ్రయోః |
 సశబ్దందితుదశమప్రాగాదిత్రమతాన్యసేత్ ||
 సర్వేష్వంకారమాదౌస్యాత్సర్వమంత్రేష్వితిక్రమః ||

న్యసోఽకారంహృదిముఖేభూశ్శీర్ష్ణీ భువత్త్యథ |
 కరాభ్యాంసంస్పృశేన్నూర్థా ద్యాపాదంసువరిత్యథ ||
 యోగించసురశింశంఖంమ ఖముద్రాచదర్శయేత్ |
 చతుర్ద్వింశతిముద్రాశ్చతశస్సందర్శయేత్-గ్రహాత్ ||
 సుమ ఖంసంపృటంజైఃపితృతంవి స్మృతంశతః |
 ద్విముఖాశ్చైవశుకపంచమఃపుభాధోముఖాన్యపి |
 వ్యాపకాలచలికాంముద్రా శకటగతిదనంతరం |
 యమపాశంచగ్రథితంసస్మిఖోస్తు ఖమిత్యపి |
 ప్రలంబంముష్టి కంఠాశ్చ్యంకూర్త వారాహమిత్యపి |
 సింహాక్రాంతంమహాక్రాంతంముగ్ధరంపల్లవంతతః |
 ముద్రాస్సందర్శయిత్వైవంశతోధ్యానంసమాచరేత్ ||
 రత్నైర్జ్వానాసహసాశ్శుద్ధాద్యైరాదిత్యేనండలం |
 తదంత్యేతైతా ఇంద్రునీశురైశ్చైవ సుండలం |
 తన్మయైవండలంవహ్నేజ్వాళానూలాసహ స్రకం |
 తస్యనుద్భౌత్తిపద్మంబిలసతాణికాకాన్వితం |
 తస్యనుద్భౌసుఖాసీనంత పుహాంకసన్నిభం |
 చతురంగులమాత్రంచశుకిచక్రస్రీభాంబరం |
 రక్తనేత్రాంబుజంరక్తపాణికాదసమిన్వితం |
 శంఖచక్రగదాపాణింశ్రీవత్సాంకితపక్షసం |
 కిరీటహారకేయూరనూపుత్రైశుపశోభితం |
 విలసద్వనమాలాశ్రీశుభసేకాస్తభోజ్జ్వలం |
 ప్రసన్నవదనంరత్నకుండలంబయనండితం |
 అనఘరత్నఖచితసర్వాభరణభూషితం |
 ఏవంధ్యాత్వారమానాథంగాయత్ర్యంబవివితయేత్ ||

సర్వభూతోత్పాదకత్వముక్తం సవిత్వశబ్దతః |
 వరేణ్యశబ్దతస్సర్వైర్భజనీయత్వమీరితం ||
 సర్వశ్రేష్ఠ్యంచనకలైః పార్థినీయత్వమేవచ |
 పాపభంజనహేతుత్వం లేద స్త్వంభగః శత్రుతః ||
 దేవశబ్దేనాభ్యుధికంకాంతమత్వం ప్రదర్శితం |
 ధీమహీతితుశబ్దేనధ్యాయామశ్చతిచ్ఛోదితం ||
 ధీశబ్దేనోచ్యతేత్యాగోపాదానవిషయామతిః |
 ప్రచోదయాదిత్యనేనప్రేరకశ్చముదీరితం ||
 యోదేవస్సవితాస్త్వాకంధియోధమాదిగోచరాః |
 ప్రేరయైశ్చిప్యయశ్చక్తస్వరేణ్యుపాస్తహే ||
 అగస్త్యవిశ్వామిత్రాభ్యాం గాయత్ర్యర్థశ్రీరితః ||
 ఉపాస్యంసర్వభూతానామయత్తేజోవిష్ణువాచకం |
 ఆధారంసర్వలోకానామరవిమండలమద్యగం |
 సుచించయానుస్తతేగజస్త్వస్త్వసదీరితః ||
 వివంపదిత్వాగాయత్ర్యాకర్ణిహృదివిచింత్యచ |
 తతిస్తరీయగాయత్ర్యాబుష్మాదిన్యాసమాచరేత్ ||
 బుష్మిస్తస్యాస్తువిషులశ్చందస్సైవప్రకీర్తితా |
 పరమాత్మనోనతాస్యాచ్చతుర్భుజతతఃపదైః |
 మాప్రాపదితిచైతాభ్యాంకరాంగన్యాసమాచరేత్ ||
 కర్మయోద్యోగిసురభినుహాయోన్యంజలింగకాః |
 నమస్త్రీయాజహముదాగ్రీపూర్వీకాస్సప్తచక్రమాత్ ||
 యద్దేవాసురపూజితానుభవభంసామారకతారాగణైః |
 పున్నాగాంబుజసంగప్రవహతైర్వాహైస్సురైరర్చితం

నిర్వృంత్యంధానసః స్తయోగకరణః కాలాగ్నిరుదోఽపమం

తస్మింహాః కరః నమామి సతతం పాతాళః పుష్పముఖం॥

అస్య చాః పరో విష్ణుస్సంపదజసః పరః॥

విభక్తిశ్చైవ్యయః స్తత్రతాపహ్నభనమీరితం॥

ఓమిత్యనేనః సానమాధ్యాహార్యం పదద్వయం॥

మాద్వితీయాప్రాపదితిప్రాపయత్విత్పుదీరితం॥

ధ్యాత్వైవమర్థః జ్ఞాత్వా చ పురైతాంతదనంతరం॥

ఏతయాభిః సిన్ధిత్యగాయత్రీతాంతతోజపేత్॥

ఆహో ప్రణవసంయుక్తవ్యాహృతితయః పూర్వీకాం॥

గాయత్రీజపః పాహామాహో వదేద్విణీః కృహీతథా॥

యత్కర్ణపేత్ షహం కా రామాశ్యంతే ప్రణవాంతువా॥

పృథగ్గాహో వ్యాహృతీనాం సంయుక్తానాంతథాపునః॥

గాయత్ర్యాశ్యంతయో శ్చేతి షహం కా రాః ప్రకీర్తితాః॥

సహస్తానాం వ్యాహృతీనాం

గాయత్రీశ్చయథాక్రమం॥

ఆద్యంతోం కారసంయుక్తగాయత్రీసంపుటాస్త్వైతా

బ్రహ్మచారీకృహస్థశ్చ సరివ్రాజపి తే శ్చయః॥

కాలత్రయే ప్యేవ మేవ జపేయ ర్వేదమాతరం॥

—*అథ గాయత్రీజపనియమః*

పాదేన సా నాక్రమణం న నసోపరితోపణం॥

హస్తైః ధానం హస్తస్య కృహక్షేత్రాదిచితనం॥

ఉచ్ఛార్ణం చ మంత్రస్య పాశ్చ స్థైశ్చాగ్రియతేయథా

నిష్ఠీవనం జ్యుభణం చ హాసం క్రోధం మదంతమతః॥

గాత్రస్య శిరసో వాపి వస్త్రాద్యాచ్ఛాదనంతథా॥

సంఖ్యాంయజ్ఞోపవీతేనభాషణంరోదనంతథా ।
 నిద్రాచిదంభమాలస్యంకుడ్యస్తంభాద్యపాశ్రయం ।
 వజ్రయేదపిసంచారంజపహేమామాదికమన్సు ॥
 వ్యత్యస్తపాణిపాదశ్చపాశ్వయోరవలోకయన్ ।
 అపవిత్రకరస్సంఖ్యామకుర్వన్నస్యమానసః ।
 జపహేమామాదికంకీర్తనాన్మౌనీశ్చవర్జయేత్ ॥
 యదివాణ్మీయమోనస్సాజ్జపహేమామాదికమన్సు
 విష్ణుమార్తంజపేద్యద్వాస్సురేద్విష్ణుంరమాపతిం ॥
 శూద్రాంత్యపలితశ్వాదిదర్శనేజపమధ్యతః ।
 జపేదాచమ్యసంభాష్యతైస్సన్నిత్వాచతునజాపేత్ ॥
 ద్వీపేజలాః, తేః, కంజపహేమామాదివర్జయేత్ ॥
 నగోశతంపైకిష్కన్ధాయత్రతిస్తత్యయంత్రితం ।
 గాయత్ర్యైజపసంఖ్యానంనకుర్యాదక్షమాలయా ॥
 అంశుత్వాజపసంఖ్యాం మేకమేకముదాహృతం ।
 రేఖాః, క్షిప్తము, తిలకభాగ్గణయేత్తతః ॥
 అనామికానుభ్యసర్వసమారభ్యప్రదక్షిణః ।
 తజానీమూలపర్వాంతంగయేచ్ఛశపర్వసు ॥
 అథనానామికామూలపర్వారభ్యప్రదక్షిణం ।
 గణయేచ్ఛమూలపర్వాంతందశపర్వసు ॥
 మధ్యమూలపర్వపర్వాద్వ్యనుభ్యమూలపర్వతః ।
 పాక్షిణ్యేనగణయేచ్ఛద్వాద్వాదశపర్వసు ॥
 యద్వాకిష్కన్ధామూలపర్వారభ్యప్రదక్షిణం ।
 అనామికామూలపర్వపర్వంతంసకలోత్తమం ॥
 బ్రహ్మచారిగృహస్థశ్చతమస్తోత్తరంజపేత్ !

అష్టోత్తరసహస్రంతుయతీనాంసముదాహృతం॥
 వ్యాహృత్యం తేషాంసాధానప్రతిపాదంతథాంతతః॥
 అదురీతంప్రజపేదేవీమన్యథాబ్రహ్మహాభవేత్॥
 పృథక్ప్రణవసంయుక్తంసప్తవ్యాహృతీపూర్వికాం॥
 ప్రణవాద్యాంశిరోయుక్తంగాయత్రంప్రజపేద్యది॥
 సకవారంజపస్సోయంసహస్రాదధికఃస్త్రుతః॥
 రసనాంనిశ్చలాఽకృత్వామంతార్థధ్యానసంయుతం॥
 ఉచ్చరేత్సనసామందమక్షరాణిపదానిచ॥
 వ్యక్తంజపోనూనసోయముత్తమోత్తమఃసరితః॥
 కించిదాకుఃపితతలావృతానాసంహతాంగుళీ॥
 అసంయుక్తైఃపూర్ణసమాప్రాతఃకృత్వాకరంజపేత్॥
 సాయంకాలంపినామర్యాత్యంతిష్ఠ్యత్రపదాజపం॥
 ప్రాగ్నిశానదిశోత్త్యశ్చంప్రాతఃపశ్యజపంచరేత్॥
 దేవాభిముఖఃసీతోదేవతాసన్నిహృజపేత్॥
 ఆసీతోన్యజపేత్సంత్రాప్రాప్త్యభోవాపుష్పదమ్బుభిః॥
 జపమధ్యేసనాగచ్ఛేద్యదిభాగవతోత్తమః॥
 తంప్రణమ్యాకేవాద్యాభయోగత్త్రైగుంచకీర్తయేత్॥
 అశ్వశ్శకుగ్నమాదిత్యంబ్రహ్మణందేవమందరం॥
 స్యక్షీకృత్యజలంగాంచజపమేవానాది నాచరేత్॥
 చంద్రాగ్రగురువహ్నినాంజలదీపద్విజప్తనాం॥
 అశ్వశ్శదైవతగవాంసన్నిధౌశస్యతేజసః॥
 జపపకగుణాగేహేంద్యాదాద్విగుణోభవేత్॥
 గోష్ఠైదశగుణఃప్రాగ్నోహ్నిహ్నిగారేతతాధికః॥
 పుణ్యైఃతేత్రీర్థణీరేసహస్రగుణితఃస్త్రుతః॥

భగవత్సన్నిహృతోజ్ఞానోపలభదః॥

శ్రీయః కాం తేమనోయస్యజపహూమాగ్చనాదిమః॥

మోక్షపవఫలంతస్యభవేదత్రనసంశయః॥

పూజాహూమజపాదీనికర్మాణిభగవత్పరః॥

కుర్యాద్యదిసుగుప్తానితస్యానంత్యంఫలంభవేత్॥

స్పృష్ట్యానాభేరథఃకాయంకర్మకాలేతతఃపరం॥

ప్రత్యాశ్యదక్షిణంశ్రీతంస్పృశేద్యద్వాహరింస్తరేత్॥

ఏవంజపిత్వాగాయత్రీంధ్యాత్వాతాంపూర్వవత్సునః॥

తస్యాఅర్థంచసంచింత్యపునశ్చార్థోదితేరవా॥

పాశ్రాంతాయామశ్రయంకృత్వాగాయత్రీమభివాదయేత్॥

అభివాదయంత్యుక్త్యాస్వగోత్రపక్షరోక్షరం॥

స్వసూత్రశాఖాద్యయనంప్రథమాంతమదీరయన్॥

స్వసంక్షాశ్చనామాథోఅహమస్తీతిచాథభో॥

ఇత్యుక్త్యాచస్వహస్తాభ్యాంశ్రీతేసంస్పృశ్యచాత్మనః॥

తాన్వాదిపాదాంగుష్ఠాంతంశవైరిభిమృశేత్తతః॥

తతస్తురీయగాయత్రీముపస్థాయకృతాంజలిః॥

మంత్రమేకపదీమ్యుక్త్యాతురీయంపాదమప్యథ॥

మాప్రాపదితిచోక్త్యానగాయత్ర్యుద్వాసనంచరేత్॥

మంత్రస్యోక్త్యానగాయత్ర్యుద్వాసనంచరేత్॥

అనుష్టుప్పంచదశ్యుక్త్యాగాయత్రీదేవతాస్మృతా॥

ఏతేనోద్వాస్యగాయత్రీపతిష్ఠేతభాసరం॥

మిత్రోపస్థానమంత్రాంతాంవిశ్వామిత్రముషిఃస్మృతః॥

మిత్రస్యేవస్యతుభీరుక్ గాయత్రీపరియోర్వయోః॥

త్రిష్టుప్పంచదశీహృక్తేదేవతామిత్రకురితః॥

అగ్ధోదితంసహసాశ్రమశుభ్రత్రసేతికృతాంజలిః ।
 ఉపస్థాయనమసక్తత్వాతస్తైతమభివాదయేత్ ॥
 తతస్తుసంధ్యాంసాపిత్ర గాయత్రీంచసరస్వతీః ।
 ప్రణవాద్యైశ్చశుక్లైర్మోక్షైర్నామభిః ।
 ప్రణమేదథనగ్వాభ్యోదేవతాభ్యస్తతఃపరం ॥
 ఆర్యంతోంకారసంయుక్తంద్విరుద్ధైఃచనమోనమేత్ ॥
 ప్రతిమంత్రంకేచిదాహుఃప్రణామంసప్రదక్షిణం ॥
 ఏవమేవశతఃకామోకార్షేదత్పాదకంమనుం ।
 ఉత్పాప్రదక్షిణంకృత్వానమసుక్తార్యాస్త్రీయితనుం ॥
 పాప్రీదీద్దక్షిణాదీకృప్రతీదీదీక్షతోత్తరా ।
 ఉద్ధావరాంతరిక్షంచదిశస్సప్తప్రకీర్తితాః ॥
 అసాసంధ్యాదిపంచత్రానిక్వాక్పర్వాప్రదక్షిణం ।
 కృత్వాప్రణామంసోంకారంచాహృతత్రయపూర్వయాం ।
 గాయత్రీసంప్రణమ్యాభ్యంత్రావగ్రజాగృహాం ।
 వర్షత్రయాధికాన్విష్టాబ్రాహ్మణాంశ్చభివాదయేత్ ॥

ఇతిజపోపస్థావిధిః

—*అథమూలమంత్రజపః*—

కాలత్రయేమూలమంత్రఃపహితావసరేజపేత్ ।
 యథోపదేశఃపుష్ప్యాదిన్యాసధ్యానసహస్వతం ॥
 ఉపస్థానాత్పూర్వమేవనిగమాంతసురోర్మతం ।
 రామానుజమునీంద్రోక్తనిత్యగంధేతదైవచ ॥
 ఉపస్థాయాధారశక్త్యాదీనంతర్వ్యసేద్యచ ।
 వస్త్రంబ్రహ్మముఖంకృత్వానన్యతీగోపగంహరిం ।
 గృహంగత్వాభ్యుక్త్యహుత్వాభిగమ్యకమలావతిం ॥

గ్రాసముష్టింపరగవేదత్వావృద్ధాప్రణమ్యచ|
త్రయ్యంతానభ్యసేదేషనిగమాంతగురోఃక్రమః॥

—*భగవత్సేవావిధిః*

శ్రీపాంచరాత్రరత్నాయామాచార్యైశ్వరుః దీరితం|
విధానంరామసేవాయాస్తత్సంగృహ్యధునోచ్యతే॥
లీలాసన్నంరామసర్వసమస్కృత్యాభశద్విశేత్|
పాదలోసానద్యానాదిచిత్రక్షేపంతభాష్యజేత్॥
తత్రతతస్థితాద్వార్థస్థాప్రణమ్యానుజ్ఞయావిశేత్|
బలివీరిసమీపేకుసమేష్టరుపరంపరాం॥
తాచుపాధ్యాయశ్రీరామంనమేత్కూర్తాదిపద్యతః॥
మనోబుద్ధ్యభీనానేనసహస్యస్యధరాతలే|
కూర్మానన్యతుకఃపాదాశీరస్తతైవపంచమం|
నిధాయదండవదేహంప్రసార్యచరణౌకరా|
బద్ధాంశుభ్యంశ్చవిశ్వాణప్రణామోదండసంజ్ఞతః॥
పాదాంశుభ్యంజానుభ్యాంశిరసాచావనిఃస్పృశన్|
బద్ధాంజలింనమస్కూర్యాత్సపంచాంగఉదీర్యతే॥
అష్టాంగదండపంచాంగప్రణామాఉదితాఃక్రమాత్|
మస్త్రీమగ్రసంఘప్రహ్వంగప్రణామాంగసంయుతాః|
ఎతేషుమనునాకుర్యాన్నాతేనాన్యతమాశుమా॥
సమస్త్రీమగ్రప్రణామస్సాన్యంగజలింమస్తకేన్యజేత్|
ప్రణామస్సంఘటస్సస్యాత్ హృదయేంజలిమర్పయేత్॥
ప్రహ్వంగస్సంఘటగుర్యాత్సప్రహ్వంగనమసిక్రయా
స్రాసాదమథరామస్యకూరాతుకూర్యాన్నదక్షిణం|
చతుశికకుపుప్రణామాకుర్యాత్సత్ప్రదక్షిణం|

ప్రదక్షిణప్రణామాంశ్చయ్యుక్తానేవసమాచరేత్ ||
 దేవదక్షిణపార్శ్వేవాసేవాచాదిప్రదక్షిణే |
 నాంతరాగనునంకుర్యాద్దేవతాబలిపీఠయోః ||
 యదితత్రశతారాత్రయభాస్తన్మనునాచతా ||
 వైనతేయాదయోవాపితత్తన్మంత్రేణతాన్నమేత్ ||
 సేనేశంప్రణమేత్సన్యాక్తదనుజ్ఞాపురస్సరం |
 శ్రీరామసన్నిధింగచ్ఛేత్సూపహారచయాన్వితః ||
 చక్రవర్థ్రిమయేన్నాంగులపృష్ఠభాగంనదర్శయేత్ ||
 ఉపహారాంఘ్రిచాదేశేక్షిప్త్యైవహరింనమేత్ |
 నగృహీతోపహారస్సప్రణమేత్మతిమాన్నరః ||
 అథోపహారానాదాయశ్రీరామనికటంవ్రజేత్ |
 రామదక్షిణపార్శ్వస్థప్రాంశ్చతస్త్రిసమర్పయేత్ ||
 సీతాపతాశయానైవతిష్ఠన్నస్త్రీసపార్శ్వకే |
 స్వకీయగురుపజ్ఞాంతంశ్రీరామంశరణంవ్రజేత్ ||
 పావనాద్భతమష్పృశసేవాలాభప్రహర్షితః |
 స్తవ్యస్తవప్రియవశీకరణస్తూత్రమారభేత్ ||
 అర్చావతారమాహాత్మ్యస్తూత్రస్యచవిశేషతః |
 జ్ఞేయంవిస్తరతోన్యత్రనెహవిస్తరతోభయాత్ ||
 తుళసేపాదతీగ్ధాదిసీతారామప్రసాదజం |
 యత్కించదవితన్నత్వాహ్నోఽఘ్నల్లకపోలకః |
 సంభావ్యశిరసాకుర్యాన్యథార్హముపయోజితం ||
 పవిత్రహరిపాదాంబుపానేనాచమనంచరేత్ ||
 ధ్యాయేత్కృతార్థమాత్మానంసేవయాజానకీపఠేః |
 పశ్చాద్భగేననిగచ్ఛన్నాసీనశ్చోక్తపాశ్వకే |

శ్రీరామాభిముఖోమూలనిః శ్రాద్ధాగ్రన్తనాజపేత్ ||
 వజ్రయేత్సాపధానెనాపచారాణశాస్త్రచోదితాణ ||
 పునఃప్రణమ్యసేనేశమపచారాణక్షమస్వమే |
 ఇతిపాఠ్యాథసేనేశంసంప్రణమ్యసహప్రభో |
 సేవాపచారాసత్యేఽంపాఠ్యానుజ్ఞాప్యనిర్గమేత్ ||
 తత్తద్వార్థాప్రణమ్యానుజ్ఞాయా తేహంవినిర్గమేత్ |
 శ్రీరామసచ్చప్రణమేదుతేదగురువక్త్రీకాం ||
 అపచారానిమాణవత్ప్రయత్నాచ్చీర్రామసన్నిధౌ |

—* గగనదపచారాః *—

అన్యాయాకథాగీతిస్మద్దేవాదిత్రలోకనం |
 రుషరామాలయేవస్త్రుచ్ఛన్నదేహేనతన్నతిః |
 కృష్ణకంబునసంబీతదేహశ్రీరామసన్నతిః |
 తైలాభ్యక్తాఖిలాం గేనయానపాదూపదాపిహ |
 ప్రవేశశ్చీర్రామగృహేన్మీనమముతచ |
 కేశాఙ్గినఖిలాంజయేపోదప్తస్యదంతతః |
 విష్ణుత్రయోరుత్సర్గోత్రపేతమూహ్యప్రవేశనం |
 అసంబద్ధప్రలాపోత్రనిద్రాలాలావినర్జనం |
 సూర్యాభూమిసుతాజానైశ్చశానాస్త్యధ్యయాయనా |
 శవాసుగంతుఃకామాచ్చీర్రామారాధనకామనా |
 ఆక్రాంతజ్ఞాతవిమానచ్ఛాయయానువ్రేదక్షిణం |
 భుక్తిశాగ్రిహన్నపూజా, విష్ణుతేనదనసన్నిధౌ |
 రామాయాద్వితదీపస్యాన్యత్రవానయసంగృహే |
 రామాలయేకథ్యమానతత్కథానాదరాగతిః |
 అన్యదేవార్థసందిప్తపుష్పైశ్చీర్రామపూజనం |

గత్వాన్యదేవతాసద్భూతస్సద్భూతానామగ్మహేషశః |
 రామస్యాన్యపైస్త్యుల్యబుద్ధిఃపుష్పః కేద్యయోః |
 ఘ్రీణనంచోత్సవేష్పర్శకయాస్నానకర్తృచ ||
 రామాలయసమీపస్థా రామసేవాంభూతా ||
 చందాలాకపతితా వాపిష్ఠ్యుష్టాస్సానార్థముద్యమః |
 రామశర్భక్తనాదాంబుసానేచాచననతథా |
 ఏకహస్తనతిశ్చావ్రణామోఽసేననయత్సవే |
 ప్రదక్షిణంనతేపూర్వమున్మిషైవాఃశుచాసతి |
 శ్రీరామచందనంపాదపర్యుత్తేనదగ్రశః |
 పద్య కబంధసంచాపిభోజనాన్యతథామయే |
 నిగ్రహోనుగ్రహోపుష్పైర్భూషావిగ్రహరోదనే |
 స్త్రీపుసాహృదవచనచుభోనాయుపమోక్షయః |
 పరనిందాపరస్యోప్రమక్ష్మింస్యాన్భూషణం |
 శక్తాకాశోపచారశ్చాన్యనివేషితశ్చయః |
 తత్తరాః లోక్యకఫలాద్యదానఃరావణచ్ఛదే |
 ప్రియకృతానిశిష్టస్యప్రదానంవ్యజవాచిషః |
 పృష్ఠీకృత్యస్థితైచ్చైవపరేషామభివాదనం |
 గురౌమానంజస్తోత్రందేవతానిందనతథా |
 శయనంరక్తసంగోత్రస్వాగ్ధీనాధ్యయనంశుతేః |
 గురౌమసుప్యగ్ధీరామప్రతిమాలోహభీరవః |
 దంతశుద్ధిమకృత్వాతుశ్రీరామసకటేగతిః |
 ఎకవస్త్రేణతత్సేవాసక్రోధకర్తృకారితా |
 నిషిద్ధకుసుమాద్యర్చాభిగమోరక్తవాససా |
 వాసోవిధూననంచాగ్రేమాంసంపాశ్రయజసేవనం |

అకృత్వాగ్రయణః నవ్యవీహితాముపయోజనం |
 పుష్పాణ్యవత్పాశూపశ్చజీర్ణాన్నకృతపూజనం |
 పీణ్యాకంప్రాశ్యపూజాచపుష్కఃస్పృష్టాప్రదీపకం |
 అవచారానిమాంత్సర్వాన్యత్నోత్పరహరేత్సుధిః ||

—*అభివాదనవిధిః*

సాయంప్రాతఃపుష్పపూజానాంకుర్వాణస్యాభివాదనం |
 ఆయుఃప్రజాబలంకీర్తితఃప్రవర్ధంతేదినేదినే ||
 శోక్రితయత్ర్యుభయార్హోయస్సోభివాదనమర్హతః |
 అగురుం నాభివాదేతపిషమస్థలసంస్థితం ||
 ఏకదేశాధ్యాపయివాదేదస్యగురురుచ్యతే |
 సాంగవేదాధ్యాపయితాయస్సఅచార్యోఽచ్యతే ||
 మంత్రోపదేస్తావాచార్యైఃసంపత్స్యమస్తాస్తథా ||
 ఏకోర్భావ్యుభయోచపితరావపితౌతయోః |
 పితృవ్యవస్థితృశురౌస్వసాభ్రాణాచపూర్వజః |
 మామలానీమగురవస్తేభివాద్యాదినేదినే ||
 కృత్వాస్వచరణాంగుప్తస్పృశ్మాంతంపూర్వవత్తతః |
 సవ్యదక్షిణచాస్తాభ్యోంయుగపద్దక్షిణోత్తరౌ |
 సాంగుర్భూచరిశౌసవ్యదక్షిణౌసముపస్మృశేత్ ||
 కృతేభివాదనేఽప్రతికుర్వాత్ప్రత్యభివాదనం |
 తస్యప్రకాశస్త్యయుక్తార్హభవసౌమ్యేత్యనంతరం |
 ఉక్త్వాతన్నానుతస్యాంత్యస్వరముచ్చార్యసప్లుతం |
 తదంతేకారముచ్చార్యసంధిశ్లిష్టంసమాచరేత్ ||
 కృతేభివాదనేకుర్వాన్నయఃప్రత్యభివాదనం |
 సతస్యమమృతంప్రాప్యనరకంప్రతిపద్యతే ||

ద్విజాతీర్షవిజానాతియస్తుప్రత్యభివాదనం |
 తం నాభివాదయేద్విప్రస్సశూద్రసప్యశఃస్త్రుతః ||
 ఆభివాద్యోజశ్శూద్రం సచేలస్నానపూర్వకం |
 బ్రాహ్మణానాం శతం సహ్యగభివాద్యపిశుభ్యతి ||
 యజ్ఞేరాజగృహే సంఘే ప్రణమేన్నాభివాదయేత్ ||
 పాశుండినకృతఘ్నంచమహాపాతకినం శతం |
 నాస్త్రుతిపతితం వ్రాత్యం కుర్వంతః దంతిథావనం |
 సమిత్పుష్పశుశాగ్నైః బుపాణిమప్రయతంతథా |
 స్నానభోజనాహూనాదికుర్వంతః కర్తవ్యైః దిశం |
 అభ్యక్తమాతురం శత్రుగచ్ఛంతమపియోగినం |
 ఏవం శుభస్వయం వాపి బ్రాహ్మణో నాభివాదయేత్ ||
 ఉదకాంతాం మూలకాంశుద్వేదభివాద్యోపవాసతః ||
 బ్రాహ్మణం కుశలం పృచ్ఛేత్సహి నపియం ద్విజః |
 ఆత్మనో వయసా న్యూనంక్షుతియి శేకనానయం |
 తైమమస్త్రుతిత్యైవ్యం నూద్రమారోగ్యమేవచ |
 సురాంపి బేతచంద్రాలకృతేనైర్వందనాదికే ||
 నమసాగరమకుర్వాణే శూద్రేయస్సస్త్వదాహరేత్ |
 తేనైవ సహశూద్రేన చరకం యాతనద్విజః |
 నాతిక్రమేదసంభాష్యశ్రోత్రియంతాన నేస్త్రీయం ||
 వినాపత్నీంతథా యోనిసంబంధానవియోషితం |
 యోషితస్సకలాబ్రాయాత్సుభగేభగిపిపివా ||
 సాంధ్యం కర్తవ్యమాప్యేనం ద్విరాచమగృహం వ్రజేత్ ||

—*దేహానవిధిః*

సావణ్ణే రాజతేతామ్రే సాతేగ్నిప్రన్నథాపివా |

అభిన్నేనలిలంశుడైనచూహృత్యమగోపితం।

గృహంగత్వాద్విరాచన్యపేక్షితంగోమయాంబుభిః!

సమస్తాద్వితీయచతస్రస్థో హ్యేవమోపకరణాశ్శుభః

గృహం చ పెరూషా ద్రవ్యాణిస్సత్త్వానం పరిచారకాః।

తేనోదకేనసంపూర్ణ్యతతాచక్షానంచరేత్ ॥

యద్వాన్యహేనయద్వత్సలిలతత్రకాంచనం

నక్షత్రములు సుధవా లేన సంహ్రితములచ రేత ॥

మధ్యాహ్నసాయమప్యేషః శ్రీకారంసోక్షణంచరేత్ |

నకు ద్వారములు మూరగా దిక్ గర్భముఁ జూపి తేగ్గుపే.

శత్రుకామిని యెదుర్కొని చాచాకొడవ వేసె.

పగచకాల నది పేరున గదా శౌర్యపట్టిః॥

స్వప్నమేవాక్షిపథానైనకుర్యాదౌపాసనంస్వయం॥

సర్వస్వోపానందో భాగ్యతా సర్వస్వయో న హి నః పతిః॥

ముప్పావలపల్లిపల్లి పెరూరుకు రథాదనుజ్ఞయా॥

సోమమునాచ్యుత్యనోకుగృధక్యత్వాజుమముమాత్రనః

జుహు యా వాసా పే కల్పః ద్యౌః యువలిస్తథా

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

పరార్థంకే నమోక్త్యా తా సాక్షియం పతంతచ॥

శ్రీమద్భగవద్గీతా ప్రథమోధ్యాయః

శ్రీకృష్ణుని ప్రసన్నమునకు యీ బిడ్డ పుట్టింది. తమ భావనా

అంతా సంతోషించారు. అంతా సంతోషించారు.

అంతఃపురమునందును బాహ్యపురమునందును నివసించు

ಶ್ರೀಮದ್ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ೧೨

అభవానన్నిభౌపత్యాన్నిభౌకాత్యాననోబ్రహ్మే ॥
ఉద్దేశత్యాగకృష్ణరావన్నసాక్షాత్తననన్నికౌ ॥
కిన్మయాంగహస్థాయాంసంస్కృత్యేగ్నేర్విజయనః ॥
జ్యేష్ఠాస్త్రీగ్రామసీమానంపహుకాచేనలంఘయేత్ ॥
జ్యేష్ఠాయాంతుగృహస్థాయాంకిన్మన్యతాయది ॥
తదానదోషపకాచేద్దోషకాలంసలంఘయేత్ ॥
సంగవాత్ప్రాప్త్యుక్తకాలఃఆసాయంగౌరవీరితః ॥
ప్రదోషాంతోనాభ్యుకాలఃసంప్రదానవాడికాః ॥
విదుర్విశ్వేషేవాహ్నీర్ముకుటంబురేతనః ॥
ద్విరాచనృత్తిరాయనృచేతాకానకలృప్తభూతలే ॥
ఉపలిప్తేనానానమాస్తనాద్రంభంలేకమ ॥
చతురస్రంప్రకృతాస్త్రీసంపూర్ణేతనమ్మృతాః ॥
పాంగురంబాహుకంభాకమగ్రంప్రకృతధా ॥
పశ్చిమూరింభమంగస్తావామికాభ్యాశృణేనవా ॥
తాస్తాదినానోద్ధృతాస్త్రీసృష్ట్యాతాదినః ॥
ఆవోద్ధృతాస్త్రీర్ముత్యానానాస్త్రీసృష్ట్యాతాదినః ॥
స్పృష్ట్యానానాస్త్రీసృష్ట్యానానాస్త్రీసృష్ట్యాతాదినః ॥
ప్రజ్ఞానానాస్త్రీసృష్ట్యానానాస్త్రీసృష్ట్యాతాదినః ॥
హస్తేనానాస్త్రీసృష్ట్యానానాస్త్రీసృష్ట్యాతాదినః ॥
నిద్రానానాస్త్రీసృష్ట్యానానాస్త్రీసృష్ట్యాతాదినః ॥
తతస్సలిలపాత్రీసృష్ట్యానానాస్త్రీసృష్ట్యాతాదినః ॥
మంత్రేనానాస్త్రీసృష్ట్యానానాస్త్రీసృష్ట్యాతాదినః ॥
పరిషత్సృష్ట్యానానాస్త్రీసృష్ట్యాతాదినః ॥
అథాయనమిథంతస్యాంప్రదిప్తాయాంసహంతతః ॥

అతీత్యద్వ్యంగుళాత్రహుత్వాసూర్యాయతండువైః।

చతురంగుళిసంపూర్ణైఃపాణినాదేవతీర్థతః।

మధ్యేగ్నయస్విప్రకృతేప్రాగుదీచ్యామసంయుతం।

హుత్వైకాపునరాధాయసమిధంపూర్వవత్తతః।

పరిషిచ్యత్సన్వమంస్థాఃపాసాపీరితిభేదతః।

సూక్తేనాగ్నేనయశ్యగ్నిమిపతీష్ఠేత్యతాంజలిః॥

సాయంభద్రోగ్నయోపూర్వాహుతిరన్యత్సమంభవేత్॥

ప్రాతర్యద్యకృతోహూమాః

కుర్యాత్ప్రాక్సాయమాహుతేః।

సాయంయశ్యకృతోహూమాః

కుర్యాత్ప్రాక్సాయమాహుతేః॥

కుర్యాత్ప్రాగ్నిమాతా-లాత్

గతాహూమాపృథక్పృథక్॥

దౌపాసనేమృత్యుకాలాదిపత్యాహృతువృత్తిః।

వ్యాహృత్రానయైవహూమస్సృష్టిప్రసక్తతః॥

ప్రాతస్సాయంచనాహూమమకృత్వాభుక్తవాన్యది।

యత్తేయహాసాద్యేతాభ్యానాదధ్యాశ్నమికోతదా॥

దౌపాసనాగ్నిద్విశయసంస్కర్షేగ్నింభజ్యతం।

మమాంశోయశుమాంశోయమితమత్వానిజాంశకే।

పూర్వహూతాగ్నయోవివిచయేస్వాహేతిసంహునేత్॥

ప్రాయశ్చిత్తాహుతిశ్చాపిపశ్చాద్దోతాహునేదథ॥

స్వాంశేగ్నయపశిక్యతేగ్నయోవివిచయేత్వితి।

స్వాహంతాభ్యాంచమంతాభ్యాంప్రాయశ్చిత్తాహుతిం

తతఃఉభౌసమారోపయేతాంసహౌవాగ్నితిక్రమః॥

లోకే కానలసంస్థైవివిదింపాహిపః చకం |
 హుత్వా వేదిప్తమే వేదిదిగ్దంబోధాయనోబవీత్ |
 అహుతోష్టసుకాలేషుయద్యగ్నిర్లాకికోభవేత్ |
 సమాయాఘస్సమిధ్యాశ్చనృహుతోద్విస్తులాకికః ||
 హూమకాలేదంపతీతుయదిగ్రామాద్భూర్గతా |
 భర్తరిప్రోషితేపత్నీ హూమకాలేతథాయది |
 భర్తరిప్రోషితేమాసద్వయామూర్త్వమనాగతే |
 అగ్నోపాదేనసంస్పృష్టేతథాచాశుదిభిర్నవైః |
 అమేధ్యేనాపీసంస్పృష్టేలాకికోగ్నిర్నసంశయః ||
 అన్యేచాపిహృతేమేధ్యేస్పృష్టేగ్నోభోజనాత్పరం |
 దివానిశాయామపివాసన్యస్సంధాయపావకం |
 కాలద్వయంనభుజీషభుక్తేషాగేకకాలికం |
 స్వయమేవవిసృజ్యగ్నభుక్తేషాక్తత్పరమవా |
 అభోజనమయాశ్చాగ్నేసీతవాజ్యాహుతంచరేత్ ||
 అభోజనంతుదపత్యైశ్చవేదన్యతరస్యవా ||
 విచ్చిన్నవహ్నిసంధాం దివాశుక్వాద్యదాశదా |
 పూర్వేష్యస్సాయమారభ్యశుర్యావోమద్వయః పృథ్వీ
 ప్రతిమాసంపావక్మణ్ణం విచ్చిన్నాగ్నేత్త్రయైతి |
 పాదప్రస్థంఘృతంపచప్రస్థకంధాన్యసేషచ |
 దత్వాచశ్రోత్రీయాయైవతతస్సంధానమాచరేత్ ||
 ద్వాత్రింశత్ప్రీతృతిఃప్రస్థంముష్టయష్టోడశాపివా |
 అపద్యన్వనివావహ్నిస్సమారోపణమాచరేత్ ||
 అశ్వశ్శసమిధిపాగ్నిమయతశ్చలిమంత్రతః |
 తదభావేతుపాలాశ్యమాదుంబర్యాశుథాపివా |

ఖాదర్యాంవాపిసమిధిసమారోపణమాచరేత్ ॥
 ఆజుహ్వేనస్సుప్రతీకఉద్భవ్యస్వేతిమఃత్రతః॥
 ఆధాయలోకికేగ్నాతాంహేమామంకుర్యాత్తతఃపరం॥
 యద్వాయాతేఆగ్నఇతిసమారోప్యాగ్నిమాత్మని॥
 విస్మజ్యోపానరోహేతిమఃతేజజుహుయాత్తతః॥
 ఆత్మచ్ఛగ్నిసమాగూఢేహుదాగ్రింత్యపతితశ్వభిః॥
 అమేధ్యవాయసోఽకాశసూతికాశువిభిర్యది॥
 సంస్పృష్టేలోకికేవహ్నోవిస్మజ్యాత్మస్థపావకం॥
 పునస్త్యాదత్యనుంతేజోపసమిగధ్యత్రయేణచ॥
 వ్యాహ్వరీనాస్వయంహుత్వా
 హుమామంకుర్యాత్స్వశక్తితః॥
 శవాసుగహనాశౌచపథాతేగ్నిసమింధనం॥
 సస్వప్రాయగ్నిశ్చహుమామంసద్యోన్యైవైవకారయేత్ ॥
 దేవిర్వసుంభ్యోగ్నినాశహుత్వాహుధేషపావకే॥
 పవిత్రాద్యైర్భూషణేఽచక్షుజేవృతువైధునే॥
 అగ్నిత్వాభూజరంరాత్రౌపభార్యోపర్వవర్మయోః॥
 ప్రభినూసంపదవిస్తానీహాకంసమాచరేత్ ॥
 పాలాశఖాదిరాశ్మకైర్బైర్వామంబరవేతసాః॥
 శవ్యగాహపాహుర్హుత్వా
 దద్యాత్స్వస్మింధిక్రమాత్ ॥
 ప్రాగ్దేవతాప్రాగ్నిశ్చకాగ్నిసంగ్రాహ్యజంతువర్జితాః॥
 ద్విచ్ఛమిసంభవాజ్జీవాన్మౌలేయనాంకుష్ఠతోధికాః॥
 సత్వీరపత్రాగ్నిర్విర్యాసమిధఃపాటితాస్యజేత్ ॥
 ఇన్ద్రప్రద్విగుణఃకార్యస్త్రిగుణఃపరిహస్త్పుతః॥

స్తారేప్రాదేశ్యన్తేవాద్విగుణఃపరిధిఃస్మృతః॥
 తుభసీభాష్యసమిధోదగ్ధాదీంశ్చాహరేత్స్వయం॥
 శ్రీతైశ్శూద్రాహ్మణైశ్చేతైఃకర్తృకుర్యాన్నతేదధః॥
 వేదాఃతదేశికాఃతైశ్చేతిభాష్యంసాదోషకృత్॥
 తుభసీకాశ్యజేహౌసవత్యన్నంహవిశ్చయః॥
 తస్మిన్వాజుహుయాన్తస్యభవేదేవాక్షయఃఫలం॥
 కాశ్యన్యప్రాక్షితంపప్నానాదధ్యాకశుచీనిచ॥
 ధమన్యోససమింధేదవహ్నిఃసావైశ్చసాశ్చవైః॥
 తృణాద్యహంతశేషత్వాసమింధేదమిథానవా॥
 భట్వాదీనామధోవహ్ని నాగధ్యాన్నచలంఘయేత్॥
 యత్రకాశ్యంతచ్ఛ్రీనింతగ్రహోగోహులేభవేత్॥
 తదగ్నియత్రబ్యాటాల్యాదందాతత్రసూలేభవేత్॥
 నాసికాయన్తహిమహ్నిన్తత్రమూషేభనక్షయః॥
 యత్రభత్కరేన్తత్సాగ్నిత్రతపాపములేభవేత్॥
 జహ్వన్వాలాయతత్రైజుహుయాన్సర్వకర్మసు॥
 మధ్యేన్నైకవకాజహ్వమూషాస్సాగ్నిజ్ఞాతకర్మణి॥
 కృష్ణాజహ్వన్తైశ్చేత్యైవోహస్సాగ్నిద్రుమైశ్చకే॥
 వివాహమూషాజహ్వయాంసువిష్ణాయాంతుపశ్యేమే॥
 రక్తాజిహ్వాన్తరేక్షామస్త్రోపనయనేస్తృతః॥
 శాంతికర్మణిమూషేస్సాగ్నిహుయాపేదకర్మణా॥
 అగ్నిదగ్ధ్యలీరిక్యాంహూషాస్సాగ్నికభివారకే॥
 సుప్రభేదీదిప్రాచ్యాఃజహ్వహుతభుజోభవేత్॥
 ఏభ్యన్యాకవైశ్చదేవాదిమూనూంస్తత్రసమాచరే
 త్॥జహ్వపవమపిష్టాయజుహుయాద్యోహవిద్విజః॥

నిష్ఫలంకర్తృతస్యస్యాన్నరకంసోధిగచ్ఛతి॥
 బ్రహ్మచారీతుసమిధలథాస్యఇతికాలయోః॥
 సంకల్పకృత్వోష్ణేఖాదిప్రజ్వాల్వాగ్నింప్రతిష్ఠితం॥
 పరిమృజ్యపరితేప్వతితతఃపరిసమూహ్యచ॥
 పరిషిచ్ఛాగ్నయ ఇతిమంత్రైర్హ్వాదశభిస్తతః॥
 సమిధోద్వాదశాథాయపరిషిచ్ఛచపూర్వవత్॥
 మంత్రైర్వత్తేఅగ్నఇతిమయిమేథామితిత్రిభిః॥
 ఉపలప్తౌత్సాయమేవేత్యాహుఃకేచిద్వహ్నిరదం॥
 ఆసమావర్తనాద్వహ్నీవాదధ్యాన్లొకికేవ్రతీ॥
 స్నాతకస్త్రఃపానోత్ప్రాన్లొకికాగ్నృతాహుతీః॥
 సాయంప్రాతర్వాహ్నీతీర్హ్వాత్వాకుర్వామపస్థితిం॥
 విశ్వరాషానసేచింత్యంపచనంయత్రకుత్రచిత్॥
 ఉద్భృత్యవహ్నిమిత్యాదికారికానాంతథాకరః॥
 క్షిప్త్వాగ్నింహస్తంత్రంపూమఃపానీర్హ్వాగ్నిగృహోద్వ
 హిఃఉపస్థృతేర్చంగళానిద్రవ్యాణీచూనిత్యశః॥
 గాజానంబ్రాహ్మణంకన్యాంశ్వేతపుష్పాణీచందనం॥
 కైనుంసూర్యాంశ్చపభంమృత్తికాంగోమయంతిలాకా॥
 సువర్ణపత్రతాకరత్నంనూర్వాదశఘృతంమధు॥
 శమ్యశ్వశ్శార్కదహనాహారిద్రాంలవణంగుడం॥
 గోరోచనంమృదంగంచనర్పణంధాన్యమేవచ॥
 జీరకంరాజమావంచప్రాతఃపశ్యేన్నదాబుధః॥

—*చిథ బ్రహ్మయజ్ఞపీఠిః.*—

గ్రాహద్యహిఃప్రాగుదీచీంగత్వోదీచీంతువాదిశం॥
 ద్విరాచమ్యకృతప్రాణాయామస్సంకల్పయేదితి॥

బ్రహ్మయజ్ఞేనయత్కేఽభస్సప్రహ్మవిద్యదసితచః
 ఋచః ప్రీణంత్యతతశస్త్రీః పీఠ్యాసలిలంతతః
 ఓస్తాయజాంషిప్రీణంత్వత్యభాసంపరిమాన్యయత్
 తౌతుసామాప్రీణంత్వత్యపస్పృశ్యతతశ్శరః
 పరంప్రీణంత్వదర్వాణామ్యక్త్వాతతఉపస్పృశేత్
 అంగీరసోబ్రహ్మణాంప్రీణంత్వలవిలోచనే
 ఇతిహంసపురాణాంప్రీణంత్వలచనాసకే
 కల్పాశ్చగాఢాఃప్రీణంత్యతశశ్రోత్రద్వయంస్పృశేత్
 ప్రీణంతునారాశంసేరిత్యురస్సప్రహ్మసకంస్పృశేత్
 అత్రాపితుల్యానియమాయతచమఃకురితాః
 ఆచమ్యేవంశుచాదేశేపాగ్రగ్రేష్ఠకుశేష్వఘ్న
 అసీనఃప్రాశ్చక్షిఃప్రాణానాయమ్యత్రైకైకౌతతః
 సంకల్పోక్తిప్రకారేణకృత్వాజానుదక్షిణే
 ఓంకారమూదాపుచ్చార్థగయస్త్రిపాదశస్తతః
 ప్రతిపాదంవ్యాహృతీభిఃకృమేణాదౌపృథగ్యుతాం
 అర్ధర్చశోవ్యాహృతీభ్యామూద్యాభ్యామూదితోయుతాం
 తృతీయయాదౌవ్యాహృత్యయుక్తామనవసాయతాం
 ఉచ్చరేదథవాంతేషుతస్రోహేవ్యాహృతీఃపృథక్
 పాదార్ధర్చానవానానాంపూర్వోక్తిఃకృతావదేత్
 నసంయుజ్యాచ్చసర్వత్రగయస్త్రింవ్యాహృతంతథా
 యద్వావినావ్యాహృతీభిఃగయస్త్రింత్రింత్వదేదితి
 వేదాదీంశ్చతురోధీత్యప్రశ్నాధ్యయనమూరభేత్
 పరేద్యురుత్తరంప్రశ్నంతత్పరేద్యుస్తసుత్తరం
 ఏవంప్రలిదినంప్రశ్నమధీత్యతదనంతరం

నమోబ్రహ్మణశ్చ త్యేతాన్మృతమంతేజపేత్త్రిధా ।
 తతోష్ఠస్థిరస్థిత్వస్త్విలంసయిషస్వ ॥ శేత్ ॥
 గృహమభ్యేత్యయతి ॥ దిద్ధద్యాత్సాదక్షిణాప్యతా ॥
 అనధ్యామేషునియతప్రశ్నస్వాధ్యాయవాణజపేత్ ॥
 అనువాకంత్యనియతప్రశ్నస్వాధ్యాయవాణజపేత్ ॥
 ఉపనీతోమాణవరఃశ్రుతమోపాక్తితేఃపురా ।
 వేదాడింశ్చైత్యరోక్తిగయగ్రిచతతోజపేత్ ॥
 జపేద్బుగుషసూక్తంయోబ్రహ్మయజ్ఞేహరింస్తరణా ।
 ససర్వవేదవాతస్మయలంపాప్సాస్యనుశయః ॥
 పారాయణేబ్రహ్మయజ్ఞేతథాన్యేష్యపితృసుః ।
 ప్రజపేత్యంహిరాణ్యైఃపితృభ్యోమృతాదికాణాః ।
 అనుపంగంచాగృతాభ్యామబ్రహ్మయజ్ఞేపితృభ్యయేత్ ॥
 పారతఃకంలేబ్రహ్మయజ్ఞేతదానందంపతేచ్ఛురితి ॥
 మధ్యందినేపరాగ్నేఃపితృభ్యోమృతాదికాణాః ॥
 అగ్నియాంసానామగ్నినామధ్యతుమననాశుతీం ॥
 తతోవేదస్వాధ్యాయనంతస్యవాధ్యాపనంజపం ।
 అభ్యాసంవాచస్మయర్వాత్తదగ్ధాన్వావిచితయేత్ ॥
 వేదాభ్యాసావిరోధేఃశాస్త్రానిచపమభ్యసేత్ ॥
 యోనగ్నేభ్యశుక్రింశాస్త్రమభ్యసేత్సాన్వయస్తుసః ।
 బీజన్నేషంవేదాద్భక్తిత్యేవంమనురబ్రవీత్ ॥
 పరాకారోబ్రహ్మహిమనామధారీశుక్రింవినా ॥
 వేదహీనస్యపిప్రయపర్వశాస్త్రప్రగల్భతా ।
 సగ్నాయాయోషితిస్సర్వాలంకారాణివైభవేత్ ॥
 విష్ణుతాప్యాచ్ఛుక్రిత్యేనస్వగ్ధీతాపిద్విజన్మనా ।

సభూరిహతిజ్ఞేయోవియోనించాధిగచ్ఛతి॥
 అథార్థంయోనియుంజీతబ్రాహ్మణోనిగమాక్షరం॥
 ప్రత్యక్షరంబ్రహ్మహత్యాపాపంపాపోత్త్యసంశయః॥
 ప్రఖ్యాపనంప్రాధ్యయనంప్రశ్నపూర్వప్రతిగ్రహః॥
 యాజనాధ్యాపనేవాదష్టద్విధోవేదవిక్రయః॥
 అనధ్యామేష్వధ్యయనంవేదస్యచవిధింవినా॥
 అథార్థంవినియోగశ్చత్రయంవేదవినిశనం॥

—*అనధ్యాయప్రవోషాదిన్యాయః*—

అనధ్యాయదినాన్యత్రప్రవత్క్యం తేయధామః॥
 చతుర్దశ్యష్టమీపర్వద్వయేషుప్రతిపత్సుచ॥
 శయనాయనమన్వాదియుగాదివిషువేష్వపి॥
 సంధ్యయోశ్చప్రవోషేషునాథీయాతశ్శ్రుతింద్విజః॥
 త్రిముహూర్తమనధ్యాయతిశిశ్యస్త్రిణాదినేభవేత్॥
 ఉదయేస్తమయేవాపితతానధ్యాయమాచరేత్॥
 చతుర్దశ్యాంయదాపగ్నదర్శోవాస్తమయాత్పురా॥
 సంధ్యశ్యతేత్రయోదశ్యామనధ్యాయస్తదాభవేత్॥
 అపరేచ్యశ్చపూర్వేచ్యురనధ్యాయోయదాభవేత్॥
 తదాశయోమధ్యదినేనవేదాధ్యయనంచరేత్॥
 యత్రాధ్యయనసందేహస్తత్రనాధ్యయనంచరేత్॥
 తృతీయానవనాడీనాంరాత్రాన్యూనాయదాభవేత్॥
 ఆదిత్యాస్తమయామూర్ధ్వంచతుర్థీచేన్ద్విసాదికా॥
 వక్షీన్యూతాపంచదశనాడికానాంయదాభవేత్॥
 సస్తమ్యస్తమయామూర్ధ్వంయద్యేకఘటికాభవేత్॥
 న్యూనాచద్వాదశీషష్టిసాడికానాంభవేద్యది॥

ఊర్ధ్వమస్తమయాదర్శఘటికాచేత్త్రయోదశీ |
 యస్మిన్ది నేచానధ్యాయః పూర్వేమ్యుర్దివసాంతతః |
 సర్వేష్వేతేషుతిథిషుప్రదోషః పరికీర్తితః ||
 ఆషాఢశుక్లద్వాదశ్యాంయస్మాచ్ఛేతేరమావతిః |
 శయనద్వాదశీతస్మాత్సాప్రౌఠమునిపుంగవైః ||
 ఆషాఢేకార్తికేజ్యేష్ఠేచైత్రేమాసేచఫాల్గునే |
 పార్ణమాసీభాద్రపదేతృతీయాచైత్రమాస్యపి |
 ఆషాఢేదశమీశుక్లాకృష్ణాచశ్రావణాష్టమిః |
 ఆశ్వయుక్కుక్లనవమీపౌషేచైకాదశీసితా |
 ఫాల్గునేమాస్యమావాస్యామాఘేశుక్లాచసప్తమీ |
 కార్తికేద్వాదశీశుక్లామన్వాదయథమేస్తృతాః ||
 శుక్లాతృతీయావైశాఖేనవమీకార్తికీసితా |
 కృష్ణాత్రయోదశీభాద్రేమాఘైమాచయుగాదయః ||
 సంస్యనేచాప్యనభ్యాయకాలాముఖిరీరితాః |
 గౌతమాపస్తంబః శ్రైష్ఠాతవ్యాస్తత్రతత్రతే ||

—*అభిగమనారాధనక్రమః*—

ఏవంశ్రీరామశైలంకర్యమాపాహేమామాదికాః క్రియాః |
 శ్రీరామచంద్రప్రీత్యర్థంకృత్వాసీతాధవాజ్ఞయా |
 స్వదేవగృహమాగత్యానవ్యద్వాష్టాననుజ్ఞయా |
 ప్రవిశ్యచంద్రణమ్యాస్తాంగప్రణామేనరాఘవం ||
 జయశ్రీరామరక్షోహాసుప్రభాతానిశాస్తుతే |
 కౌసల్యాచుప్రజారామపూర్వాసంధ్యాప్రవర్తతే |
 ఉత్త్యనరశాష్టాలకర్తవ్యందైవమాహ్నికం ||
 పీఠసౌమ్యవిబుధ్యస్వకౌసల్యానందవర్ధన |

జగద్విసర్వంస్వపితత్వయిసుప్తేనరాధిపః॥
 ఇతిప్రబోధ్యశ్రీరామంతాశ్చత్రతయతోఽరరం॥
 ఉద్ధుఃఖ్యానవ్యశ్రీగామస్త్యత్వాగురుపరంపరాం॥
 ద్వయేనమితగద్యోవారామశరణంప్రజేత్॥
 పక్షైఃపుష్పైఃఫలైఃసోమైఃకేవలాంజలినాపివా॥
 కృపాసముద్రంశ్రీరామంసర్వలౌకైకనాయకం॥
 సకృత్ స్మరణమాతేనసర్వాఘాఘవినాశనం॥
 ఆశ్రితాభీష్టనాతారంసకృదంజలికింకరం॥
 బ్రహ్మశాదిసురశ్రేష్ఠసమర్చితపదాంబుజం॥
 యథోక్తవిధినాభ్యర్చ్యస్తుత్వాచవివిధైస్తవైః॥
 సమాప్యచాభిగమనశ్రీరామాయసమర్పయేత్॥
 వైకుంఠాశ్వయంబజాతశ్రీనివాసార్చిసూసునా॥
 శ్రీనివాసయతశ్రేష్ఠపదాంబుజపదంఘ్రిణా॥
 సీతారామపదాంభోజనిత్యసంయుక్తచేరిసా॥
 శ్రీపీఠరామచేనాతైసచ్చరిత్రసుధాఘ్నా॥
 సీతారామప్రేరణయాశ్మితోభిగమనక్రమః॥
 నల్లాభ్యేహయనేమాసిమిధునేనవమీలితౌ॥
 శ్లోకైర్నగాధైరుక్తోయంమయాభిగమనక్రమః॥

—*అథోపాదానవిధిః*

*అజతాతంకుజాజానిమజాత్మజపితామహం॥
 అజాత్మజమజందేవంభజావ్యజపితామహం॥

*అజతాతం- బ్రహ్మజనకం- కుజాజానింసీతాపతిం- అజాత్మజ- స్వయం
 ద్రస్యపితామహం- అశోమస్తనం- సకత్త- ఉపాధ్యాయస్యతం- అశోవ
 శరభపితా- సుపితామహాయస్యతం॥.....

—*పుష్పతులసీదర్శనహరణవిధిః*

సమాశ్మయగమభేగమముపాదానమనంతరం |
 సంకల్ప్యపుష్పతులసీచమిద్దర్శనాకాసమాహరేత్ ||
 అన్యసప్రాజాద్రవ్యాణిధనధాన్యాదికానిచ |
 పుష్పాణిచంపకాంభోజగుల్లికాదీనిచాహరేత్ ||
 అయాదితంపయ్యపితంస్పృష్టంపాదేనలంఘితం |
 స్థానం చస్పృష్టమస్పృశ్యైః కేశకీటాదిమాషితం |
 దుర్గంధంమలగంధంచవిర్గంధంపతతంభువి |
 ఉగ్రగంధంశీర్ణదళమూర్ణనాభివివేషితం |
 స్వయంపతతమన్యాన్గంసఽదిప్లవచికాసితం |
 హస్తవస్తాగ్రరహేరంశవటానీతంపరివృజేత్ ||
 దేవోద్యావోద్భవైఃపుష్పైర్నార్పయేత్సహదేవతాం |
 నజిఘ్రీతకుసుమాదీనినైవేద్యానిరమాపతేః ||
 భృగుభౌమాదుర్వావారేషునున్నాకషుయగాదిషు |
 చతుర్విధ్యస్తమిపాతంసంక్రాంతిద్వానశేషుచ |
 నాహరేత్తులసీమూర్ధ్వంసుధ్యాహ్నోష్పర్షణౌరపి |
 తులసీశ్రీసభాసుభౌపాపహరిణిపుణ్యదే |
 నమస్తేనారదనుతేనారాయణానమఃప్రియే ||
 నమస్తేదేవితులసీనమస్తేహరివల్లభే |
 లోకమాతర్నమస్త్యంనమస్తేభక్తవత్సలే |
 ఆరందాసురముక్ఖతేపిష్టోర్విష్ణుప్రియంకరే |
 శ్రవణమేంద్రభక్తచ్యూతామోఘామోనమోస్తుతే ||
 తులసీమృతజన్మాపిసదాత్వంకేశవప్రియే |
 కేశవాగ్ధంబునామిత్వాంవరవాభవశోభనే ||

మోక్షైక హేతోః ధరణిప్రసూతే
 విష్ణోః స్సమస్తగృహం ప్రేయోతే
 ఆరాధనార్థం పురుషోత్తమస్య
 యనామిపత్రం తుచిసి తుమస్వ॥
 స్తుత్యైవంతుచిసిస్తోత్రైర్గృహీత్వాప్రార్థయేత్తతః॥
 ప్రసీదమమదేదేశి ప్రసీదహరివల్లభే॥
 క్షీరోదమధనోద్భూతేతుళసిత్వంప్రసీదమే॥
 త్వన్నలేసర్వకోగానిత్వత్వద్యేసర్వదేవతాః॥
 త్వదగ్రేసర్వదేదాశ్చశులసిత్వానమామ్యహం॥
 కాయేనమనసావాచాయత్పపంచాయలేమయా॥
 తత్సర్వంనాశయక్షిప్రంవిష్ణోరారాధనాచ్ఛుభే॥
 ఆహ్వానైరహరిపఞ్చంశ్చతుళసీంఽఽణమేత్సదా॥
 ప్రత్యాయోగ్నతఃశసంపుష్పంప్రత్యాయోగ్యతైః॥
 శుష్కైఃపరుషీతైర్వాపీపూజయేత్తతఃశసీదతైః॥
 నాక్షతైర్చయేత్పుష్పైరుత్తతఃశసీదతైః॥
 తత్తద్దినేష్వపియోగ్యాదన్యోప్రప్తిసోద్యతాః॥
 మాసేనభస్మాహృతాశ్చేద్యోగ్యాదన్యోప్రప్తివత్సరం॥
 క్వచిన్నభస్మత్రాశ్చుక్తామాఘేనాసీతీచక్వచిత్॥
 హుంకారేణసతాతేణప్రాయశ్చిహివాప్యదన్యః॥
 దర్భాకాన్పుష్పైఃపూజయేత్తేనచిహివారేత్॥
 విరించేనసహాన్యోన్యహివేష్మినసగ్జః॥
 నుదసర్వాణిపాపానిస్ఫుష్పైఃకరోభవ॥
 కుశోద్భవశ్వామిత్రోశ్వవాలఃకాశస్తత్యైవచ॥

దూర్వోశోయవోక్షిహిర్దర్భాపతేక్రమాత్ స్మృతాః॥
 భాయాద్వాశువిదశేషయెదర్భాస్తాన్వివర్జయత్॥
 యెపరిస్తరణేదర్భయెదర్భాపిశృక్రమణి॥
 ఆసనైబ్రహ్మయజ్ఞైచయెదర్భయజ్ఞభూమిషు॥
 భిన్నాగ్రానగ్నిదగ్ధాశ్చస్మస్తానప్రయతైరపి॥
 నఖద్భిన్నాదక్షిణాగ్రాదర్భానెతాన్వివర్జయత్॥

—*ద్రవ్యాగ్జనప్రకారః*

అగ్ధార్జనంపోష్యవర్గరక్షణాయసమాచరేత్ ।
 సితృమాతృభ్రాతృభార్యాపుత్రపుత్ర్యాశ్రితాగ్నయః ।
 అతిభ్యభ్యాగతాచార్యాఃపోష్యవగ్ధాడదాహృతాః॥
 బ్రాహ్మణేభ్యఃశిష్యేభ్యఃకుట్రయేభ్యోపివాధనం ।
 వైశ్యేవ్యవాపిగ్న్యూనాయాన్నసూద్రేభ్యఃకదాచన ।
 శిష్యానధ్యాపయెద్వాపియాజయెద్వాద్విజానతః॥
 అధ్యాపనంయాజనంచకుర్యాదసకాలద్విజః॥
 షడ్ధాంబుక్తితాంసుశ్చేత్రీణీకర్తాణీజీపికాః ।
 యాజనాధ్యాపనైవైవశిష్టాచ్చప్రతిగ్రహాః॥
 ఋతామృతాభ్యాంజీవెతన్వతేనప్రన్వతేనవా ।
 సత్యామృతాభ్యాంజీవెతన్వన్వత్యాకశంచన॥
 ఋశిమంశశిలంప్రోక్తమమృతంస్యాదయాచితం ।
 మృతంయమూచితంప్రోక్తప్రన్వతాకృషిరుచ్యతే॥
 సత్యామృతంచణీర్ధర్మశ్శృప్తస్తేనైవచంశ్చృతం॥
 భృతకాధ్యాపకాగ్రాహయ్యాజకాద్భృతకార్చకాత్ ।
 భృతకాధ్యామివోవృన్దిజీవనాతూకటసాక్షిణః॥
 సోమవిక్రయణశ్చాపిసతతంశ్రాద్ధభోజినః॥

స్త్రీజితాద్భిషజష్టండాతద్రాత్విశునాదపి |
 పాతకిశ్చిత్రపాపండిపతితేభ్యఃపురోహితాత్
 ఆధ్యక్షగణితానగ్నిహేతుకైభ్యోపితమణిః |
 వృషబీజప్రహరిణోబింబనస్థాపకాచ్ఛతాత్ |
 అసత్యవాదినశ్శూదశిష్యాద్భిల్పపజీవినః |
 జ్ఞాతేస్సంబంధినశ్శత్రోర్వేదశాస్త్రావమానినః |
 రమారమణతద్భక్తద్వేషిణాగమ్యగామినః |
 నిక్షేపహరిణశ్చైరాత్మరద్రవ్యాపహరిణః |
 ఏభ్యోనప్రతిగృహ్యేయామృతలటాయాన్యపాదపి |
 లవణక్షీరదధ్యన్నమధుతండులసపిణిమం |
 గ్రామ్యారణ్యపశుయౌమగంధపుష్పగుడాశ్చనాం |
 తిలతైలాయుధవిషమాంసగోసోమవాససాం |
 ఏషాంపిత్రయకృష్ణవృశ్శచక్రవ్యఃప్రతిగ్రహః ||
 ప్రజాపిత్రయిణోధర్మదారపిత్రయిణస్తథా ||
 ధర్మింద్రద్యావీశుగ్ధాతుస్సరోరాన్యస్యకస్యచిత్ |
 దేశతఃకాలతశ్చాపిజాతితఃకీర్తతస్తథా |
 స్వరూపతశ్చాభిహతఃపంచధాసప్రతిగ్రహః ||
 దేశస్సన్యత్యేతుగంగాదిఃకాలస్తగ్రహణాదికః |
 శుక్రియాదిస్తథాజాతఃకర్మసోమక్రయాదికః ||
 మహిషమేషదానాదినిషిద్ధంస్యాత్స్వరూపతః |
 అసద్భవఃప్రతిగృహ్యోన్మయస్సద్భవస్సంప్రయచ్ఛతి |
 సకృత్వానావనూత్తానుసంతారయతితావుభా ||
 అసత్ప్రతిగ్రహంహితామృతర్కసద్భవఃప్రతిగ్రహః |
 గృహ్యేయాత్ప్రతిగ్రహంవాహితాద్వదైన్యమతంద్రితః ||

ప్రేతకర్మణ్యపక్వాం తేసమాప్రేస్నానమాచరేత్ ||
 కృతేప్రేతానుగమనేత్రయోదశనిమజ్జనం |
 కృత్వాస్పృష్ట్యావహ్నిమాజ్యంపీత్యాస్నాత్వాపునస్త
 తః | పాణాయామత్రయంకుర్యాజ్జపహోమాదినాచరే
 త్ || ఆజ్యాగ్న్యభావేగాయత్ర్యాదశవారాభినుత్రితం
 ఉదకంచుళకంపీత్యాపునస్నానంసమాచరేత్ ||
 నాభేరథశ్శునాస్పృష్టందేశంప్రత్యాశ్యచహ్నినా |
 ప్రతాప్యభూయఃప్రత్యాశ్యపాదౌచాచమ్యశుద్ధ్యతి ||
 ప్రత్యాశ్యనాభేరూర్ధ్వంతుసచేలస్నానమాచరేత్ ||
 అహితాగ్నిశ్శునాదప్తఃక్షీరంనక్తంపిబేద్ధినం |
 అనాహితాగ్నిర్ద్విదినఃబ్రహ్మచారిదనత్రయం ||
 నాభేరథఇదంప్రొక్తంతదూర్ధ్వంద్విగుణంభవేత్ ||
 ఉన్నతంపతితంచాంత్యంశ్వపాకంశవదాహకం |
 ప్రసూతికారయిత్రీంచసూతికాంచరజస్వలాం |
 అస్సృశ్యోవాథవోచ్ఛిష్టలనాచాంతోయదిస్మశేత్ ||
 బ్రుద్ధిపూర్వేగాయత్రీంజపేదప్తసహస్రకం |
 పాణాపశ్యఃబుద్ధిపూర్వేకృత్రంకుర్యాద్విశుద్ధయే ||
 కైవర్తశ్చర్మకారశ్చబురుహోరజకస్తథా |

బురుహః-కటకారః

మేదోనటశ్చభిల్లశ్చసప్తైతేంత్యాఃప్రకీర్తితాః ||
 సువర్ణాయస్తామ్రీకాంస్యశిలాకారాధ్వజీతథా |
 తత్రాచతన్తువాయోష్టాగ్రీనూన్త్యాస్సముదాహృతాః |
 శండాంశ్శ్వపచోష్ణేచ్ఛస్త్రయపలేసమాఃస్మృతాః ||
 శండాంసూలికోదక్యాపతితానాంచతుర్యుగం |

త్రియుగంద్వయుగంచైకయుగంపరిహరేత్ క్రమాత్ ।
 పదానిద్వాదశయుగంపదానవవాభవేత్ ।
 యథాదేశంయథాచారంస్యస్థాత్రపికల్ప్యతే ।
 యదితత్తద్యగాన్మాన్యనంతైస్తైస్సప్తస్తదాభవేత్ ।
 చందాలాద్యేసుసృతకేనాస్పృష్టఃపేతేనవాపియః ।
 స్పృష్టస్తేనాపియస్తేనస్పృష్టస్తేనశుచయస్త్రయః ।
 చందాలాద్యేస్తుయఃస్పృష్టఃకృతయోరోపియశ్చసః ।
 త్రయోదశనిమజ్జాభిశునస్సాన్యనంసమాచరేత్ ।
 ద్వితీయోయదిరోగీస్యాత్తదాచమనమాచరేత్ ।
 స్నానమేవతృతీయస్యబుద్ధిపూర్వంయదిస్పృశేత్ ।
 ఆచామేత్తుతృతీయోపిప్రమాదాద్యదిసంస్పృశేత్ ।
 చతుర్థోబుద్ధిపూర్వేపికుర్యాదాచమనంసదా ।
 ద్రవ్యాణాంప్రక్షణంతత్రయత్రాచమనమిరితం ।
 రజస్వలాంశ్యపతతచందాలాంగుయదిస్పృశేత్ ।
 ద్వాత్రింశద్విశతిదశద్వాత్రింశత్తజ్జనంక్రమాత్ ।
 శ్వపాకంసేతధూమంచదేవద్రవ్యోపజీవినం ।
 పన్నేహంమానుషంచాస్థిచితికావ్రంశవిస్మృతం ।
 సోమవిక్రమణంగ్రామయాజకంచరజస్వలాం ।
 యూపంశ్వానంమద్యభాండంమహాపాతకీనంతథా ।
 సంస్పృష్టైస్తాబుద్ధిపూర్వంసచేలమవగాహ్యతః ।
 అగ్నింస్పృష్టౌగ్రగాయత్రీంజపిత్యాచారతంభృతం ।
 పీత్యాస్నాత్పాత్రిరాచామేదితిచ్యవనభాషితం ।
 భాయామంత్యశ్వపాకాదేఃస్పృష్ట్యాస్నానంసమాచరే
 త్ । చత్వారిశత్పదాదూర్ధ్వంచాయాదోహేనవిద్యతే ॥

వస్త్రాంతరితసంస్పర్శశరీరస్పర్శవత్ స్మృతః॥
 వశ్యేష్టకాచితాపృథ్వీరధ్యాకర్షమవారిణీ!
 మారుతేవైవశుద్ధ్యంతిస్పృష్టాన్యస్యంత్యజాతిభిః॥
 దివాచేన్దైతునంకుర్యాత్పంచస్వపిచపర్వసు।
 వారుదైఃప్రోక్షయేన్త్యంత్రైస్సచేలస్నానపూర్వకః॥
 రజస్వలాదిసంస్పృష్టిర్యదాస్యద్బాలకస్యయోః।
 తదానఃప్రోక్షణంకుర్యాన్తాసాదాసప్తమాత్తయోః।
 తమార్థ్వమాచతుర్థాబ్జాత్సాయద్యాచామయేత్తదా।
 తమార్థ్వంస్నాపయేద్బాలంకన్యామప్యవిచారయ॥
 అన్యస్పృష్టాతతోచ్చిష్టేనాప్రాయణ్యంతఃస్మృతం।
 మాసాదాసప్తమాచభ్రాద్యావజ్ఞానందిశాంభవేత్।

తావద్వాప్యోపనయనాదితిపక్షచతుష్టయం॥
 చండాలాద్యాస్థిసేత్రాయత్రగోవాలవ్యజనాద్యుహిః।
 స్పృష్టిర్నవిద్యతేతత్రరోగాదైశంకతేతథా॥
 తృణకాష్ఠాదిసంఘాతకుడ్యైరంతరితంయది।
 గోవాలవ్యజనాదర్వాగపిస్పృష్టిర్నవిద్యతే॥
 వసకటాదికేఽస్పృశ్యైరస్పృశ్యతృణనిర్మితే।
 చండాలాద్యైరేకశాఖానసమరూఢస్తదాఽశుచిః॥
 కాసుంభగుడకార్పసలైలాజ్యలవణానితు।
 చండారాద్యైర్యదిస్పృష్టాన్యపిప్రోక్ష్యోపయోజయేత్
 స్పృష్టౌచండాలమృతౌత్పత్రం
 స్నాత్వాకృచ్ఛంసమాచరేత్।
 స్పృష్టౌతేషాంకపాలంతుకుర్యాత్సానాసుసంయ
 మా॥ చండాలంపతితంవాపిదృష్టౌపశ్యేద్దివాకరం।

స్వాత్వాతౌయదినంపశ్యేద్విస్వానంసమాచరేత్ ||

గ్రాహవర్షోద్భవంతోయంకర్దను. వాయుదిస్ప్యశేత్ |

జంఘయోర్మృత్తికాప్తిస్తోదేయాష్టట్వాద స-స్మృతః ||

రథ్యాకర్దనుతోయాభ్యాంస్థేవనాచ్యేవనాయది |

నాభేనూర్ధ్వంసరస్సవిష్టాసచేలస్వానమాచరేత్ |

స్పృష్టౌమేధ్యేనజానుభ్యామనస్వానంసమాచరేత్ |

అథోనాభేస్తూర్ధ్వంచేదుపవాసోఽథికోమతః |

ఉపవాసత్రయంనాభేనూర్ధ్వంస్నాచంచక్రితం ||

వాయుంస్నానసోపస్యాన్నిమిద్రేణాణిమన్యథా |

స్నానేనైమిత్తికేపాశ్చేరోగార్తోదశభాపరః |

స్నార్వాస్నాత్వాస్పృశ్యేత్ప్రగ్రహతిస్నానంత్యజేచ్ఛ

సః | ఆస్యచ్చధారయేద్వస్త్రపృథ్వీస్సాదామృతస్తతః |

రజస్వలాయాశ్మయసంభక్తిస్సాక్షిమధాసివా |

స్పృష్టౌస్నానమకృత్వాచేష్ఠంజీరోపవసేత్సం ||

రజస్వలాంతదన్నంచతద్వాసస్తదజస్తథా |

స్పృష్టౌస్నానమకృత్వాచేష్ఠంజీరోపవసేత్స్త్రిహం

భుక్త్వోరజస్వలాపాత్రేమోహత్యౌఞ్గ్రంసమాచరేత్

భుక్త్వోరజస్వలోద్భిష్టంక్యౌఞ్గ్రంసాంతపంచరేత్ ||

—*భగవత్సన్నిహౌలస్పృశ్యస్సర్కవోపాభావః*—

విష్ణోస్సేవార్థమాగమ్యతన్మందిరసమీపగాః |

తస్యైవోత్సవసేవార్థమాగతావాపితత్రయే |

చక్షులఃపతితావాతాన్స్పృష్టౌస్నానమాచరేత్ ||

స్నాయాచ్ఛేత్తస్యపితరఃపతంతినరకేశుచ ||

శక్తోముహూర్తమపివానస్యాదప్రయతోశునిః |

—*తౌరాభ్యంగవిధిః*—

ఉపవాసవ్రతశ్రద్ధానిశేషగురువాసరే।
 వస్యమాపూర్ణిమాపాతచతుర్దశ్యస్తమీమచ।
 భార్గవేవాసరేవాపితురకర్తనకారయేత్॥
 శ్రవణోత్తరఫల్గునోజ్యేష్ఠార్ద్రాప్రతిపత్సుచ।
 వివాహసుఖదుఃఖేషుపాతద్విపావళీంవినా॥
 గుగ్వంగారకభృగ్వరవాసరేషుతథానిశి।
 నిషిద్ధదివసాయేషుఃతురకర్తణితేష్వపి।
 త్రైలాభ్యంగోనకర్తవ్యఃసాయంకాలేత్రిజన్మసు॥
 దూర్వాంభూమింగోమయంచకుసుమంచయథాక్రిమం
 లైలేనిషిష్యగుర్వాదినారేష్వభ్యంగమాచరేత్॥
 ఏతేష్వనేషునాలైలపానేవోషోనవిద్యతే।
 తథాతిలపిరారేషుశంకులీమోదకాదిషు॥
 పాతరభ్యర్తగాత్రస్యపాయశ్చిత్తంనవిద్యతే।
 ధాత్రీసప్తేషుఃసేవధేనసలిలేనవా।
 ఆజ్యేనవాపిసంయుక్తింరోగార్తస్యనమవ్యతి॥
 అభ్యంగంబ్రాహ్మణౌచ్చిష్టమార్జనంవాకరోతియః।
 శతార్జంజాహ్నపీన్నానరాజసూయఫలంలభేత్॥

—*ధాత్రీస్నానమృత్తికాస్నానవిధిః*—

చతుర్దశ్యోద్విలేయాయాందశమీదర్శవర్వసు।
 నవమ్యామసీసప్తమ్యాంసంక్రాంత్యాంరవివాసరే।
 ధాత్రీస్నానంనకర్తవ్యంపాతఃకాలేచసర్వదా॥
 భృగుభౌమారవారేషుపితోర్మృతతిథౌతథా।
 మఖానందాకృత్తికాసుమధ్యాహ్నత్పరతోపిచ।

నకుర్యాన్మృత్తికాస్నానంప్రాతః కాలేషిసర్వదా॥

—*సముద్రస్నానవిధిః*

పర్వణారుదధిస్నానం నాన్యకాలేనమాచరేత్ ।
 విధేపర్వణిసస్నాయాచ్యతుర్దశ్యం మహూదభౌ ।
 సాదేద్భృమయుతాస్నాయాత్తామతిక్రమ్యపర్వణి॥
 పక్షద్వయేపితిథయస్తీధింపూర్వాంతథోత్తరాం ।
 త్రిభిర్ముహూర్తైర్విధ్యంతి సామాన్యోయంవిధిఃస్మృతః॥
 గత్వాతీరంసముద్రస్యప్రణమ్యకుసుమాక్షతాన్ ।
 సమర్ప్యంజలి నాతస్తైతస్త్రిప్రణమేత్పరః॥
 సమస్తైసలిలేశాయనమోగంభీరమూర్తయే ।
 నమోమేఘునినాదాయనమస్తేపరమాత్మనే॥
 వివిధాక్షామవాశాయసుధాగర్భాయతేనమః ।
 మహానద్యధివాధాయపరహారతోష్ణవాయతే ।
 మహాతరంగనిర్ఘోషవిలసద్విష్ణయాత్మనే ।
 మహాప్రాచ్యధివాసాయమహావారిధయేనమః॥
 సముద్రాయనమస్తేస్తుసాగరాయనమోస్తుతే ।
 సురితాంపతయేతుభ్యనమస్తుభ్యముదస్వతే॥
 నమోస్తూదభయేరుభ్యంనకుంస్తుభ్యంనకుంస్వతే ।
 నమోఽబుగాశయేతుభ్యంపారావారాయతేనమః ।
 నమోమృతోన్మృవాచేప్రప్రణమ్యాద్వింశతిశ్శతైః ।
 ప్రణమ్యపరణంపశ్చాదాసేన్యాపితతత్రతత॥
 ఇమంమేపరుణేత్యాదిపంచగ్న్యాపరణంస్తుపశా ।
 ద్విముహూర్తంముహూర్తంవాతతస్సామముపత్రమే
 త్ ॥ పిష్పలాదసముష్పన్నేకృత్యేలోకభయంకరి ।

పాపాణాం తేమయాదత్తనూహారార్థం ప్రకల్పితః॥
 దత్వాపాపాణమేతేనమంత్రేణావాహయేత్తతః॥
 విశ్వాచీచఘృతాచీచవిశ్వయోనేపిశాంపతే।
 సాన్నిధ్యఃకురుమేదేవసాగరేలవణాంభసి॥
 నమస్తైవిశ్వగుప్తాయనమోవిష్ణవపాంపతే।
 నమోజలధిరూపాయనదీనాంపతయేనమః॥
 సముద్రాయవయునాయేతిచుంత్రాభ్యాంప్రణమేత్తతః॥
 సర్వరిత్నమయశ్రీమన్సర్వరత్నాకరాకర।
 సర్వరత్నప్రధానత్వంగృహాణార్ఘ్యంమహిమాదధే॥
 మంత్రేణానేనదత్వామృతమిదంపాశ్శయేత్తతః॥
 పృథివ్యాంయానతీగ్ధానపాశ్చిశంస్త్యంమహిమాదధే।
 స్నాతస్యమేఘలదేహీసర్వస్త్వస్త్రేహిమాంహసః॥
 సమస్తజగదాధారశంఖచక్రగదాధర।
 దేహీదేవమహానుజ్ఞాయుష్మస్త్యేనోమేవతే॥
 ఇతేష్ణుసుసుహృశ్చన్నాంకుర్యాత్తతేంబుధౌ॥
 వేదాదయోవేదవసీష్ఠయోని
 స్సరిశ్చుతిస్సాగరిరత్నయోనిః।
 అగ్నిశ్చతేతేజఇథాచతేజో
 రేతోధాష్ణురమృతస్యనాభిః।
 ఇదంతేచన్యాభేదసమానమద్భి
 ర్యాకాశ్చసింధుంప్రవిశంత్యాపః।
 సర్వోజ్జీవామివత్స్వచంజహామిపాపశరీరాత్।
 సశరీరసోఽభ్యుపేత్య॥
 స్నానంకృత్వేతిమంత్రాభ్యాముదభౌతర్పయేదిమాన్

సప్తలాదంకపింకన్నంకృతాంతంజీవితేశ్వరం!
మన్యుంచకాశరాత్రంచపిద్యాంచాహుణేశ్వరం॥
ఇతిసంతర్ప్యదేవస్వపితృతర్పణమాచరేత్॥

—*మాఘస్నానవిధిః*—

మాఘస్నానస్యనిత్యత్వాచిరిందిదభ్యుదితేఽనా ।
స్త్రీణాంస్తృతంద్విజానాంతుప్రాగాదిత్యోదయాదితి
కించిదభ్యుదితేభానామాఘస్నానేక్యలేద్విదైః ।
సంధ్యాకాలాత్రికమేణమహాదోషభవేష్ట్యం॥
ప్రాక్షణాదేరుపస్థానాంతయైకత్వేనకర్తవ్యం ।
ఉపస్థానస్యవిస్పృషమండిలేరేకపిధానతః ।
స్నానకాలాత్రికమస్నాన్విష్వాత్తచ్ఛేదపశ్చిలేః ।
మకరార్ధకాలాగమేనోపసామ్యోపమాశ్మవః ।
స్నానేనానేనమేదేవయథోక్తఫలవోభవః ।
ఇనుంమంత్రంసముత్పార్యప్రాగేవాగ్నేనయాద్విజైః ।
స్నానంకర్తవ్యమేతేనమాఘస్నానచరిష్టమ్ ॥

—*గ్రహణస్నానాదివిధిః*—

గ్రస్యమానేరిహస్నాయాన్యైస్తేదానంవిధియతే ।
ముచ్యమానేభివేచ్ఛార్ధంయస్తేస్నానంసమాచరేత్ ॥
చంద్రగ్రహేషేవమేవయామాంస్త్రీషునిభోజయేత్
సూర్యగ్రహేచతుర్థానుంగ్రహ్తానేభోజయేత్ సహి ॥
గ్రస్తోదయేతుసూర్యస్యపూర్వకాతాగ్రహోజనం
గ్రస్తోదయేతుచంద్రస్యనాహర్భోజనమిష్యతే ।
బాలవృద్ధాతురాణాంతుభోజనంశరీరాదుష్యతి ॥

—*సంకాంఠపుణ్యకాలాదినిర్ణయః*

పుణ్యరవిగతాన క్రేపింశతీర్ణుటకాలను |
 సూర్యంకుళీరేతావత్యోమటకాఃపుణ్యదాఃస్మృతాః ||
 మేషేతులాయాంసంకాంత్యాం పాక్షిశ్చార్థశనాడి
 కాః | పుణ్యాస్థినిరక్షాసంకాంత్యామర్వాక్షిత్తు
 మౌడశ || ద్విస్త్వభావేరవికాంత్యామర్థవష్టస్తనాడికాః
 ఏవంమధ్యాహ్నాసంకాంతపుణ్యకాలవ్యవస్థితః |
 ద్విస్త్వభావేమృగేసూర్యాస్తమయాత్పాగ్రిగపిత్రమే |
 సర్వంపుణ్యదినంతస్సాయిత్రాబకేచోదయాశ్చరం ||
 ప్రదోషాదామృగేసూర్యోదయాత్పాక్షికాఃకౌడయే |
 ఉత్తిరంపూర్వమేవాహాత్రిమాల్పపుణ్యంరవిక్రమే ||
 నిశేధాత్ పాగ్రిపితాంత్యాం మధ్యాహ్నాపరితది
 నం | పశ్చాద్విదపిత్రమేవశ్చార్థినార్థంపుణ్యదంమతం ||
 రాత్రిద్వితీయయామాశ్చర్థిరస్తమితీర్ణయే |
 మడతీర్ణ్యాంసంజయంపూర్వకాశ్చయినాన్యకే |

—*సదీనాంబిజోవోపః*

కర్కటేమాసినంపాప్రేసరితాఃరవిఉద్భవేత్ |
 అస్యత్రేక్షణకావేరిగంగాగోదాశ్చనర్తదాం ||
 సముద్రగానాంత్రిదినమన్యాసాంమాసమేవచ |
 కావేర్యారజసోదోషస్త్రిదినశిష్యసన్మతం ||
 గతప్రత్యాగతాదీనాంశువిరతహిక్తిరీతా ||
 యథాగ్రహణకాలేతుసర్వాసాంపుణ్యతాస్మృతా |
 ఏవంశుద్విగతాదీనాంసరితాంతువిశేషతః ||

ఇతి నైమిత్తికస్నానాదివిధిః

అథమాధ్యాహ్నికస్నానవిధిః

తతస్సమాప్యోపాదానంపశ్చదేకార్థయామతః |
 కుర్యాత్తథాహ్నికస్నానమిజ్యాసంకల్పపూర్వకం |
 ప్రథమాశ్రమిణోస్నానద్వయంస్నానత్రయంయతేః |
 ఏవమాశ్రమిణాంస్నాననియమోమునిభోదితః |
 భగవచ్ఛాస్త్రతస్సానత్రయమేకాంతివాచకమ్ |
 అశక్తాకాపీబాదీనాంస్నానమనృతమంస్త్యతమ్ ||
 గృహీత్వాస్నానసంభారాన్
 మృత్తికాగోమయాచికాన్ |
 నద్యాదికంసమాసాద్యత్రస్నానంసమాచరేత్ ||
 ప్రక్షాళ్యపాదౌపాణీచద్విఃకృత్వాచమనంతతః |
 పోత్రాయామత్రయంకృత్వాస్నానంసంకల్పయేత్తతః |
 సమస్తజగదాధారేత్యుక్తాప్యరామాపతిం |
 త్రిర్విమజ్జ్యతతోదూర్వానుశ్చక్రాతేహమాచరేత్ |
 సంస్థాప్యశిరసిస్నాత్వామృద్ధిఃస్నానమథాచరేత్ |
 వాక్యానిసప్తాశ్చక్రాంతశ్చతుష్పాద్యశివంతతః |
 శిరోమృదైకయాలిప్యద్వాభ్యాంనాభేస్తథోపరి |
 అథశ్శరీరంతిస్సృభిష్ఠ్ఠిఃపాదద్వయంతతః |
 ఉపలిప్యతతస్సానత్వాగంధద్వారాంతతోమనుం |
 ఉత్త్వాగోమయమాలిప్యసర్వాంగేస్నానమాచరేత్ ||
 ఆర్ద్రామలకమాత్రాస్త్రమృత్తికాగోమయంతథా |
 షడ్భుజంవారుణంసూక్తమథాపోవాదదంయజుః |
 ఆపోహిష్ఠేత్యుచస్తిసోహిరణ్యేత్యుక్తతుప్తయం |
 పవమానానువాకంచజపిత్యాపోక్రత్యవారిధిః |

ప్రణవేనచిత్త్యాహ-ంతరిమిమజ్యతతోద్విజః!
హిరణ్యశృంగమత్యజ్యైఃపాతస్నానోక్తవత్త్వనా!
కృత్వాస్నానాద్యుద్ధృపుండ్రధారణాంతంసమాచరేత్
పూర్వముక్తోష్టదాచార్యప్రోక్తస్నానక్రమోపరః!

—*మాధ్యాహ్నికవిధిః*—

కరిష్యేతిసంకల్ప్యకమాధ్యాహ్నికంతతః!
కుర్యాత్సర్వప్రోక్షణాదిగాయత్ర్యద్వాసనావధి॥
ఆపఃపునఃత్విత్యేషానంగాయత్రైకార్ఘ్యమత్రతు!
ఆపఃపునఃత్విత్యేతస్యమంత్రస్యాపయుషిఃస్మృతః!
శుందోసున్దురవిప్రోక్తంజేవతాబ్రహ్మణస్పతిః!
శత్రోజపేత్తుగాయత్రీంతిష్ఠకపశ్యకాదివాకరం!
మధ్యాహ్నిశ్చరతోశక్తఆసనఃప్రాఙ్ముఖోజపేత్ ॥
అఘోప్రదానంగాయత్రీజపంచారముఖస్సదా!
కుర్యాత్స్నానంచాపవాహజలేస్యాత్పతోన్యథా॥
కించిదాకుంచితోహస్తానుత్తానౌసంహతాంగుళీ!
మధ్యేంసజజయోఃకృత్వా
మధ్యాహ్నికవిధిఃసమాచరేత్ ॥
దేవాలయేయదిజపేత్తైవోష్ఠ్థతించరేత్ |
ప్రదక్షిణనమస్కారాన్నోపస్థానేనదాచరేత్ ॥
ఆసత్యేనేత్యాదిమంత్రైస్సూర్యోపస్థానమాచరేత్ ॥
హిరణ్యస్తూతానత్యేత్యాగ్యానామునీరితిః!
ఆసత్యేనోద్వయమిత్యుదస్త్రీప్రభృత్యోఃస్మృతం!
గాయత్ర్యదుత్యమిత్యస్యాశలీచితమిత్యుచః!
ఉష్ణీక్తచ్చతురిత్యస్యాస్త్రీష్టుగ్యుడదగాద్యుచః!

సర్వాసాందేనతాదిత్యోవినియోగఉపస్థితౌ |
హౌసశ్శువిషదిత్యుక్త్వాగాయత్రించయథాబలం |
ఉపస్థాయనమసక్రత్యక్తత్వారాయాభివాదనం |
ప్రాగఃకాలో కవత్సంధ్యాదిదిగ్మనమాచరేత్ ||
ప్రాత్రత్యక్తతోబ్రహ్మయజ్ఞఃకార్యోధునాసచ |
సంతప్త్యాధారశక్త్యానీకదేవషిఃపితృకానపి |
నవకాలపర్వముపింశ్చానివస్త్రానిష్ఠేషుదయేన్వరం ||
తతోగృహంసమాగత్యశ్రీరామేజ్యాయసమాచరేత్ |
శ్రీరామేజ్యాయమేజ్యాయానాప్తిసంభాషణయోగితం ||
యత్పాదత్రయభూన్నరేంద్రవిభవం యస్యారిషుస్యాన్త
యాయత్పదాలబుడరేణునాసమభివత్సవేష్టాదృషత్,
స్తుత్యైతమా యశ్శాఖావృగసేనయాసమజయద్రక్ష్యం
సియస్యాబుధి గ్రాహ్యభూత్త్యుణయస్త్రమప్రతిహతుకో
న్యోప్తిదేవస్తతః ||
సర్వేశ్వరకసిరక్షసోరపిచృతైరప్రాప్యరాజ్యప్రపంచవ్యాధ
స్త్రీభగయోశ్చ యోగిమునభి శ్చాప్రాప్యలోకప్రపంచం |
కించస్థావరజంగమానపి పరింస్సంప్రాప్తయంతం పశు
శ్రీరామభజతేహాభోతనుభృతోహిత్యేతరాదేవతాః ||
భవజలధినిమగ్నాథహతుగుతజనాయనాయం |
రఘువరయశనంత్యంభవభయహరణంయశ్చైత్య ||
శ్రీరామచంద్రసదృశంనాప్తినాప్తీవైవతం |
తస్మాత్సవసంపూజ్యోలోకద్వయహితేఘ్నభిః ||

—*ఇజ్యాకాలభగవదారాధనక్రమః*

అథశ్రీరామచంద్రేజ్యాప్రకారోపక్రమః ||

గృహీయథాప్రియాతిథింయశ్చైవసేవకోన్మపం
 సతీయథాప్రియంపతింయథాప్రిసూసిన్రియార్థకం
 యథాగజంమదోద్ధతంరఘూద్వహంమహాప్రిభుం
 తతైవభక్తిమాన్సదావిభావయెద్రమాపతిం॥
 అమృత్యన్నత్వరన్నార్చమకుర్వంశ్చమహీతలం।
 ఆశబ్దయన్పాత్రసంఘంబాలాననుపలాలయన్।
 హుంకారంరోదనంహాసంనిద్రామాలస్యభాషణే।
 భగవద్వదనాంభోజంహిత్యాన్యత్రావలోకనం।
 ఏతానన్యాంశ్చపచారాన్పూజాకాలేవివర్జయేత్॥
 సేవాజపంపఠామాంశ్చస్తతింప్రాజాంచసర్వదా।
 దేవస్యదక్షిణేపార్శ్వేకర్త్యాణ్యన్యానిచారేత్॥
 పదక్షిణేపఠామేచదేవతాగురుసన్నిధౌ।
 వస్తుష్పిడనేన్నానేడుపస్థానేభివాదనే।
 ధాన్యంకఙ్కాముత్తరీయంపితృకార్యేసురాలయే॥
 యెయెమంతాస్సురిజ్యాయాం
 గాంధర్వాప్రణవపూర్వకాన్।
 మూలమంత్రశిరసాంశ్చతత్రితత్రీసముచ్చరేత్॥
 కాలశ్రీయెద్వికాలంవాపూజయేదేకదాపీవా।
 శతేనవాద్వాత్రింశద్భిర్వ్యోష్టభిర్వాప్తభిస్తువా।
 ఉపచారైఃపంచభిర్ద్వాయథాశక్తిసమర్చయేత్॥
 ప్రదక్షిణచమసాన్-రాన్యగ్నానేవసమాచరేత్।
 దండనతూర్ణమకవనైవప్రణామోద్వివిధాభవేత్॥
 పరిపరిణామంశిరసికృత్వాంజలిమురస్యథ।
 అంగంకుర్యాదవనతంసమమెతత్పరిణామయోః॥

ఘంటాంజైవేద్యధూపార్ఘ్యదీపస్నానేషునాదయైత్ ॥
 ప్రత్యుత్థితాంఘ్రిరాచాంతస్సపవిత్రోర్ధ్వపుండ్రకః |
 శోభితంరంగవల్లభైర్వైకాలాగురుసుధూపితం |
 ఘృతదీపసమాయుక్తంసంపాప్యహరిసన్నిధిం |
 పుష్పక్షతానంజలినాప్రకీర్యహరిమ దిరే |
 చందాదికాద్యధ్వరపాలాన్నత్యానుజ్ఞాప్యతాంస్తతః |
 సవ్యేతరాంఘ్రివిన్యాసపూర్వంసద్మప్రవిశ్యతత్ |
 త్రిహస్తతాడనంకృత్వాప్రబోధ్యకమలావలిం |
 కవాటోష్ఠాటనకృత్వాపణమేజ్ఞానకీపరిం ||
 సంకీర్త్యగురుపక్షించప్రభుగర్భంతతఃపరేత్ ||
 భూంభూమ్యైనమశ్చక్షుత్త్వాభూమింసంగ్గమ్యతాంతతః |
 విశోధ్యవాయుమంత్రేణదధ్ధ్వాతామగ్నినాంత్రతః |
 ఆస్థాప్యసోమమంత్రేణతత్త్వత్కాగిఃపదశ్యచ |
 రత్రాంకృత్వాస్త్రమంత్రేణతతోదశసుదిక్షుచ |
 కృత్వాముద్రాంసారభేయీమాసనంచాస్త్రమంత్రగః |
 నిధాయపోక్ష్యతతైనమంత్రేణాసితచాసనై |
 ఉదకుంభంవామభాగేనిదధ్యాదాత్మనశ్శుభం |
 అన్యోనిపూజాద్రవ్యాణితుశ్చస్యాదీనిదక్షిణే |
 తతస్త్వగురుమారభ్యశ్రీశాంతంప్రణమేన్దురూఢ |
 ఆత్మనశ్శేషభూతేనమయాద్రవ్యైస్తధావిదైః |
 సీతారామఃప్రక్రమతేస్వయంస్వేజ్ఞాంస్వతుష్టయై |
 సపవప్రాప్తకఃప్రాప్యోరక్షకశ్చేతివైధియా |
 అనుసంధాయశరణయిపగచ్ఛేద్రమావలిం |
 ఋష్యాదిన్యాససహితంజపేదష్టాక్షరంతతః ||

పాణిణాయామత్రయంకృత్వా

సంకల్పేజ్యాయంస్వపిగ్రహే।

పరిచోపనిషదఃపాదగుహ్యారోఘ్రాణమూర్ధను।

స్యస్యసంహృత్యతత్త్వానిదేహంవాయుగ్నిమంత్రితః

విశోవ్యదద్వాస్తావ్యాధప్రకృతింపమాత్మనః।

ఉత్పాద్యపంచతత్త్వానిపంచోపనిషదస్తథా।

స్యస్యమూర్ధాదిపాదాంతంతత్తచ్చక్తిసయంవపుః।

ధ్యాత్వాసీతాపతేర్వామపాదాంగుష్ఠవినిస్సృతాం

గంగాంపతంతీంశిరసిస్వస్యాంగంత్పాలితంతయా।

చింతయిత్వాసోధ్యపుండ్రీతతోహృదయపంకజే।

ధ్యాత్వాశ్రీరామమన్మదైర్మపచాక్షైస్తుమానసైః।

అభ్యర్చ్యకుంభేతుశిశిగంధపుష్పాణినిక్షిపేత్॥

శోషణాదీకృత్వాతంసుధాపూర్ణంవిచింతయేత్॥

తతఃకృత్వాస్త్రమంత్రేణరత్నాందశసుదిక్షుపే।

దర్శయిత్వాధిసురభిముద్రామమృతవర్షిణీం।

అష్టాక్షరేణమంత్రేణసప్తకర్తవ్యభిమంత్యచ।

స్వాప్తిశ్లేపురతఃపేతేపంచపాత్రాణినిక్షిపేత్॥

ప్రత్యాయచాస్త్రమంత్రేణశోషణాదివిధాయచ।

మూలమంత్రేణకుంభస్థతోయనాపూర్యతాన్యథ।

సిద్ధార్థయవదర్భాగ్రిగంధపుష్పతీలాక్షతాః।

నిక్షిప్త్యాగ్నేయదిక్పత్రేపాత్రేనైర్మతికేతతః।

శ్యామాకంపిష్టుపర్ణీంచనూర్వాంపద్మంచనిక్షిపేత్॥

ఏలాలవంగతకోలజాతీర్వాయవ్యదిక్స్థితే।

ఈశానదిక్స్థితేపాత్రేకోష్ఠమాంజీమురానిశాః।

పచాఖిష్టారలామజ్జచంపకానపినిక్షిపేత్ ॥
 పాత్రేష్వేతేషుమధ్యస్థపాత్రేచాగ్నేయదిక్క్రమాత్ ।
 తుళసేగంధపుష్పాణిమూలమంత్రేణనిక్షిపేత్ ॥
 తలేదక్షిణహస్తస్యసూర్యబీజంవిచింత్యచ ।
 సోమబీజంవామహస్తతలేతాభ్యాంవిశోధ్యచ ।
 పాత్రాగిరత్రాంకృత్వాస్త్రమంత్రేణదశదిక్షుపి ।
 ప్రదర్శ్యముద్రాంపూర్వోక్తాంసుధాపూర్ణంవిచింత్యచ ।
 పవిత్రమూలమంత్రాభ్యామభిమంత్యాగ్నిదిక్స్థితం ।
 పాత్రమన్యానిపాత్రాణిమూలమంత్రేణసంస్మృతేత్ ॥
 ఆఘృతపాద్యేచాచమనస్నానీయేచాగ్నిదిక్క్రమాత్ ।
 మణ్యైసర్వార్థతోయంచదేవాయపరికల్పయేత్ ॥
 ఉద్ధరణ్యాఘృతసలిలంగృహీత్వానాసికావధి ।
 హస్తాభ్యాంతత్సమన్వృత్యతస్మిన్స్తవిరజాంనదీం ।
 ఆహార్యమూలమంత్రేణసప్తకృత్వోభిమంత్యేతత్ ॥
 పంచపాత్రేషుకుంభేచకించిత్కించిన్నినీయతత్ ।
 తచ్ఛేషేణహరింపూజాద్రవ్యాణిసదనంహరేః ।
 స్వాత్మానమపిసంప్రీత్యకల్పయేదాసనంతతః ॥
 ఆధారశక్త్యాద్యాపీతంగంధపుష్పదిభిఃపృథక్ ।
 అభ్యర్చ్యయోగపీతస్యప్రదేశేవశ్చిమోత్తరే ।
 గురూనభ్యర్చ్యగంధాద్యైస్తతఃపాహయేద్ధరిం ॥
 మంత్రయోగాదిసాన్నిధ్యయాచనాంతక్రియాన్వితం ।
 పిఠాషణాన్యాయుధానిపాదసంవాహినీరపి ।
 పరిచ్ఛదాన్పరిజనానంతవిహగాధిపాః ।
 విష్వక్సేనద్వారపాలగణాధీశాన్స్తతోర్చయేత్ ॥

ఋగ్విఃపురుషసూక్తస్యమూలమం త్రీణవాహరిం |
 యజేమభాభ్యాం శ్రీరామమిశ్యగస్త్యమునీరితం ||
 శ్రీమత్పురుషసూక్తస్యనారాయణః || షిఃస్త్యుతః |
 ఋచాం దశానాం పంచానామనుష్టుప్సుదతిదితః |
 అంతేతిస్యాణాం త్రిష్టుప్స్యదైవోనారాయణః స్త్యుతః ||
 ఋచం సహస్రశీషేతివామహస్యతలేన్యసేత్ |
 ఋచంపురుషవవేదదక్షిణేవిన్యసేత్తలే |
 ఏతావావామచరణేతిపాదూర్ధ్వస్తుదక్షిణే |
 తస్మాద్యత్పురుషేణేతిసవ్యదక్షిణఽఽఘయోః |
 సప్తాస్యతంయజ్ఞమితిః ట్యోస్సవ్యతదన్యయోః |
 తస్మాద్యజ్ఞాదితిద్వాభ్యాం నాభ్యాం పక్షసిచక్రమాత్ |
 తస్మాదశ్వాశ్చతిగృహవ్యేయత్పురుషంభుజే |
 దక్షిణే బ్రాహ్మణోస్యేతిచంద్రమాశ్చత్యచంముఖే |
 నాభ్యాం అసీన్న్యసేత్తక్ష్మోర్నేచాహమితిమూర్ధని |
 పాదాద్యానస్తకంభాతాయజ్ఞేనేలిన్యసేద్యచా |
 గోవిందాయేతివసుషీధరాయేతిచహృతాయోః |
 హృషీకేశాయశూచాయాంకవచాయత్రివిక్రమం |
 విన్యసేద్విష్ణవేనేత్రత్రయాయవషడిత్యపి |
 మాధవాయేతిచాస్త్రీయః ఫడితిక్రమతోన్యసేత్ |
 గోక్షీరాభంపుండరీకాయతాక్షం
 చక్రాక్షాయైర్భువనైర్భుషితాంగం |
 శ్రీభూమిభ్యామర్చితంయోగపీఠే
 సర్వవ్యాప్తం పూజయామీష్టసిద్ధ్యై |
 శ్యాసంకృత్యేతిచధ్యాత్వాదేవమావాహయేత్తతః |

సహస్రశీర్షాపురుషపవేత్యావాహనాసనైః
 సతావానిత్యఘృదానంసాద్యందద్యాత్రిపాదితి
 తస్మాద్విరాడాచమనంస్నానంయశ్చుగుషేణచ
 దద్యాత్సప్తాశ్వేతివస్త్రంతంయజ్ఞముపవీతకం
 తస్మాత్తేజావృచాగృధంపుష్పంశస్తాదిహ్యైచ
 తస్మాత్తేజ్యైత్యైచాధూపందీపంయశ్చుగుషంత్యైచ
 మధుపరిచంద్రాహ్వానోన్మనైవేద్యంచంద్రమాశ్రితి
 నాభ్యాఃసీద్భుతాంబూలంవేదాహంచప్రదక్షిణం
 ధాతేత్వైచానమసురార్యాద్యక్షేనోద్వాసనంచరేత్
 ఋగ్విఃపురుషసూక్తస్యదద్యాత్పుష్పాణిచక్రిణైః
 పూజావసానేచజపేత్పునఃసూక్తింతుపారుషం
 ఏకానన్యాంశ్చోపచారాదద్యాదప్తాక్షరేణవా
 శ్రీభాగ్యకారభద్రాద్యపరిచితావిపాదిభిః
 హోతైష్వస్యైతమేనేతంప్రకారేణసమర్చయేత్
 సంపూజ్యైవంయథాకర్తవ్యపితౄష్టాక్షరంపునః
 బ్రహ్మపారంపరస్తోత్రముత్ప్రేక్షేత్సమూహయేత్
 తనుద్రస్యాశ్చగృహీతస్యత్వాంశుపర్వస్యమర్తతేః
 దయానికైపచారాకర్మేషునస్వర్గమునందన
 సీతారామశ్చంద్రదాంభౌజయుక్తైః
 భక్తిర్నిత్యైవంచలమేషదాస్యైత్
 ఆపతాగలేవాపిధర్మేషునిస్సాత్
 త్వయ్యైతావల్పగ్రీధనీయంనమేనైత్
 రామచంద్రసదాభవేత్సమధర్మబుద్ధిరచంచలా
 జ్ఞానసిద్ధిరనుత్తమావవిరాగతాసుదృఢాభవేత్

త్వత్పదాంబుజయో స్త్వదీయపదాంబుజేష్వపినిశ్చలా
 భక్తిరవ్యభిచారిణీమమసర్వదాస్తురఘూత్తమః॥
 రామచంద్రనమోస్తు తేరవివంశజాయనమోస్తు తే॥
 రామభద్రనమోస్తు తేరఘునందనాయనమోస్తు తే॥
 దేవదేవనమోస్తు తేఽదితినందనాయనమోస్తు తే॥
 దీననాథనమోస్తు తేదనుజాంతకాయనమోస్తు తే॥
 భక్తవశ్యనమోస్తు తేభరతాగ్రజాయనమోస్తు తే॥
 జానకీశనమోస్తు తేజితరాక్షసాయనమోస్తు తే॥
 కాసలేయనమోస్తు తేకలినాశకాయనమోస్తు తే॥
 వారిజాక్షునమోస్తు తేవనినాయకాయనమోస్తు తే॥
 క్షీరసాగరకన్యకావరనాయకాయనమోస్తు తే॥
 బ్రహ్మరుద్రముఖామరాధిపవందితాయనమోస్తు తే॥
 రావణాదినిశాచరానలవారిదాయనమోస్తు తే॥
 జానకీవదనారవిందదివాకరాయనమోస్తు తే॥
 దేవదానవయోగివంద్యపదాంబుజాయనమోస్తు తే॥
 విశ్వస్మృష్టివినాశనస్థితకారిణేచనమోస్తు తే॥
 సర్వపాతకసంఘనాశనహేతుసేతుకృతేనమః॥
 సర్వభూతగుహాశయాయరఘూత్తమాయచతేనమః॥
 ఇతిస్తుత్వాసంప్రణమ్యశ్రీరామః హృదిభావయేత్॥
 సతారామః కారితవాక్స్వయంస్వేజ్యోస్వతుష్టయే॥
 ఇతిబుద్ధ్యానుసంధాయసమాప్యారాధనంహరేః॥
 గతః పశ్యేచ్ఛమాతాకాండంహగ్ సశ్శుచిషదీశ్వరచా॥
 అరిదరముకురాంభోజాంకుశసురతరువిభ్రాజత్॥
 యః పరచరణామ్భోజంమనసీమమసదాభూయతాత్॥

రామకృష్ణాదిమానత్వస్వజన్మత్వాద్విపర్యయః |
సంకాంతిగ్రహణశ్రీరాద్వాదశీఘ్రమహాభయః |
దుస్స్వప్నేదుర్నిమిత్తేచమహాభాగవతాగమః |
పాయసాఘ్రావసూపాజ్యబహువ్యంజనసంయుతం |
బహుపచారసంయుక్తంపిశేషారాధనంచరేత్ ||
ధనుమాన్యుషసిశ్రీశమిష్టాన్నంమాన్యమున్నమం |
వినివేద్యోదయాత్పూర్వంసంధ్యాకర్మాసమాచరేత్ ||
ద్రవ్యహీనంయదిభవేద్విశేషారాధనంవృథా |
దరిద్రోపియథాశక్తికుర్యాద్భాగవతాగమః |

—*అథవైశ్వదేవవిధిః.*—

ఆరంభోవైశ్వదేవస్యసంవేశనజపాత్పరం |
బ్రహ్మచర్యచుధశ్శయ్యాంలవణత్రూరవజ్జనం |
చరిత్వాద్వాదశదినముపోష్యైకదినంతతః |
శుభేనుకూలదివసేసభార్యేణద్విజన్తనా |
ద్విజాభ్యనుజ్ఞాసహితంకార్యస్సచువదేశతః ||
వైశ్వదేవంచథమాదిబలిదానంచనత్యశః |
దివానక్తంచకుర్వీతపంచయజ్ఞాదివైవతు ||
బోపాసనాగ్నాభుక్తేఃప్రాగనశ్నన్నప్యతంద్రితః |
విద్ధిన్నాగ్నిశ్చవిధురోలోకాగ్నాసమాచరేత్ |
అన్నాభావేఫలైశ్చవైశ్వాక్షైఃక్షీరాదినాపివా |
కుర్యాదామేనవాసుంత్రాజపేద్వానవిలోపయేత్ |
హస్తేనాన్నాదినాకుర్యాత్సుప్రేణపయతిదినా |
సంకల్పయేద్వైశ్వదేవంకరిష్యత్కరిగృహ్యథ |
బూరియామ్భుతమితిస్వస్యభార్యాదిఃపాకకృజ్జనః ||

తత్సుఖాతంవిరాడన్నంతన్మాత్యాయస్వయంవదేత్ ||
 అగ్నావన్నమధిశ్రేత్యప్రోక్త్యకృత్వాచపంచధా |
 పరిషిచ్ఛ్యాగ్నిమాగ్నేయదిక్ ఘోర్ధాత్రీఫలోపమం |
 భాగాదోదనమాదాయసంహతాంగులిపాణినా |
 ఉత్తానేనతథాంగుస్తశిరసాసన్నిపీడ్యచ |
 హుత్వాషడాహుతీస్త్విష్టకృతంచపరిషిచ్ఛ్యచ |
 అపోహుత్యాష్టంభస్తవహేర్నరుదక్షత్రహవిష్యకం |
 సూపాపూవవ్యంజనాదినత్తారలవణంహునేత్ ||
 బలివ్రదాసంసంకల్ప్యతశుక్రార్యాద్వ్యజనాకృతి |
 ధర్మాదిరుద్రపర్యంతంచక్రాకారమథాపివా |
 భూమింహస్తేనసమ్మృజ్యవారిణాహోద్యతత్రతు |
 బలింధాయదైవేనతీర్థేనామలకోపమం |
 పరిషించేదేశదేశవిహితానాంసకృత్యకృత్ ||
 బహిర్నిర్వృత్యయజుతాఃప్రచరంతేహుంత్రతః |
 ఉద్ధృత్యాష్ట్రజ్యనబలిమాచమ్యానోద్ధృతేషుతు |
 బలిషూర్తరతోపహ్నారగ్గ్రంగ్రాసచతుష్టయం |
 నిధాయపరిషిచ్ఛ్యాపకుర్యాత్పంచసహామఖాకా ||

—*పంచసహాయశ్చైధానం*—

యత్యుత్తత్యేనసంకిల్పేనాహాయశ్చైషుపంచసు |
 ఆద్యంతయోఃపు శేదంభోవిద్యుత్స్వప్తిరిక్రమాత్ |
 దేవయజ్ఞైశుదేవేభ్యస్సాహుజుమాయాక్షపిః |
 ఔపాసనవదాద్యంతపరిషేచనమత్రచ ||
 హోవీనావీత్యథాగ్నేస్తుదక్షిణేపితృతీర్థతః |
 హోగగ్రేషుబలిందద్యాద్ధర్షేషుపితృమంత్రతః ||

అథోపవీతీదర్శేషుదత్తస్యాగ్ర్యస్యపశ్యమే |
 పాగ్రగ్రేమబలిందద్యాత్ భూతేభ్యోదేవతీర్థతః ||
 భూతబల్యగ్రయోర్తద్యైఅన్నమగ్న్యోచ్చతుష్టణం |
 ఉపవీతీమనుష్యేభ్యాదేవతీర్థేననిక్షిపేత్ |
 వాయుసశ్వబలిందద్యాత్తంత్రాగ్ర్యామన్నశేపతః |
 వైశ్వదేవావశిష్టాన్నంతశ్చశ్చాద్భాగసంయుతం |
 సవ్యంజనంచథర్కాదిబలికర్తృయోజయేత్ |
 ఈశానదిక్ష్థమగ్న్యోధంతత్పశ్చాన్నమభిస్యతు |
 గన్ధశ్చిమేదేవపితౄభూతయజ్ఞాన్ధమీరితం |
 సకృతశ్చేద్భృహస్పయజ్ఞఃపాగ్రిదానీంతమాచరేత్ |
 స్వాధ్యాయమువైచ్చర్తధ్యాహ్నాగ్రామేచేచ్ఛనసాచరే
 త్ | దద్యాచ్ఛభిక్షాత్రితయంయతీనాంపణ్ణినామపి |
 విభవే2వారితందద్యాదాద్యంతోదకసంయుతం ||
 అకృతేవైశ్వదేవేచేద్యతిర్భిక్షార్థమాగతః |
 ఉద్ధృత్యవైశ్వదేవాగ్ధమన్నంపాత్రేనిధాయితత్ |
 దత్వాసన్నాసినేభిక్షాంవైశ్వదేవంతత్పరేత్ |
 తతోగృహంకణేపాదఘటికామవలోకయన్ |
 అతిథ్యాగమంతిప్యేదాగతంతత్రభోజయేత్ |
 అవిజ్ఞాతోధ్వగశ్శ్రాంతఅన్నార్థీతుష్టేపాసితః |
 ఇత్యాభోజనయోర్తద్యైఅగతోతిథిరుచ్ఛతే |
 దద్యాదన్నంయథాశక్తితదభావేజలస్థలం |
 శుభాంచాచంపదేద్వాన్నదాతారంచానివేదయేత్ |
 ఆత్మార్థమన్నంభిక్షేతనపరార్థంకదాచన |
 అయోగ్యమపితంశ్రీశంభావయిత్వైవభోజయేత్ |

పరమావత్స్వపిపాశ్చైకదాచిదపివైష్ణవైః ।
 అయోగ్యేభ్యోనదాతవ్యంలక్ష్మీపతినేవేదితం ।
 అవిజ్ఞాతాననన్దాంశ్చభోజయేదనివేదితైః ॥
 అతిభ్యభ్యాగతాబాలవృద్ధరోగిసువాసినీః ।
 గర్భిణీంభోజయిత్వాప్రాక్పశ్యాద్భుంజీతచస్వయం ॥
 నివేదితేనకమలాకాంతస్యాన్నేనప్రైతృకం ।
 వైశ్వదేవాదికంకర్తుమర్యాత్ప్రాణాహుతీరపి ॥
 ఆపద్యపినభుంజీతసపిబేచ్ఛానివేదితం ॥
 యదానివేదనానర్హంభూక్తవ్యంకోద్రవాదికం ।
 తదాభుంజీతతోయాద్యైర్మిత్రీకృత్యనివేదితైః ॥
 అన్నాదికంయదిప్రాప్తంమూర్త్యంతరనివేదితం ।
 భుంజీతవినివేద్యైవతదాస్వారాధ్యమూర్తయే ॥
 అపూపఫలమూలాద్యంభుక్తిమధ్యేఽనివేదితం ।
 ప్రాప్తంయదిస్వపుత్రాద్యైర్భుంజీతనివేద్యతత్ ॥
 యద్యస్తుస్యాద్భోజనార్హంతదేవాహృత్యధర్మతః ।
 నవేద్యహరయేకృత్వావైశ్వదేవాదికంతతః ।
 అతిభ్యభ్యాగతాదిభ్యోదత్వాభుంజీతనేతరత్ ॥
 పాకభేదంనకుర్వీతభోక్తృణామపిచాత్మనః ।
 నదద్యాద్విషమంపక్షౌగ్రసూపాపూపఘృతాదికం ॥

—*అథభోజనవిధిః*—

సంప్రణవ్యశీనివాసయతీశానంమయాధునా ।
 ప్రోచ్యతేభోజనవిధిస్సీతారామప్రసాదతః ॥
 ప్రత్యుభయపాణీపాతౌచద్విరాచమ్యప్రసన్నధీః ।
 పరిత్రంవర్తుళంధృత్వాపుత్రాద్యైర్భుంభుభిస్సహ ।

ఉపలిప్తేగోమయేననిశ్చిద్రంచతురశ్రకం ।
 అన్యూనమవ్యసధికంభుక్తిపాత్రస్యభూతతే ।
 న్యస్తేప్రత్యులిలేపాతేపాద్భుజోభోజనంచరేత్ ।
 అదిత్యాభిముఖోవేజ్యాప్రదేశాభిముఖోపిచా ॥
 సౌవర్ణేరాజతేశుద్ధేకాంస్యేభుంజీతభాజనే ।
 జంబూవనసకాంచీనాంనాళికేరపలాశయోః ।
 కదళ్యాఉహినాయాశ్చపిశాచోదుంబరస్యచ ।
 పద్మామయోశ్చపత్రేషుభుంజీతదశసుద్విజః ॥
 ఎల్లీపలాశస్థలజపన్నయోస్తింసుకస్యచ ।
 పత్రేష్వశ్వత్థవటయోరరోదుంబరయోరపి ।
 కరేంజలౌచపాషాణేపర్ణప్యష్టేచవాససి ।
 కదలీగర్భపత్రేచనభుంజీతాపిమృన్మయే ॥
 వర్జయద్భోజనంపానంపాత్రైర్దైవస్యచాయతైః ।
 కృత్వాచమనమాసీనేభుక్తిస్థానేద్విజేసతి ।
 కృతేభివాదనేస్వస్తైపునరాచమనంచరేత్ ॥
 ఆచామేచ్ఛక్తిశాలాయాంయస్సస్యాత్పక్షిరూషకః ॥
 మధ్యాహ్నవాపరాహ్ణేవాభుంజీతదివసేసకృత్ ।
 సకృచ్ఛుషధ్యరాత్రాత్ప్రాక్ నాంతరాభోజనంచరేత్
 వివిక్తావృతేదేశేభుంజీతనజనాన్మతే ।
 అనశ్నద్భిర్వీత్యమాణఃపస్త్రాగ్మహీనజనేనచ ।
 స్వజనైరప్యేకపక్ష్యాగ్నభుంజీతకదాచన ॥
 ప్రచ్ఛన్నమేనఃకస్యస్యాదిలిజానాన్కోభువి ॥
 అగ్నిభస్తజలస్తంభద్వారేష్వనృతమయది ।
 పక్షిమధ్యేస్థితంతత్రభిన్నాసాపక్షిరుచ్యతే ॥

నిమోన్నత ప్రదే శేనతథాపజ్జిర్విభజ్యతే |
 సౌవర్లాదిమభిన్నేషునాశ్చీయాద్భజనేషుచ |
 వజ్రయేదాసనంతాలవటాశ్వత్థపలాశజం |
 చక్రాదిలాంఛితంభిన్నమున్నతంత్యణనిర్మితం ||
 తలాభ్యాంపాదయోర్భూమింస్పృశకాపాదతలేనవా |
 అసంయుక్తౌచచరణౌవాచ్ఛాద్యాన్యేనవాససా |
 భుంజీతాంకంభువంపాదపాణిభ్యాంనాక్రమేతగ్రీమా
 త్ || ప్రణవేనాభిమన్త్యాన్నింగ్రాయత్యాతదనంతరం |
 పవిత్రమూలమంత్రాభ్యాంద్వాదశాక్షమంత్రతః |
 ప్రోక్ష్యాన్నమర్ఘ్యతోయేనకుర్యాచ్చపరిషేచనం ||
 సమస్తాభిర్వ్యాహృతేభిస్సత్యంత్యైతమంత్రతః |
 పరిషేచనయన్తేసమారభేద్వామపార్శ్వతః |
 సపరిషేచదకేనకరేణాన్నంనలంఘయేత్ ||
 తద్భవీశుభ్యమాంగుష్ఠైర్భోజ్యపాత్రంచసంస్పృశకా |
 అశ్మకంసవ్యహస్తస్యకుర్యాదాపోశనంతతః ||
 దేవస్యకర్తవ్యార్ఘ్యంయత్తతుకర్యాత్పరిషేచనే |
 యత్పాస్యతోయంలేనైవకుర్యాదాపోశనద్వయం ||
 నాభిషేకోదకేనాపోశనంకుర్యాన్నిషేధతః |
 పానేభిషేకాచమనపానీయాంభిఃప్రకల్పయేత్ ||
 నపూర్వాపోశనంకుర్యాదప్రక్షాళితపాణినా |
 ప్రక్షాళ్యోష్ఠాయనిర్లేహ్యానోత్తరాపోశనంచరేత్ ||
 వామభాగేనగృహీయాత్తోయమాపోశనద్వయం |
 సస్వహస్తేననినయెన్నపునఃపూరయేదపి ||
 సాపోశనోదకేనాన్నంసహస్తేనవిలంఘయేత్ |

ఆవిషం న వదేధ్యత్వాహస్తేనాపాశనోదకం |
 ఆజ్యాభిఘాతం శుద్ధం లవణతారవర్జితం |
 మధ్యమా నామికాంగుష్ఠైరన్నంధాత్రిఫలాపమం |
 అన్నం పాక్షిణావ్రత్యగుదజ్ఞుః క్షయచక్రమాత్ |
 గృహీత్వా జుహుయాత్ప్రాణేని విష్టృతమంత్రతః ||
 ఆస్యేదంతస్పర్శవర్జం నిగరేచ్ఛపృథక్ పృథక్ |
 పాత్రస్పర్శం న కుర్యాద్వాకుర్యాద్వాతదనంతరం |
 అన్నోపదంశానయన్ సేషేధా ర్థే వదేధ్యహీ |
 ఉపచారార్థవాచశ్చ వక్తవ్యాస్సహభుంజతాం |
 నాన్యద్వచోవదేద్వర్ణీయతిశ్చ తదపి త్యజేత్ ||
 ఆపాక్షాహుతిసర్వేషాం కాష్ఠమానముదాహృతం |
 పానీయం న పిబేత్ప్రాత్రే శ్శంఖచక్రాదిముద్రితైః ||
 భుంజతాం చోక్త్యమాణానాం యథాన్నంస్యాన్తర్జాచ
 రేత్ | తావదేవ గ్రహేర్ద్వాగుంధ్యావదాస్యేషు భుంజేత్
 అభోజ్యమన్నంతోయంచభోజనేవక్త్రానిస్సృతం |
 హస్తస్థకబలార్థంచలవణంచాక్షిగోచరం |
 పీతశేషంచవషకేక్షీరాజ్యేలవణాన్వితే |
 ఖాదితం నఖిలూనంచమూలపుష్పఫలాదికం |
 నమర్దయేత్ప్రాణేనాన్నమకృత్వాపరిషేచనం |
 స్నిగ్ధందృష్టిప్రియం హృద్యం పశ్యం శుద్ధం మితం లఘుం
 శాస్త్రానిపిద్దముష్ణంచప్రాశ్నీయాదోదనాదికం |
 భార్యాదిభిశ్చ కలహంపుత్రాది నాంచభర్తృణాం |
 లేషాముచ్చిష్టదానంచకోధమాకోశరోదనే |
 ఓదనవ్యంజనాదీనాదోషోక్తించవివర్జయేత్ |

అజ్ఞేజేవసదవేతమస్యప్రావృతస్థలే।
 హర్త్యేశూన్యగృహేవాపినంతిష్ఠన్నన్యమానసః।
 అసనారూఢపాదోద్విరకృతాచమనస్తథా।
 ధృతోపానత్పాదుకశ్చనాద్యాత్ప్రావృతమస్తకః॥
 విధవావర్ణియతయఃకాంస్యభాజనభోజనం।
 తైలాభ్యంగంచతాంబూలంత్యజేయరపిమైఘనం॥
 నభోజయెదత్థ్యాదీన్యత్తచ్ఛుంజీతనస్వయం।
 నపివేద్యహుపానీయంసభుంజీతాపిబన్నపి॥
 పాయసాపాశనదధిక్షీరతైలాంబుసర్పిషాం।
 ఇతరేషాంచనయథాశబ్దస్సృతాప్రాశయోత్తథా॥
 నిదధ్యాద్దక్షిణేపార్శ్వేనవామేపానభాజనం।
 భుక్తాదక్షిణహస్తేననపివేత్సలిలాదికం।
 భుక్తేరస్యత్రవామేనహస్తేనాంజలినాపివా॥
 చషకస్థంపీతశేషంనపివేన్నిహితంభువః।
 తామ్రాదిభాజనస్థంతునిస్సాస్త్రివ్యవ్రపివేత్పునః॥
 తామ్రాదిభాజనంతూన్యంనపీత్వాంభఃపరిత్యజేత్॥
 దధిక్షీరాభ్యసలిలసక్తుపాయసవర్జితం।
 సర్వంసశేషమశ్నీయాదోదనవ్యంజనాదికం॥
 కిబలేకబలేనిత్యంకుర్వగోవిందకీర్తనం।
 యోద్యాత్సజేస్తుక్తస్సృదన్యథాతూదరంభరః॥
 పూరయెదధముదరమోదనవ్యంజనాదికః॥
 పాదంసలిలతక్రాద్యైరుదరంపూరయెత్సదా॥
 యత్రపర్వాదితీధిషునిష్ఠంశిభోజనం।
 చైవపూర్ణంతత్రాద్యాన్నకుర్యాదతిభోజనం॥

మరీచిసారసూపాద్యంపాగద్యాన్నధురద్రవం |
 లవణాన్లుయతాన్యద్యాన్నధ్యేతుకఠినానిచ |
 కటుతిక్తయుతాన్యం తేదధ్యాదిచపునర్ద్రవం |
 తతోతిలవణంతక్రమేదేచ్ఛసలిలంతతః |
 పానీయంనపిబేచ్ఛక్త్వాదధ్యన్నంతుసుఖార్థినా |
 ఏవంయఃకురు తేనిత్యంబిహనక్తంచభోజనం |
 అహన్యహనివర్ధే తేతస్యారోగ్యబలేభువం |
 భోజనాద్యంతయోర్ముత్రంయస్త్యజేత్సనుభుభవేత్ |
 ఏవంభుక్త్వాసనియమంభోజనాంతేనమాహితః |
 వర్తులస్యపవిత్రస్యతతోవిస్రస్యవేష్టనం |
 ధృత్వానామికయాతచ్ఛపాద్యేనకమలాపరేః |
 ఉత్తరాపోశనంకుర్యాదమృతేత్యనువాకతః |
 అర్ధంపీత్యావశిష్టార్థముదకం దేవతీర్థతః |
 భుక్తిపాత్రస్యనినయేదుత్తరేదక్షిణేపివా |
 రౌరవేపుణ్యనిలయేపద్మాశ్వుదనివాసినాం |
 అర్థినాముదకందత్తమక్షయ్యముపతిష్ఠతు |
 నినీయమంత్రేణైతేనపవిత్రంమండలేత్యజేత్ |
 పాత్రేపరిత్యజేత్తప్నేత్ప్రాజాపత్యంసమాచరేత్ |
 స్నాయాత్సచేలంతత్పశ్చాద్భుక్తిపాత్రంయదిస్పృశేత్ |
 ఉత్తరాపోశనాత్పూర్వంభుక్తిస్థానాత్తథోర్థితః |
 తతఃకృతాయమాషాదిచూడైర్నర్మత్తికయాపివా |
 అద్భిశ్చహస్తావ్రత్యాశ్యపాదౌదంతావిశోధ్యచ |
 కుర్యాత్ పౌడశగంధూషానాసీనోవామపార్శ్వతః |
 గంధూషకాలేసలిలమాస్యస్థమపిబాసదా |

సముద్భృతేభుక్తిపాత్రేస్థితస్త్రింశ్చశోధితే |
 భుక్తంయదాసనస్థేనతత్ స్థలచమనంచరేత్ |
 త్యజేదాచమనాదర్వాక్ శ్వశూద్రాదినిరక్షణం ||
 పాణినాంగ్రంధిర్యేతత్తంత్రేణహృదయంతతః |
 అంగుష్ఠమాత్రశ్చైతత్ స్తంత్రేణోధ్వాగ్రపాణినా |
 సవ్యేతరపదాంగుష్ఠేనిసయేత్సలిలంతతః ||
 తతస్స్పృశేన్నాభదేశంశ్రద్ధాయామితిమంత్రతః |
 పశ్యేతభాసురంపశ్చాత్ హగ్ సశ్శుచిపదిత్యచా |
 రాత్రోరుదీపాభిముఖః పూర్వవత్తంత్రముచ్చరేత్
 భుక్త్వార్థపాణిపాదస్తునర్తచ్యేగృహద్భుహిః ||
 సూతకాపతితోదక్యాగ్రామసూకరకుకుటైః |
 భుక్తిమధ్యేశ్వశూద్రాద్యైర్ద్రుప్తమన్నాదికంయది |
 భోజనాద్విరమేత్తాంస్తు స్వయంపశ్యేత్తదాయది |
 విరమ్యభోజనాత్స్నాత్వామానస్తోత్రైశ్చచంజపేత్ ||
 తాదృష్ట్యయదిభుంజీతవమితోపవసేదహః |
 వమనఃతునకుర్యాచ్చేత్తదాతూపవసేత్త్ర్యహం ||
 యదాసకుర్యాద్వమనంజీర్ణమన్నాదికంయది |
 కృత్వావిరేచనంపశ్చాత్పుంచగవ్యంపిబేదపి |
 పూర్వమాచమనాచ్ఛుక్తైః పశ్చాత్పశ్యేత్తుత్థాయది |
 స్నానంకృత్వాతదామానస్తోత్రైశ్చతామృచంజపేత్ |
 నివేదనాహంబేదస్యవస్తుజాతమిహేవాచ్యతే |
 తత్సృజ్నివేదనానహంభోజనేయన్నిషిధ్యతే |
 నివేదనాహంతత్ జ్ఞేయంయవోభ్యత్యేనకీర్త్యతే |

ప్రియంగుశాలినీవారయవషష్టిక వేణవః |
 రాజమాషమహామాషక్షుద్రమాషమసూరకాః |
 కుళుశమాషశ్యామాకా గోధూమోమున్దఅశకీ |
 రాజాదనామృపనసవేత్రః జూరదాడిమాః |
 రంభానారంగలికుచబదరీమాతులుంగకాః |
 అశక-సింహీవ్యాఘ్రశ్చకారవల్లీపటోలికా |
 నిష్పవోర్వారుకాగస్త్యకారవాంతాభ్రీపప్పళాః |
 ఝరసీతపర్వాచకుబేరాక్షీచకర్కరీ |

వ్యాఖ్యానం || ప్రియంగు-భాతీ | శాలి-నెల్లు | నీ
 వార-కోళచ్చల్నెల్లు | యవ-యవై | షష్టిక-కారెల్లు |
 వేణు-ముంగలిశి | రాజమాషదయః - అలసంది భే
 దంగళ | మసూరకః - కడలై | కుళుశ-కోళు | మాష-ఉ
 ళుండు | శ్యామాక-శామై | గోధూమ-గోధుమై | మున్ద-
 శిరుపయర్ భేదంగళ | అశకీ-కుచవై | రాజాదన-పాతె
 వృక్షం | ఆమృమాంగాయముదలానవై | పనస-పలా |
 వేత్ర-పెరప్పంబు | జూర-పేరీవై | దాడిమ-మా
 దనై | రంభా-రంభలిముదలానవ్వానై భేదంగళ | నా
 రంగ-నాగై | లికుచ-ఎలిమిచ్చై | బదరీ-ఎలందై | మాతులుం
 గక-కోడినాగవై | అశక-తూయవవై | సింహీ-శి
 రువటు దనై | వ్యాఘ్రీ-శింజీరకగ్ధారి | కారవల్లీ - పాహ
 ల్ | పటోలికా - పడలంగాయ | నిష్పవ-అవవై | ఉర్వ
 రుక-వెల్లై | అగస్త్య-అహస్తకీ-వై | కారవాంత-క
 ల్లాకాయ | ఆభ్రీ-పప్పళి-పావట్టకీ-వై | ఝరసీ-
 తురాయ | పర్వా-పరట్టకీ-వై | కుబేరాక్షీ-కళగ్ధై

విక్షవంతిల్లకంపిండంకరూంధూశ్చక్రవర్తికా |
 కారోగ్గటకౌవజ్రవల్లీ భాంజీపిండకమార్ద్రకం |
 మండూకపణేమతాస్యక్షీనిలతోపోదకీతథా |
 త్సుద్రకందమహాకందవల్లీకందానిసూరణం |
 ఏకమూలంచశకుటంజీరకంకాశపత్రికా |
 మరీచిసపాశ్వేతహింగుభత్యూన్యమూనితు ||
 కాలాశ్రయనిమిత్తైశ్చక్రియాసంసర్గజాతిభిః |
 పద్భిర్దుష్టాన్యభత్యూణి ప్రాప్యం తేత్రమయాక్రమాత్ ||

—*కాలదుష్టభత్యూణి*—

త్రివర్షాతీతధాన్యానిమాసాతీతాంశ్చతండులూ |
 మాసాతీతంచతాంబూలంపత్తాతీతంఘృతంశథా |
 పత్తాతీతేషుభాండేషు యత్పక్వంమృన్నయేషుతత్ |
 పత్తాతీతంముద్గసారంతైలంచపరివర్జయేత్ ||

డి.కర్కరీ-కక్కిరి-విక్షవ-బెల్లంముదలానవపైతిల్లక-
 వెళ్ళోలత్తి | పిండ-మున్నె | కర్కంధు-తుడరి | చక్రవర్తి
 కా-చక్రవర్తి | కారోగ్గటక- పట్టుపాహల్ | వజ్రవల్లీ-
 పెరండై | భాంజీ-ముశుట్టై | పిండికం-కారై | ఆర్ద్రకం- ఇం
 జి | మండూకపణే-వల్లారై | మతాస్యక్షీ-పొన్నాంగాణి |
 నిలతోపోదకీ-కొత్తువశ్శలై | త్సుద్రకంద-శిరుకొంగు | మ
 హాకంద-పెరుంకొంగు | వల్లీకన్ద-శిరువల్లి, శెవ్వల్లి, కాయ
 వల్లి, పెరుంవల్లి | సూరణం-కరణై | ఏకమూలం- మావల్లి
 క్కొంగు | శకుటం-శేంబు | జీరకం-శీరహం | కాశపత్రికా-
 కరివేప్పలై | మరీచి-మొళహు | సపాప-కడుహు | శ్వేత
 హింగు-వల్లై | ప్పెరుంగాయం ||

త్యజేత్పక్షం రాత్యతేతంయ తత్పర్యుపితం ప్రత్యేతం॥

—*పర్యుపితత్వదోషరహితవస్తూని*

పునఃపక్షస్య శాకస్య తద్రసస్య గుడస్య చ।
 క్రముకస్య హరిద్రాయాః* శోషస్య వటకస్య చ।
 భజ్జితస్య చూర్ణస్య మరీచేః ఫలమూలయోః॥
 దేవాభిషిక్తతోయస్య క్షీరక్షీరవికారయోః॥
 యవాగూతండులాపూపపిష్ఠానాం సక్తుసూచయోః॥
 ఫాణితస్య కరంభస్య యవస్య పృథుకస్య చ।
 పాయసస్య గుడాన్నస్య జలేక్షిప్తాదనస్య చ।
 తైలేనాజ్యేన దధ్నావాసంయుక్తస్యాదనస్య చ।
 పషాంపర్యుపితానాం చదోషోనైవాస్తి భక్షణే॥
 యామాతీతంతుయత్పక్ష్యం నాశ్నీయాద్విరసంయుజి॥
 తచ్చప్రత్యుత్థితం సాజ్యం సన్నేహం వానదోషకృత్॥
 ప్రథమాయాం ద్వితీయాం యాం
 కూక్త్యాండంబుహతీం క్రమాత్॥

*వ్యాఖ్యానం॥ శోష్యం- వత్తల్ । వటకం- వడామ్
 ఉల్లుండువడాం । భజ్జితం- వరుత్రాముడువడి, తువనై
 పయర్ ముదలానవహై॥ చూర్ణం- మూనావడు॥ మరీచి-
 మొలహు॥ ఫలం- నార్తంగాయి, కిచ్చిలి, ముదలానడారు
 కాయి॥ మూలం - ఇంజి, మాహళికాకుంకు ముదలాన
 వై॥ ఫాణితం- వెల్లిప్పాహ, కరంభం, దధిసక్తుసమాహా
 రం॥ పృథుకం- అవల్ । అపూపశబ్దేన తైలపక్ష్యంసర్వం
 గృహ్యతే॥ అన్యత్సప్తం॥

నాద్యాత్మతీయావ్యూహాత్మకరుణీమపిదాడిమః |
 అష్టమ్యాంచదశమ్యాంచనాళికేరంపటాలికాం |
 ఏకాదశీత్రయోదశ్యోర్నిష్పావంచతిలాక్రమాత్ |
 నాద్యాదాన్లుంచతుర్దశ్యాంపర్వణోస్సంక్రమేషుచ |
 సప్తమ్యాంభానువారేచనాద్యాదమలకంతథాః |
 కపిథస్యఫలంధానానాద్యాత్ క్షీరంసదాదివా |
 రాత్రోతుతిలసంబంధిముద్గసంబంధిదధ్యసి |
 సత్త్వార్చికతిలాశాకతిక్తవస్తూన్యపిత్యజేత్ |
 అనిషిద్ధాన్యన్యకాలేష్వేతానీతివిదుర్బుధాః ||
 కాలమప్తంభక్త్యజాతముక్తమేవంయథావిధి |
 వస్తూన్యాశ్రయదుష్టానిహ్రిచ్యంతేత్రయథామతి |
 -*ఆశ్రయదుష్టానిః

నాళికేరాంబుకాంస్యస్థంతామ్రపాత్రస్థితంమధు |
 గవ్యంచతామ్రపాత్రస్థమయఃపాత్రస్థితంజలం ||
 ప్రసూతానాందిశాహానిపయోజామహేషీగవాం |
 రుద్రాదిన్యవదేశీన్యస్తచ్చిహ్నిరంకితాశ్చయాః |
 మృతవత్సన్యవత్సనామేకకాలమహామపి |
 గర్భిణీనాంగవాదీవాంప్రసవత్యయసామపి |
 యమశప్రసహనాంచకామార్తానాంతథాపయః |
 లశునామేఘభక్షానాంవహంతీనాంయుగాదికం |
 అసుజ్ఞారహితాయాగౌర్విత్వేపత్వేనకల్పితా |
 క్షీరంచవివలిప్తానామాణ్ణిమిష్యాపికంపయః |

*వ్యాఖ్యానం || తరుణీ - కన్యా ||

(స్త్రీ) క్షీరంచమృగక్షీరంక్షీరశ్చమైకశఫంత్యజేత్ |
 అన్యేషాంద్విస్తనానాంచ పాణీనాంసపిబేత్పయః ||
 క్షీరాణీయాన్యపేయానితద్వికారంచవజ్జయేత్ |
 యాపాంక్షీరంగవాంత్యాజ్యంతాపాంమూత్రంశక్త్యన్యై
 జేత్ || అజానుదఘ్నంశూద్రాణాంతటాకాదిఘ్నయజ్జలం |
 తటాకకూపభాండస్థమంత్యానాంక్షీరమంబుచ |
 ఉదకాయతిపాత్రస్థమన్నమంబుయతేరపి |
 పరపాకనివృత్తాద్యాయెస్యర్నాద్యాత్తదోదనం ||
 పరపాకనివృత్తస్యపరపాకరతస్యచ |
 అపచస్యాపవిధస్యకుటుటస్యాఘికస్యచ |
 ఒకస్యధమధ్వజినోమాజారస్యానిజీవినః |
 అన్నంమూహిషికస్యాపికుణినశ్చాణికస్యచ |
 షండస్యవ్రాత్యవృషనీపత్యోఃపాతకినామపి |
 శౌఖారండస్యవృషలబ్రహ్మఘ్నానాంతశ్శాదనం |
 నగ్నస్యక్షేచ్ఛచండాలకృతఘ్నానాంపశోరపి |
 పాషండదేవలకయోరిన్నంవాఘ్నఃషికస్యచ |
 యన్నామథారకస్యాన్నంతథావిప్రబ్రువన్త్యచ |
 నాద్యాదన్నంఘ్రాణహణఃపిషాంలక్షణమిచ్ఛతే ||
 పరపాకనివృత్తస్యాన్యత్పంచయజ్ఞానివజితః ||
 యోద్యాత్పరాన్నంసతతంత్యక్త్వాపంచమహామఖాణాః |
 పరపాకరతస్సస్యాన్యైస్తానహీనోపచిత్ప్రయోగః |
 తిరస్కృతోమహద్భిర్యస్సోపవిధఃప్రతితితః ||

* వ్యాఖ్యానం || ఏకశఫాబడబాచయః - ఒకైకొకటి
 బుడగలు మహల్లే ఏకశఫంగల్లే - తత్సబంధివికరణం

సుఖాయాంవ్యవహారేయఃపక్షపాతీనకుకుటః ।
 ఆఖస్సాన్యద్విభవేలోభాద్దానధర్మవివజ్జితః ।
 మిథ్యావినీతోయోఽదృష్టిర్బుకస్సాన్యత్సార్థతత్పరః ॥
 ఉంభార్థంజప హేమామాదికతా ధర్మధ్వజేసదా ॥
 ప్రతిగ్రహార్థంసర్వత్రనిత్యంభ్రమణతత్పరః ।
 హింసకశ్చద్మికౌలుభ్యఃసమాజారఃప్రకీర్తితః ॥
 స్వగృహేవాసయిత్వాశ్యంభృతింగృహ్లాతియస్తతః ।
 ప్రత్యజ్ఞంప్రతిమాసంవాసభవేదాధిజీవనః ॥
 తుమతేవ్యభిచారంయఃపత్న్యమాహిషికస్తుసః ॥
 కుశీస్సాన్యద్ధస్తవికలోవిద్యాగ్రాహ్యణకస్సతాత్ ॥
 జప హేమామాదికర్మాణిశ్రద్ధానిచసురార్చనం ।
 అకాలేయస్సదాకుర్యాశ్శుషండుఃపరికీర్తితః ॥
 జాతకర్మాదిసంసారహీనోవ్రాత్యుడదాహృతః ॥
 వంధ్యామృతప్రజాశూద్రాయానూక్షైవరజస్వలా ।
 ఏతావృషల్యస్సృస్తాపాంపతిస్సాన్యద్వృషలీపతిః ॥
 సఖభార్యాంరాజపత్నీంచండాళీంస్వసుతామపి ।
 సగోత్రీంశ్చానిసంబంధాంభార్యాయాభగినీమపి ।
 స్నుహంచయేభిగచ్ఛేయస్తేతుపాతకినఃస్మృతాః ॥
 యస్సృశాఖాంపరిత్యజ్యపారక్యామధిగచ్ఛతి ।
 శాఖారంజస్సవిజ్ఞేయస్సర్వకర్మబహిష్కృతః ॥
 వైశ్వదేవాతిథ్యహీనస్సంధ్యాపాపనవర్జితః ।
 వేదాధ్యయనహీనశ్చవృషలఃపరికీర్తితః ॥
 స్నేహద్రవ్యప్రాణిధర్మవికేతాబ్రహ్మహాస్మృతః ॥
 వణాశ్రమాచారహీనోవేదాధ్యయనవర్జితః ।

సగ్నస్యాత్కృష్టమలినరక్తభుగ్నపటస్తథా |
 వాపీకూపతటాకానాంభేద్రాదేవాలయస్యచ |
 దేవద్విజాపవాదీయోష్ణేచ్ఛవిప్రస్సశురితః ||
 పరదారపరద్రవ్యపరహింసాపరాధయః |
 నిర్దయోనిస్తురఃకూరశ్చండాలద్విజశురితః ||
 కృతోపకారవిస్తృతాకృతఘ్నైత్యంతనిందితః |
 గమ్యాగమ్యాకృత్యకృత్యక్షానశూన్యఃపశుఃస్మృతః ||
 జటాభస్తాస్థిరుద్రాక్షులింగపాషాణధారిణః |
 సమత్వేనవిరించాద్యైర్మన్యమానాఃశ్రేయఃపతిం |
 స్వధర్మత్యాగినోయచసర్వేపాపండినఃస్మృతాః ||
 వత్సరశ్రయమథార్థంయఃపూజయతిదేవతాం |
 వినానారాయణందేవంసహిదేవలకఃస్మృతః ||
 సస్యాద్వాధుషికోవృధ్యాయోనాపద్యపజీవతి |
 ఆధ్యాపనంవాధ్యయనంశక్తస్సన్నకరోతియః |
 సంసారైస్సంసృతోవాపిసహివై బ్రాహ్మణబుధివః ||
 వేదాధ్యయనహీనోయఃసవిప్రీనామధారకః |
 సంధ్యావందనగాయత్రీమాత్రసారశ్చకర్షకః ||
 సాంగవేదాధ్యాపయితాభూణశ్శత్యవ్యతేబుధైః |
 తద్ధంతాగర్భహంతాచభూణహంపరికీర్తితః ||
 పరిపాకనివృత్తాద్యాఅభూజ్యాన్నాఃప్రకీర్తితాః |
 నాశ్చీయాదన్నమేతేషాంనాస్తికస్యశతస్యచ ||
 రాజాశ్రితవ్యద్వివతశ్శూద్రభృత్యస్యవైరిణః |
 నిమగ్నాదస్యమూర్ఖస్యగృహదాహకరస్యచ |
 పత్నిభైఃపజ్యవాణిజ్యవిషశస్త్రోపజీవినాం |

ప్రేనాభిశస్తపతితమద్యపగ్రామయాజినాం।
 అయాజ్యయాజినశ్చపిచారస్యబహుయాజినః।
 రససోమాయుధవిషకన్యావిక్రయితామపి।
 అన్నతండులగోవేదధర్మవిక్రయితామపి।
 బహూనాముపనేతుశ్చబింబప్రస్థాపకాదపి।
 విషప్రదాతుర్గణకడాంభికోచ్ఛిష్టభోజినాం।
 ౩ త్రావివదమానస్యప్రాణిహింసారతస్యచ।
 పరదూషణపైశున్యమిధ్యాపారుష్యవాదిహం।
 ఉన్నతస్యచమత్తస్యరుద్ధస్యనిగళాదినా।
 తావతాకాలంతథాచోపవిష్టప్రత్యుపవిష్టయోః।
 ప్రేజితస్యగణస్యాపిప్రధాన్యాయాశక్తస్యచ।
 పరార్థంతిలహూతుశ్చభృతకాథ్యానికస్యనోః।
 గాయకస్యదురాచారప్రేజితశ్చేత్రితామపి।
 వైవ్రిత్యాపిభవాయాశ్చనాశ్నేయాదోదనంద్విజః॥
 ఏషమాత్రయదప్తానిప్రోక్తాన్యన్యానివైమయా।
 నిమిత్తమప్తాన్యన్యానిప్రోచ్యంతేత్రయథామతి॥

—*నిమిత్తమప్తాని*

సూక్ష్మస్యభుక్తోచ్ఛిష్టంయదన్నంతస్యాపితండులం।
 తేనస్యస్థంచసంస్పృష్టంశూద్రాన్నంస్యాచ్ఛతుర్విధం।
 సూక్ష్మస్యాన్నంపిప్రదత్తంశూద్రేదత్తంద్విజౌదనం।
 నాశ్నేయాశ్చేతస్యాన్నంసోమవిక్రయితఃపురా।
 అగ్నిహోమీయదివసాత్పూర్వవిశ్వన్యడోచరే।
 ఆభ్యాజ్యంస్యాద్వపామూమాత్పూర్వమిత్యపరేవిదుః॥
 యజ్ఞాన్తంయత్తునిర్దిష్టంతత్రైవిధ్యమితీకేచన॥

పాకభాండస్థమన్నాదికృత్వాపాత్రాంతరేతతః!
 పాత్రాంతరేతన్నిక్షిప్యసర్వాన్నవ్యంజనాదికం।
 దద్యాదుదక్యాశూదేభ్యస్తచ్ఛేషంపరివర్జయేత్॥
 నమస్తుంపాకభాండస్థమోదనవ్యంజనాదికం॥
 అభోజ్యాన్వైరేకపక్ష్యాణ్యంత్రైస్సప్తమపిపీక్షితః।
 శ్వసూకరాఖుమాగ్ధారవాయురైర్నకులేనవా।
 సంస్పృష్టమపిగోహ్రాతంపాదస్పృష్టంచలంఘితం।
 ఉదక్యాదిసమీపస్థముచ్చిష్టంపివికిత్సితం।
 పస్త్రానీతంచశుక్తించదత్తమశ్చద్దయాపయత్,
 అయాంతుభాక్తుకామాశ్చేత్యన్వాయచ్యవీయతే।
 వైధవేయవ్యాత్యమూర్ఖభుక్త్యైవ్యుచ్చాసదానియత్,
 అశ్రద్ధయానాదరేణయద్దత్తంతచ్చవర్జయేత్॥
 నాద్యాదాపోశనాశ్చూర్షమన్నంహస్తైఃసమగ్రితం।
 నివేదితంశివాదీనాంశ్రీపతేరనివేదితం॥
 తైలేక్షుయంత్రభ్రమణగ్రాన్తాంపలితశూద్రయోః।
 రజస్వలాముసలయోగ్యావస్థవతినస్త్వరః।
 తావతాంలంభుంజీతనస్త్వశేద్యోజనేమిథః॥
 భగిన్యాభార్యయామాత్రాస్త్రైభిరన్యాభిరేవచా।
 ఏకపక్ష్యాణ్యంభుంజీతంపశ్యేత్సాలరాదికాః॥
 యతినాపేక్షితంనాద్యాదన్నంశూద్రాపివృథా।
 పాణిణామతేఃపూర్వమన్నేఘ్నతేనానభిఘ్నతే।
 యమ్యుచ్చేక్షేదత్తమాజ్యంతదన్నంపరివర్జయేత్॥
 ప్రదీపాఘ్నగోష్ఠంయన్నాద్యాత్తైలఘ్నలాదికః।
 భోజనేదపనాశశ్చేద్వివస్వంతంతదాస్తరికా॥

సాత్రమాదాయహస్తాభ్యాం నాద్యాదాదీపదర్శనాత్ ।

అద్యాత్పాత్రస్థమేవాన్నందీపేప్రజ్వలితేపునః ॥

నాద్యాచ్ఛేషంచదంపత్యోః శాస్త్రేష్టశేషంవిశేషతః ॥

సూతకాన్నంతథాచాంతశ్చ వేచశాస్త్రభోజనం ।

ఉపరాగేచయచ్ఛేషంపక్వంసర్వంవివర్జయేత్ ॥

దర్భచ్ఛన్నంచంద్రసూర్యగ్రహణేతత్రసర్పిషీ ।

పాథేయంపాయసంతోయం గ్రాహ్యేణిస్యుర్నసంశయః ॥

సూర్యేందోర్గ్రహణేపూర్వంక్రమాన్నాద్యాద్దివానిశి ।

తయోర్గ్రస్తాస్తయోర్నాద్యా

ద్వికాలంపూర్వపశ్చిమం ।

తయోరుదితయోస్సన్నత్వాభుంజేతాదర్శనేపివా ॥

యామేద్వితీయేచంద్రస్యగ్రహణంస్యాద్యదాతదా ।

మధ్యాహ్నోర్పూర్వమశ్నీయాత్ ప్రథమేప్రథమేయది ॥

బాలవృద్ధాతురాణాంతుపూర్వయామే నభోజనం ॥

ఏకాదశ్యామహూరాత్రం

నాశ్నీయాత్పక్షయోర్ద్వయోః ।

తైలపక్వమపక్వంచదర్శ్యాదత్తంసభక్షయేత్ ॥

అన్నవ్యంజనపానీయదధిక్షీరఘృతాదికం ।

హస్తైనదత్తం నాశ్నీయాత్పాత్రపణ్డాదికంపివా ॥

ఏకహస్తైనహస్తైబాదత్తంసర్వంసభక్షయేత్ ॥

నాద్యాదమేధ్యేజాతానాంపత్రపుష్పఫలాదికం ।

శాకినీశకుటాదీనాంవృక్షాణాంతునదోషకృత్ ॥

శాకాదినాద్యాదజ్ఞాతంలవణంచాక్షిగోచరం ॥

ఏకేనయద్యేకపక్ష్యామృతైరాపోశనంకృతం ।

పాయసాపూపసూపేషునదోషోవ్యంజనేషుచ॥
 మాజా-రేణచబాలేనస్పృష్టమన్నాదికంయది।
 సదర్భశిలతోయనస్క్రిక్షణాదేవశుద్ధ్యతి॥
 జాతిచ-ష్టానివత్స్యంతేమయాభత్యాన్యతఃపరం॥

—*జాతిమహా*—

అశ్వశ్లోమంబరపక్ష్యబిల్వన్యగోధతమకా॥
 మధాకశిగుక్రికాలింగతాలశ్లేచ్ఛాతకానపి।
 వంశాంకురంకదంబంచకరంజంకతకంత్యజేత్॥
 తిలమాసావినాకృష్ణధాన్యాన్యస్త్రావకోద్రవా॥
 క్షుద్రధాన్యాసర్వాణికుసుంభాలాబునాళికాః।
 బింబంలతోపోషకీంచకళ-జంసునిషణ్ణకం।
 ఆరగ్వధంచనిర్గుండించార్థాకంరక్తశాకినీం।
 కోశాతకీంతండులీయందోద్రంతిక్తపటోలికాం।
 నీలీబీజానినిర్యాసంకోవిదారంచశాల్మలీం॥

వ్యాఖ్యానం॥ మధాకం-ఇలుపైపై శిగుక్రి-మురుంగై।
 కాలింగ-తాలి, తాళ-పనై, శ్లేచ్ఛాతక-నరుపలి, వంశాం
 కుర-ముంగల్ కురుత్తు, కదంబ-కడంబు, కరంజ-పుం
 గు, కతక-తేజ్జాంకొట్టై, ఉస్తాల-శోళం, కోద్రవ-వరె
 హు, కుసుంభ పసుంపై, అలాబు-శొరక్కాయ్, నాళి
 క-శిరుకా జోరి, కిళంజ-గంజా, మనిషణ్ణం-ఆరై, ఆ
 రగ్వధ-కొనై, నిర్గుండి-నొచ్చిల్, వార్థాక-వె
 త్తకత్తారి, కోశాతకీ-వీర్రంగాయితండులీయ - శిరు
 కీరై, దోద్రం-తుంబై, తిక్తపటోలికా పేయ్పిడల్,

ఛత్రాకంశణశాకంచలశునంసూరణద్వయం |
 శృంగాటకకమూలకంచతుగ్ర్యులంకుముదద్వయం |
 ఆరనాశంచమృద్భస్మమలమూత్రసురాస్త్యజేత్ ||
 అభక్ష్యజాతమిత్సుత్తంపడ్భిఃకాలాదిభిఃక్రమాత్ |
 మఘమస్త్యవ్యదప్యత్రతస్మాత్తర్భవపఃపి ||

ఇతి ఇజ్యాపిధిః

—*అశస్వాధ్యాయపిధిః*—

ఇజ్యాంసమాప్యస్వాధ్యాయ-సంకల్ప్యతదనంతరం |
 అష్టాక్షరాదిమంత్రాణాం యథాశక్తిజపంచరేత్ |
 శ్రీమద్రామాయణంపుణ్యంపఠేద్వాశృణుయాచ్ఛవా |
 భారతంచపురాణానిసాత్వికానిసమభ్యసేత్ |
 వేదాభ్యాసంశాస్త్రపాఠంవ్యాభ్యాసంగ్రంథలేఖనం |
 సాత్వికగ్రంథనిర్మాణంశిష్యాణామపిబోధనం |
 యథాధికారంసగ్ధంవాకుర్యాదేకైకమేవవా |
 కుర్యాన్చంశ్యంస్వాధ్యాయకాలంకేనాపికమణా |
 కాన్యంనకీర్తయేద్యత్రనసంతభగవద్గణాః ||
 గానేనతోపయేచ్ఛ్రీశంగానవిద్యావిశారదః |
 స్వాభీష్టదేవతాధ్యానాత్కంచితాకలంకయేద్ద్విజః ||
 శ్రీరామచంద్రపరశరామస్తినాస్తిహిదైవతం |

ఛత్రాక - కాథాన్. సూరణద్వయం - కాట్టుకగరజై ,
 అన్తుణందాల్. శృంగాటక - కొట్టికగిరిగు. మూలక -
 ముల్లాగి. తుగ్ర్యులం - కర్మిశల్, అగ్ని, వైష్ణవి. కుముద
 ద్వయం - టెండాంబల్. ఆరనాశం - కాడి.

కపిరాక్షసయోర్యేనదశ్యంరాజ్యంసుమర్లభం॥
 శబరీగృథయోర్యేనసర్వేషాంప్రాణినామపి॥
 పుణ్యలోకఃప్రసత్తశ్చయోగినామపిమర్లభః॥
 తస్మాద్దయానిధేఃకోస్యఃసర్వాభీష్టఫలప్రదః॥
 ఉష్ణప్తంసకృదేవేతివినారామేణకేనవా॥
 తస్మాద్వైష్ణుభిర్లాభేవాసన్వహంచానుతాపినః॥
 శ్రీగామచక్రంశరణంభజన్వంసుధియోజనాః॥
 తస్మైవచరితంత్యంపతతశృణుతాపివా॥
 ఏకైకమక్షరంవక్తుమహాపాతకనాశనం॥
 శ్రీమద్రామాయణాదన్యదస్తిచేన్న్యైరభౌజనాః॥
 రామేతివర్ణాద్వితయింపినాకింమోక్షదంకలౌ॥
 యతీతత్ నేనవ్యాఘోపిమునీనామైతిమోభవత్॥
 శ్రీమద్రామాయణ శ్రీమద్రామనామచభౌజనాః॥

—శ్రీరామాయణ్యమితిసంకోచేతావమితి—

శ్రీమద్రామాయణస్మష్టిగావ్త్రికిర్భగవాన్స్మృతః॥
 స్మృతానినానాభద్రాదసదేవతాజానకీపతిః॥
 శ్లోకేనధర్మాత్మేత్యేవపంచాంగన్యాసమాచరేత్॥
 సహసాదిత్యపంకాశంసర్వశత్రునిబహుణం॥
 రామశక్తిమయంధ్యామేదమోఘంరామసాయకం॥
 ధ్యాత్వాజపేన్నోకమేతథర్మాత్మేతిద్విపంచధా॥
 స్వపుత్రాభ్యాంస్వప్రబంధంశృణ్వంతంసేగియాసహ॥
 మహర్షిభిర్భృశ్యభిశ్చసభాయాంబ్రహ్మణాభిః॥
 ధ్యాత్వారఘుపతింసమ్యక్ సారాయణమగ్రాచరేత్॥
 సకామోభోజనాత్పుష్పంసహ మోభోజనాత్పరం॥

వక్త్రాప్రాశ్చుభాసీతశోతాతప్తేమదజ్జుభిః॥
 అవంద్యోదివస కుర్యాద్వైశోతాచన్యదా॥
 ఆరంభేప్యావతారేశ్రీరామాదీనామహూత్సవం॥
 సీతాకల్యాణసమయేసీతారామస్యపూజనం॥
 బ్రాహ్మణానాంభోజనంచశోతాభక్త్యాసమాచరేత్॥
 పట్టాభిషేకసమయేపశేషేణనుహూత్సవం॥
 కుర్యాన్సంస్థాజయేచ్ఛ్రీశావక్తరంభక్తిసంయుతః॥
 కుండలాభ్యానంబులీమైగ్ధంధమాల్యాంబరాదిభిః॥
 ప్రణిపత్యచపాపాంగంశోతావక్తరగున్వహం॥
 శృణుయాదాశిషస్సుర్వాస్సంప్రాప్యభువిదుష్టభాః॥
 పునఃపాత్యాదిసహితఃప్రాప్నోయూర్మృగమంవదం॥
 * ప్రాగ్విష్యాగ పపంగేననభ్యాహేన్ద్రీప్రసంగతః॥
 రాత్రోంత్రస్ససంగేనవిటపతాంబులనూనయేత్॥
 ప్రాభాతకేభిగమనేత్యంశ్రీమహాద్యుగః॥
 ఇత్యాకాలేజానకీశంతోషయేన్మృదుగద్యుగః॥
 స్వాధ్యాయకాలేప్యాచార్యప్రాక్తిశ్రీరామగద్యుతః॥
 యోగకాలేతువైకుంఠగద్యుతస్తోషయేన్ద్రుగః॥
 భుక్తైఃపరమనాయాసప్రదంకార్యంసమాచరేత్॥

-*తాంబూలచవ్చణం*.

ససుపత్రంసుప్తుపూగంసచూణంబలశోధితం॥

* వ్యాఖ్యానం॥ మ్యాగప్రసంగేన - శ్రీమహాభారత
 పతనశ్రవణాదినా. (స్త్రీ)ప్రసంగేన శ్రీరామాయణపఠ
 నశ్రవణాదినా. చోదప్రసంగేన-శ్రీభాగవత పతనశ్రవణా
 దినా.

దద్యాద్విజేభ్యఃక్రమకద్వితయంనప్రశస్యతే॥

అఖండితంచక్రముశంపత్రాణ్యత్రాణితానిచ॥

నాద్యాదదత్వావదనేపత్రంపూగంనఖాదయేత్ ;

చూర్ణంపణంచపణాగ్రం

మూలపార్శ్వసిరాస్త్యజేత్ ॥

—*సాయంసంధ్యానిధిః*

సాయంసంధ్యాంతతఃకుర్యాద్రవేర్ద్వస్తార్థమండలే॥

కుర్యాద్ద్రామాద్భూమిస్సంధ్యాత్రయంసాయంవిశేషతః॥

ప్రత్యుత్యపాదౌపాణీచస్వాచ్ఛాంతోసూన్నియమ్యచ॥

సాయంసంధ్యాముపాసిష్యేత్తతఃసంకల్పపూర్వకం॥

అపోహిష్టాదిభిర్మంత్రైఃపూర్వవత్ప్రేక్షణంచరేత్ ॥

అగ్నిశ్చేత్యనువాకస్యసవిత్సర్విరుదాహృతః॥

గాయత్రీఘండత్త్యుక్తందేవతాచమంతాశనః॥

పీత్వాగ్నిశ్చేత్యపఃపశ్చార్థధిక్రావణ్యత్త్యుచా॥

ప్రేక్షణాటసంధ్యాణిప్రాతఃకాలవదాచరేత్ ॥

సంస్తీర్యదర్భాపాగ్రాగ్రాతేష్వాసేనస్సమాహితః॥

సాయంప్రతీవీపవనదిశ్చధ్యాభిముఖోజపేత్ ॥

హస్తావధోముఖానాభిసమాకృత్వాగ్నిర్దర్శనాత్ ॥

—*ప్రదోషాదిషుజపసంకోచః*

ప్రదోషాదిషుగాయత్రీజపసంకోచశుభిః॥

అష్టాక్షరస్యాపితథావిషువాయనయోరపి॥

త్రయోదశ్యోప్రదోషశ్చేత్సాష్టకాంవింశతంజపేత్ ॥

ప్రతిపత్నర్వదర్శేషుత్రంశతంచషడుత్తరాం॥

ప్రదోషోయదిసప్తమ్యాంత్రంశతస్త్రైస్తాధికాస్త్యుతా॥

చతుర్థామవ్యసథాయేష్వర్థమష్టో త్రరాచ్చతాత్ ।
 అనగ్నిస్సంధ్యమూర్నిత్యంమానీగ్రామాద్భహిర్వసేత్ ॥
 త్రయోదశీవ్రదోషెస్యుర్జ్ఞానినస్సర్వపవహి ।
 ముహూర్తస్వయమహ్నాంతే
 రాత్రౌ పూర్వార్థమేవచ ।
 జపితోద్వాస్యగాయత్రీంనక్షత్రేషూదితేష్వఖ ।
 భుర్యాత్యన్ముపస్థానమిమత్యాదిమంత్రతః ॥
 ఇమమిత్యాదిమంత్రాణాం దేవరాత్రియుషిఃస్మరణః
 క్రమేణ గాయత్రీత్రిష్టుప్ గాయత్రీజగతీతథా ।
 త్రిష్టుప్ చోక్తాని ఛంపాంసివరుణోదేవతాస్మరణః ॥
 ఇమం మేవరుణే త్యాజ్యైరుపస్థాయతుపంచభిః ।
 మంత్రైస్సంధ్యవ్యవస్థానం ప్రతీచ్యాదిచ సూర్యవత్ ॥

—*సాయంసంధ్యానంతరకృత్యాని*—

తతోగత్వాగృహంప్రాతః కాలవర్ణోమమాచరేత్ ॥
 విశేషోత్తాగ్నయేస్వాహేత్యాహుతిః ప్రథమాస్మృతా ।
 కాలయోగ్నమిదాథా వేభేదోనబ్రహ్మచారిణాం ॥
 దేవతారాధనంకుర్యాన్నైవేద్యంచసదానిశి ।
 నిత్యంపశ్యేత్ ప్రభుంశీ, శంవిమానంవాస్యగోపురం ॥
 ఏమానన్ధంనవ్రదోషెనార్థరాత్రేస్వవేత్తని ।
 ఆస్థానమండపేవీధ్యాంసర్వదాలోకియేథరిం ॥
 గచ్ఛేన్నోత్తరవసేవార్థందివ్యజ్ఞానంనిరాగృహే ।
 ఆవరన్నిశ్యక్త్యా నిగృహపంచసేత్సహే ॥
 నిత్యక్త్యావిరోధేనగచ్ఛేద్వాదిర్మనోతుకః ।
 నగచ్ఛేద్యత్రమాన్తేస్యాద్విలోపోనిశ్యక్త్యా ॥

దివ్యస్థానేనసేద్వాపితత్రపాపానినాచరేత్ ||

కృతానియదిపాపానిపుణ్యక్షేత్రేవిజానతా |

గత్వావారాణసీంతత్రప్రాయశ్చిత్తంసమాచరేత్ |

రాత్రానిపిసదావైశ్వదేవంచబలికర్తుచ |

వినాపంచమహాయజ్ఞానపీఠీనపిపూజయేత్ |

రాత్రానిశేషాదపిఠీకాయథాశక్త్యఃపూజయేత్ |

పథ్యంమితంచభుంజీతరాత్రానిహరినివేదతం ||

మంత్రేణర్తంత్యాసత్యేనభేదోన్మిపరిషేచనే ||

యత్ప్రకాదినేకుశాగ్ధాస్యాత్రత్పూర్వేద్యుశ్చపర్వణి |

ప్రత్యాగ్వికప్యచాన్యేద్యుశాన్తపారణనాసరే |

స్థాలీపాకస్యపూర్వేద్యుర్నకురాదాత్రిభూజనం |

ఫలమూలపమోపూపభక్ష్యాణామపిభక్షణే |

పునర్భోజనదోషస్సాన్యన్నవృద్ధాశక్తరోగితాం ||

భోజనంమైశునంబద్రాన్స్వాధ్యాయమపిసంధ్యయః |

నకుర్వీతనిశాంతాయాంతుయానూదూర్ధ్వంచభోజనం ||

ప్రాణాగ్నిశాలాత్రమంత్రాస్తుపిచుప్తేభోజనేజపేత్ ||

మధ్యయామవ్యయేనక్తంనవేదాద్యయనంచరేత్ |

నసింహేద్గోమయాంబుభ్యాంగృహంనక్తంనచాహరేత్ |

ఉభేతేసమిధంచాపిగోమూత్రంతుసంధ్యయోః |

ఉచ్చైస్సంభాషణంనక్తంవివాహమపినాచరేత్ |

అదండశ్చాసహాయశ్చత్రియామాయాంనసంచరేత్ ||

అధ్వానంవృక్షమూలంచశూన్యాలయమర్కృణహం |

నదీతటాకమూలంచనవిశేషజపాశి |

క్షీరధాన్యాషధీరగ్నిమథోబీజానివారిచ |

యత్కించిద్దోష్యమాగాయనక్తందద్యాన్నశేవలం |
 నఖండయేత్ (స్త్రీ) మాత్మా జండపనశిమయేత్పుమాః |
 నక్తంశయానంస్వగ్మహేశక్తిః పూజయేద్గృహీః |
 శయితశ్చేదనశ్చంస్తుగ్మహస్థాదోషభాగ్భవేత్ |
 భోజనానంతరం నక్తంస్వాధ్యాయంకించదాచరేత్ |
 యావచ్ఛుద్వైర్గ్రహణీస్సాన్య
 త్తావన్నాధ్యయనంచరేత్ ||

ఇతిస్వాధ్యాయః ౩౩.

—*అథయోగః ౩౩.*—

తతస్సమాచ్యస్వాధ్యాయం పునః స కల్ప్యతంచరేత్ |
 యథాప్రజ్ఞంతస్య కారస్సంగ్రహణోచ్యతేధునా ||
 యోగస్యా గాఢచిత్తవైషామ్యసాక్షిక్రమీయమస్తతః |
 ఆసనంచాసుయానుశ్చప్రణామశ్చైచ్చధారణా |
 ధ్యానసమాధిరేతేషామచ్యుతేలక్షణానిచ ||

—*యమోయమాదిలక్షణాని*—

బ్రహ్మచర్యమహింసాచసన్య క్రోధాపరిగ్రహః |
 విలేయమాస్మ్యున్న తోషశ్శౌచంఽంత్రజపస్తథా |
 స్వాధ్యాయస్తపితాసక్తినియమాః పరికీర్తితాః ||
 ఉపలిప్తేసుదౌగుప్తేగర్భనాస్తీర్యభూతలే |
 వస్త్రాజినేగదపరిస్పృణయాదేతదాసనం |
 పాశానామప్రకారశ్చపూర్వమేవసమీరితః |
 ఇంద్రియాణాం ససత్తనా విషయేష్వనివర్తినాం |
 నివర్తనంయస్మిన్సాప్రత్యాహారస్సత్యుచిరితః ||

దుర్నిగ్రహస్యమనసశ్చంచలస్యాస్థిరస్యచ |
 బ్రహ్మణ్యచంచలత్వేనస్థాపనంధారణామతా ||
 పౌనఃపున్యేనతత్రైవస్థితేననససాహరేః |
 సమస్తావయవధ్యానంధ్యానమిత్యభిధీయతే |
 అచంచలస్యమనసోవాతాచలదీపవత్ |
 అప్రవృత్తిగ్భగవతస్సమాధిరభిధీయతే ||
 ఏకైరక్ష్యైరంగైశ్చసహితంపరమాత్మనా |
 వసనసోమోస్త్రీసంయోగస్సయోగస్సద్భిరీరితః |
 నాభికందసముద్భూతంశుద్ధస్ఫటికసన్నిభం |
 ద్వాదశాంగుళవిస్తీర్ణమష్టపత్రసమన్వితం |
 అష్టాంగుళంతస్యనాళమస్తుఖంహృదయాంబుజం |
 ధ్యాత్వాతతః శ్రికామధ్యేకాళమేఘసమద్యుతిం |
 కిరీటహారకేయూరనూపూరాంగదభూషితం |
 ప్రసన్నవదనాంభోజంమందస్తేరంమనోహరం |
 ఆజానుబాహుంపద్మాక్షంసీతాసౌమిత్రీసంయుతం |
 సవ్యేతరకరఖ్రాజజ్జ్వలముద్రంకృపానిధిం |
 సవ్యజామలసత్సవ్యకరంపీఠాసనాశితం |
 ఏతాంబరంకోమలాంగకోటికందర్పసుందరం |
 శ్రీరామచంద్రంధ్యాత్వైవంమంత్రతస్యషడక్షరం |
 జపత్వాతస్యనామానికీర్తయిత్వాచతస్త్వతాః |
 యావన్నద్రాసనాయాతితావద్యోగంసమాచరేత్ |
 నిద్రాంతరేప్రబుద్ధశ్చహరినామానికీర్తయేత్ |
 పునర్నిద్రామనుభవేచ్ఛింతయేత్తథగవద్గుణాన్ ||
 తతశ్శృణోతశయనేహ్రిక్షితేమాధవంస్తరత్ |

—శయన స్త్రీసంగమాదిక్రమః—

పాదప్రక్షాళనముజ్య
 శుభాంఘ్రశ్చయనంచరేత్ ॥
 నత్వరేశూన్యభవనేత్తతానేదేవతాలయే।
 ఆకాశేభిన్నశయ్యాయాంవృక్షమూలేశుద్ధిస్తలే।
 దేవతానాంగురూణాంచగవాంధాన్యస్యచోపరి।
 నస్వపేదిశుద్ధిర్నగ్నఆర్తవాసాడదక్ష్పిరాః॥
 నశయీతచదర్భేషువివాదీత్రాంవ్రతానిచ॥
 శయీతప్రాక్ష్పిరాస్వప్తిగృహేప్రత్యక్షిరాఃపః।
 శ్వశురస్యగృహేన్యస్యగృహేవాదక్షిణాశిరాః॥
 సువేషయాదయితయాఽరోగయాశుద్ధిస్తయా।
 భార్యయాసంవిశేత్సార్థంస్వయంచైవంగుణాన్వితః॥
 యస్త్విదినేరజోదృష్టమృతమోడశరాత్రయః।
 చత్వారోరాత్రయస్తాద్వ్యవజ్జ్యఃస్త్రీగమనేస్తృతః॥
 స్త్రీయనున్యాససంగచ్ఛేత్సకృద్వాద్వాశస్వపి।
 తతాపిపర్జయేత్షష్ఠీమష్టమించచతుర్థినీ॥
 వ్యతీపాతంచసంక్రాంతింపర్వాణిశ్రాద్ధవాసరం
 జన్మర్తుంబుధవారంచతథావ్రతదినానిచ।
 మైథునంనాచరేత్తథ్యరాత్రేసంధ్యాద్వయేదివా।
 వ్రవాసాదాగతస్యైషుగంతుర్దోషోనవిద్యతే॥
 అన్యతాచస్త్రీయంగచ్ఛేత్తమైవప్రాశ్నితోయది।
 విష్ణుతోత్పర్జనంభుక్తింమైథునంచరహశ్చరేత్ ॥
 ఋతానోవైశిఖార్యాంయోయోఽయోనాకేతపిశ్చ
 జేత్। కరోతిగర్భధ్వంసంయఃపుణిణహస్సప్రకీర్తితః॥

శ్రుతేజాతేనదోషస్సాన్యద్యతావగమనేపివా |
 ఏకదైవస్త్రియంగచ్ఛేదేకస్యాన్యఃకపస్యదా ||
 అన్యతోతుబ్రహ్మసూత్రంధీతంపుస్తభాగవతః |
 కృత్వాగత్వాస్త్రియంశౌచం మూతోక్తిర్ద్విగుణంచ
 రేత్ || ఉపపి త్యేవగ్తుకాలేమైథునంతుసహచరేత్ |
 తత్రాపిగమనేత్వాద్యేప్రశ్యేతుస్నానమాచరేత్ ||
 సర్వత్రమైథునేమానందంపత్యోగుభయోఃస్మృతం |
 శౌచంచమూత్రశౌచోక్తద్విగుణంతుభయాస్సమం |
 ధారణంచాన్యవస్త్రస్యశర్త్తుకాలేతయాస్సమం ||
 సమ్యక్ప్రత్యూఢితేనాపితేనమైథునవాససా |
 నకర్తవ్యానికర్తాణిచ పతభ్యాంకగాచస ||
 ఆమైథునంత్వేకశయ్యాప్యశక్తిప్రయోజితస్తమోః ||
 నగచ్ఛేద్యర్థిణీమష్టమాపాదూర్ద్వంవిశేషతః ||
 ధాతుక్షమారోగవ్యన్తిగీశ్రీకఃకర్తిషష్టసః |
 సౌభాగ్యానుర్యశోవాశఃపుంసాంస్త్రీప్వతినంగినాం ||
 దేవాలయారగవాయ్పగ్ని బ్రాహ్మణానామపాంగ
 వాం | దేవానామప్యభిముఖంచరణౌనప్రసారయేత్ ||
 ధాన్యగోదేవవిప్రానాంనశయీతోన్నతస్థలే ||
 శృణ్వతోక్త్రసుఖాంచాచంగాయతాంభగవద్గుణా
 నిద్రామనుభవేచ్ఛీశపాదాబ్జన్యస్తమానసః ||
 ప్రియాంభార్యాంగురుశిష్యంసుహృదతనయంతథా |
 వినాన్యేభ్యోనకథయేత్స్వప్నేదృష్టంశుభంయది ||
 దుస్వప్నగర్భనేసద్యద్దస్తాయాచమ్యచద్విధా |
 ప్రణమ్యభగవంతంతన్నామసంకీర్తనంచరేత్ |

స్తోత్రేస్తుత్వోపసిస్మాత్వాదుస్వపానుగుణంతతః ।

శక్త్యాదానంజపం హేచామంలక్షీరమణపూజనం ।

తదీయపూజాతస్యైవపీత్యైభక్త్యాసమాచరేత్ ॥

మధ్యయామద్వయంనిద్రామనుభూయోక్తవత్కనా ।

బ్రాహ్మేష్యముహూర్తైసంత్యజ్యనిద్రాముష్ణాయసత్సరః ।

సంకీర్త్యపూర్వవద్యోగంచరిత్వాతంసమాపయేత్ ॥

ప్రోక్తంమయైవమచ్ఛిద్రపంచకాలపరాయణైః ।

సచ్ఛిర్భాగవతైర్యగత్ కర్తవ్యంకమనిత్యదా ॥

పంచకాలవిధిరేషనిత్యదా

పంచకాలభగవత్పరాయణైః ।

సాధుభిస్సతతముక్తమత్నరై

ర్వీరరాఘవకృతస్సమీక్ష్యతాం ॥

శ్రీరామారాధనవిధిఃపంచకాలప్రకారతః ।

సీతారామప్రేరితేనమయాప్రోక్తాయథామతి ॥

శాండిల్యాద్యైర్నుశ్రేష్ఠైఃపంచకాలపరాయణైః

ప్రోక్తాథమాస్సంగృహీతాయథామతిమయాధవా ॥

ద్రష్టవ్యాసాదరంసద్భిఃకర్తవ్యాశ్చవిమత్సరైః ।

అత్రానుక్తికురుక్త్యాదియద్యస్తీక్షణ్యతాంచరేత్ ॥

అత్రప్రోక్తేషుధర్మేషుజాయతేసంశయోయచి

రత్నాకరంచశాండిల్యస్తృత్యాదిచవిలోక్యతాం ॥

ఇతియోగవిధిః

పంచకాలవిధిస్సమాప్తః

శ్రీమైత్రమః.

—*అథస్త్రీధర్మః*—

అథధర్మాః ప్రవక్ష్యం తేస్త్రీణామద్యయథామతిః |
 బ్రాహ్మణ్యముపా రైస్త్రీభర్తృఃపూర్వముణ్ణాయసత్వరా
 ప్రత్యుశ్యపాదౌపాస్తా చద్వరాచమౌపపిశ్యచ |
 సప్తకృత్వోహరిరితిచ్యాహరంతరమాపతిం |
 భ్యాయంతీవాసుదేవాదీకేశవాదీంశ్చతత్పురా |
 మత్స్యదీంశ్చచతుర్థ్యంత. నమోంతమపికోర్తయేత్ |
 శ్రీవిష్ణుచిత్తభక్తాంఘ్రీరేణుగోదాదిభిఃకృతాః |
 గాథాస్సంకీర్తయం త్యేవస్తోత్రాణ్యైర్వాద్యతేతతః |
 కృతాననిగమాంతాగ్యప్రముఖైరపికోర్తయేత్ ||
 అంతర్బహిశ్చసదనంసః శేద్ధోమయవారిణా |
 సమస్తాన్త్రయానార్థయేచ్ఛకదాచిదుపలేపయేత్ |
 భృగ్వారాఝరకవారేమవతుర్దశ్యాంతిథావపి |
 వినాసిమిత్రంనగృహం లేపయేద్ధోమయాంబుభిః |
 విణ్మాతోత్సర్జనంశౌచాచమనేదంతథావనం |
 స్నానంచకుగ్యాత్పూర్వోక్తక్రమాత్తంతఃపర్జితం |
 ఉదయానంతరంస్నానయోషితాంసముదాహృతం |
 అష్టాక్షరవిధానేస్త్రీణాంస్నానముదాహృతం |
 స్త్రీభిశ్చధార్యంపూర్వోక్తలక్షణంవసనద్వయం |
 ఉద్వీపు. ద్రుంచభగవత్పాదాకృత్యేవనాన్యథా ||
 అన్యథాధారిణేచిత్సవచనంద్విజసత్తమైః ||
 కృతవస్తోర్ధ్వపుండ్రాస్త్రీదత్వాచాఘృణంవివస్వతే |
 గృహంగత్వాగ్నిగారంచపహామోపకరణానిచ |
 సుగోభ్యభిత్తుచ్ఛోద్ధృత్యకాప్తేఃప్రజ్ఞాల్పపావకం |

పుష్పాక్షతైస్సహభ్యర్చ్యభర్తా హిమాయేక్యతేతతః |
 తుపంశరీపపిండంచనిక్షిప్యగ్నోసమాహతా |
 విధానేనాగ్నినూచాభ్యర్చ్యత్వాతస్యాపిరక్షణం |
 భగవత్సన్నిధింగత్వాచూర్జనంచోపలేపనం |
 కృత్వాచరంగవజ్రాద్యైరలంకృత్యననోహరం |
 నిర్మలీకృత్యపాతాణిపూజోపకరణానిచ |
 భగవంతంసంప్రణమ్యస్తోత్రైస్తుత్వాచమానుషైః |
 ద్రావిడైస్సంస్కృతైర్వాపిగానైస్సంతోష్యమాధవం |
 ప్రదక్షిణననుసారాభక్త్యాకృత్వాపునఃపునః |
 బాలానాందేహసంశుద్ధింకృత్వాలంకృత్యతాంశ్చతాః |
 శంఖచక్రాదిరూపాణిభూషణానిచధారయేత్ |
 భగవద్వందనాదీనికారయిత్వాప్యథక్ప్యథక్ |
 పుత్రోయః పుత్ర్యసౌదేవదేవాయేతివేదయేత్ |
 పితృశ్వశురభర్తాదీప్రణమ్యగురూనపి |
 తోయిశాశిఖలాదీనాంకుర్యాదాహరణంతతః |
 శస్త్రేణఫలనూలానికృత్వాలోక్యయత్నతః |
 కంటకక్రిమికీచాదినిహారేద్వాగ్మతాసతీ |
 శాకాన్యాహృత్యిబహుశస్యంపశ్యేచ్ఛపునఃపునః |
 శాకతండులయ్యుగ్గాదిచతుఃప్రత్యూళయేచ్ఛగత్ |
 తుఫసేపుష్పవాకాన్నతండులాంభఃకణానిచ |
 కస్తూరివపిహోదద్యాఞ్చగుహాసుజ్జయ్యావినా |
 పాదప్రత్యూళనాద్యర్థంపాకార్థంచాంబుపావనం |
 వస్త్రేణబహుశశ్శోభ్యస్తాపయేచ్ఛప్యథక్ప్యథక్ |
 త్రిస్సంశోభ్యంబుయాగార్థంవాససాశుద్ధభాజనే |

ఏలాదిద్రవ్యసంయుక్తంస్థాపయేచ్ఛీతశస్థలే॥
 కాకకుకుటపశ్వాద్యైరసంస్పృష్టైశుచిస్థలే॥
 ఉపలిష్టేతలవ్రీహిముగ్ధాదీనభితాప్యచ॥
 అంగాన్యసంస్పృశంతీభిరజల్పంతీభిరేవచ॥
 మార్జయంతీభిరన్యేనవాససాశ్రమవారిచ॥
 కారయేచ్ఛావహననంకులస్త్రీభిశ్శుచిస్థలే॥
 నిమలీకృత్యతాశుద్ధైర్ముసలోలూఖిలాదిభిః॥
 భాండానికృత్వానిర్లేపాన్యాతపేతానితాపయేత్ ॥
 శర-రాస్థసమేతానిభిన్నానిచపరిత్యజేత్ ॥
 పూర్వేష్యర్యేషుభాండేషుకృతాన్యాశ్చచనక్రియా॥
 తేష్వస్యేష్యర్షకర్తవ్యాభాండేషుపచనక్రియా॥
 తాపితేష్వతపాగ్నిభ్యాంపాకంభాండేషుచాచరేత్ ॥
 మాసాదూర్ధ్వంశృంగయానిపాకభాండానిసంత్యజేత్
 ఉదయ్యుభాప్రాక్కుభావాపాకంకుర్యాత్తువాగ్యతా॥
 పచనాగ్నింసరగృహేత్కదాచిదపినాహరేత్ ॥
 యన్యాహరేత్తత్పక్షేనపలిఃకమకరోతిచేత్ ॥
 అగ్నిదస్యభవేదర్థంతస్థలంస్యాన్నసంశయః॥
 తస్మాన్యత్సేనసంరక్ష్యేచ్ఛచనాగ్నింస్వవేత్సని॥
 అగ్నేఃపఙ్చలితేనమ్యక్పచేచ్ఛాకౌదనాదికం॥
 నోపశామ్యాపశామ్యాగ్నింనమందంనచసత్స్వరం॥
 నాపలాగ్యావతార్యాథఆరోప్యారోప్యవాపచేత్ ॥
 పలాశంబిల్వముశ్వత్థంతోవిదారంపిభీతకం॥
 మరీచింతాశముష్కత్తంపారిజాతంహరీతకం॥
 కంబుకిమృదుమైరండంకరంజమపిశల్మలీం॥

శ్లేష్మతకంశీరీషంచలిలమరగ్రంవిషదుగ్రూణా |
 ధూచయోనించమన్యంభమింధనేపరివర్జయేత్ ||
 మరీచితంత్రినీక్షీరజీరకాజ్యేంఘసపాపైః |
 నాథికేగాదిభిద్రక్ష్యైర్యథాయోగంచసంయుతం |
 *సయూషంచావియూషంచావ్యంజనంసాధయేత్సతీ |
 విదగ్ధమూసురంప్రోక్తమపక్వంరౌద్రమీరితం |
 దైవంసుపక్వంవిజ్ఞేయంసమ్యక్పక్వంపఞ్చేత్ ||
 శాకానిత్రీణివాద్యేవావిభవేత్స్వధికంపఞ్చేత్ ||
 ముద్గాన్నంచగుదాన్నంచదధ్యన్నమపిపాయసం |
 విశేషదివసేపూపసూపాదీనపిసాధయేత్ ||
 స్వేదాశునాసాంబుంగాని
 స్పృష్ట్వాప్రత్యూశయేత్కరం |
 పాకభాండస్థితంసర్వమోదనవ్యంజనాదికం |
 అలంకృతేమాధ్వపుండ్రైఃకృత్వాపాత్రాంతరేషుత ||
 ప్రత్యూశ్యపాకభాండానిన్యజ్ఞ్యతానితతోంబుభిః |
 అభ్యుక్త్యపాకశాలాంచనూర్జయిత్వాతతఃపరం |
 పత్యూశ్యపాదౌహస్తాచద్యత్వావప్త్రాంతరంతతః |
 ఆచవ్యభగవద్దేహేదీపంప్రజ్వాలయేదపి |
 గోమహిష్యాశ్వతైలైస్తదీపమారోపయేత్పదా |
 దీపమైరండుతైలావైర్భగవత్సన్నిహృత్యజేత్ ||
 గంధంపుష్పంధూపదీపానుధుపరగ్రానివేదనం |
 పానీయమపితాంబూలంతత్తత్రాగ్రేసమర్పయేత్ ||
 సదక్షిణనమసాగ్రాణ్యక్త్యాదేవాయధత్తితః |

* సయూషం ముద్గాదిన్యజ్ఞగ్రహణం.

వైశ్వదేవాదిసమయేవహ్నుశుశ్రూషణంచరేత్ |
 వణిభ్యశ్చయతిభ్యశ్చశీతౌదత్వాంబుపూర్వకం |
 అతిభ్యభ్యాగతాదీనాంపూజాంకుర్యాత్ప్రహర్షితా |
 భర్తాదీనాంభుక్తిదేశేనండలంగోమయాంబునా |
 నిశ్చంద్రంచతురశ్రంచక్రత్వాగపరివేషయేత్ ||
 నదన్యాదేకహస్తేః పూపాన్నవ్యంజనాదికం |
 పత్వాసివ్యంజనాదీనిజలక్షీరఘృతాదిచ |
 దర్వాద్యదద్యాత్తైలపక్వసుపక్వసుపిహస్తతః ||
 తైలాశ్చపృంబనాన్నాదిహస్తేనద్యాన్నకించన |
 దర్పైవదద్యాల్లనిణంప్రచ్ఛన్నంతోదనాదిభిః |
 పాయపాపూపసూపాదిసతీదద్యాత్పింఃపునః ||
 క్షీరంవాదధివానత్వాపదద్యాదోదనంపునః ||
 భర్తృశుశ్రూషణంకృత్వాతాంబూలాదిప్రదానతః |
 స్వయనుద్యాశ్చనియనుంభుక్తేషుశ్చశుగాదిషు ||
 జాత్యాదిమస్తమన్నాదిప్రయతేనపిచర్దయేత్ |
 పాదప్రసారణంహాసంరోదనంబహుభాషణం |
 పరిత్యజేత్పునాఽస్త్రీవాదోపానన్యాశ్చభోజనే |
 హస్తాయోనియమాంబుంపాంభుక్తాస్త్రీణాంచతేనమాః |
 భోజనాద్యంతయోపాదౌప్రత్యౌశ్యాచమనద్వయం |
 కుర్యాచ్చాన్యమిదైషువాససాధారణాదిషు ||
 ఉచ్ఛిష్టంభక్షయేజ్యేష్ఠభాగినుఃపశ్యన్తురోపితుః |
 శ్వశ్రూశ్వశురమాశ్మణామప్యగ్నిష్టంనభక్షయేత్ ||
 తతస్సుపాద్యాశ్చభృశ్యాంశ్చభోజయేత్పరిచారకాః |
 పూణకమేవోదనందద్యాద్దాసానాంకమకృత్వతాం ||

అన్తే శేనశరీరస్యకుర్యాత్సూర్యమౌగ్యమౌగ్యం॥
 దీపమారోప్యసాయాహ్వానీహేదేవస్యసన్నిధౌ॥
 దేవప్రణమ్యశ్చశురపతపలక్రిదికానపి॥
 ౧. నాథా తీతలాట... శ్చపక్వాన్నిస్యంజనాదికం॥
 కృత్యంజేవాగ్నిసూరియామగ్నిసంరక్షణంతథా॥
 సూరియాత్వాచభక్త్యాగ్రీవిభుష్టపశ్యమితంలభు॥
 సూరియానామానాదిక... శ్చభక్త్యాగ్రీవిభుష్టపశ్యమితంలభు॥
 దేవసేవ్యేభక్త్యాగ్రీవిభుష్టపశ్యమితంలభు॥
 సుకప్తభూమిభక్త్యాగ్రీవిభుష్టపశ్యమితంలభు॥
 అహమాతానశ్చరంగచేష్టనతార్థంప్రియాన్వితా॥
 నాన్యపివింతయన్చిత్తేతత్త్వకాలేపతించినా॥
 యథాపియంతథాసుర్యాగ్నిర్విభుష్టంసచాచరేత్॥
 భక్త్యాగ్రీవిభుష్టపశ్యమితంలభు॥
 ఆర్తవాగమనాగ్నియాభక్తయతిచౌషధం॥
 ఆచార్తదయత్యార్తవంయాగర్భధ్వంసంకరోతీయా॥
 సప్తతైన్యయావిషదద్యాగ్నిర్విభుష్టంసచాచరేత్॥
 సమస్తానమవమానంచగృహచ్ఛిద్రంధనంవయః॥
 అకృత్యంభర్తృదోషాంశ్చమైథునంనప్రకాశయేత్॥
 కృతేతుమైథునేభక్త్యాగ్రీవిభుష్టపశ్యమితంలభు॥
 బ్రాహ్మన్తుహూతాదారభ్యస్త్రీణాంకృత్యమితంలభు॥
 పతిశుశూరిషణాదీనిపాకాదీనిచవిగృహః॥
 శ్రీకృతైంకర్యబుద్ధ్యైవకుర్యాత్సూర్యమౌగ్యం॥
 పతివ్రతాపతిపాత్రాపతివ్యస్తమానసా॥
 పతిబంధుఃపతిధనాపతిమిత్రాపతిప్రియా॥

౧౪౦

సచ్చరిత్రసుధానిధిః

సధర్మచారిణీభర్తుః స్త్రీభవేత్పతిదేవతా॥

బాహ్యభ్యంతరశౌచాధ్యాసుముఖీప్రియభాషిణీ!

స్వలంకృతానువసనావేషాలంకారనిస్పృహ!

సుగుప్తధనధాన్యాచకుశలాగృహకర్తృసు!

నిర్లేపమృప్తభాంజాః సుస్నేహోరసవస్తుషు!

దంభమోహమదానూయాకోక్రిధాహంకారవృద్ధితా!

దయాత్మాంత్యాదికల్యాణగుణయుక్తాజితేంద్రియా!

స్థిరబుద్ధిః స్థిరప్రజ్ఞాగృహభక్తిర్వృథవ్రతా!

మహాభాగవతాచార్యశ్రీశవందనతత్పరా!

సలజ్జావసతాహృద్యవేషామృదుసరిక్రమా!

అన్యతాసత్యవచనవివాదాలస్యవర్జితా!

ప్రహాసరోదనగృహద్వారావస్థానవర్జితా!

అలుబ్ధానాస్తవచనసంత్రస్తామితభాషిణీ!

అతిభ్యభ్యాగతప్రేక్ష్యబంధుభిక్షుకవత్సలా!

అనాచారవిహీనాచనదాచారపరాయణా!

కత్తణామనసావాచాభర్తృపూజారతాశుదా!

అసత్సంసర్గసల్లాపవిహీనాఛన్నవిగ్రహా!

జనసంఘప్రవేశాదిసంతస్తాచోత్సవాదిషు!

వివమాదిగుణోపేతాస్త్రీభవేత్పతివల్లభా॥

నాద్యాద్భర్తృభ్యుక్తేస్త్రీనాసీతపతిసన్నిధౌ!

దద్యాచ్చకించిత్కస్త్యేచిన్నతస్యానుమతించినా॥

వంచయిత్వాపతింతస్యద్రవ్యంనాపహరేత్సతీ॥

శరంన్యూనాతిరిక్తాంగంవేదశాస్త్రవివర్జితం!

దరిద్రంరోగిణంమూర్ఖందురాచారంచకర్కశం!

కురూపమసమర్థంవాద ర్వివీతంచదుర్మతిం |
 ఉన్మత్తంవతితంవాపిదేవతూజయేన్మతిం ||
 కుర్యాచ్ఛూషణంతస్యపాదప్రత్యాశనాదిభిః |
 పాదోప్రత్యాశ్యతత్తోయంగంగా తోయసమంపిదేత్ |
 భతాణ్యదుక్తంతతాగర్యం తద్వాక్యం నాతలంఘం
 యేత్ | సానదానోపవాసాదితేనైవానుమతాచరేత్ |
 భక్త్యుభోజ్యంచపేయంచఫలమూలాదికంతథా |
 భతాణ్యద్విస్తునాశ్చాతి నాశ్చీయాస్తత్స్వయంసత్ ||
 సంతుష్టేసంప్రహృష్టాస్యాన్తఃఖతేదుఃఖతాభవేత్ |
 తప్తికృద్ధేత్వసంకుర్హసుమనాస్తంప్రసాదయేత్ |
 ప్రణమ్యసంపరివృజ్యకంతేతమవలంబయేత్ |
 భర్తృతానిందితావాపితాడితావాపికించన |
 ఆకొశంప్రతివాక్యంచరోదనంచవివర్జయేత్ |
 స్త్రీభ్యఃపుంభ్యశ్చనవదేన్ననిర్గచ్ఛేద్గృహాచ్ఛహిః ||
 భవాణమమాద్యప్రభృతిపితాభ్రాతాగురుస్సృతః |
 ఇత్యాదికంచవచనంచదేచ్ఛపకపూర్వకం |
 గృహకార్యాశిర్వృత్యహరిద్రాలేపనాదిభిః |
 శుద్ధాసుగంధకుసుమవస్త్రాలలకారభూషితాః |
 భర్తుస్సమీపంసంగచ్ఛేన్నందప్తితలసన్తుఖాః |
 భర్తుస్సమీపేనవదేదన్యేహంగుణః స్థనిం ||
 తప్తికాసులభాషమాణేతుపశ్యేన్నాన్యత్రతన్తుఖాత్ |
 శాస్త్రాదికాశలంతస్యదృష్టాప్రముదితాభవేత్ ||
 సకామంఘ్రితాప్యనైఃప్రియవాక్యైశ్చకూషణైః |
 ప్రలోభితావావస్త్రైర్వైర్దేవేనప్రార్థితాపివా |

హాపయావనసంపన్నం శివంతం విభూషితం |
 భర్తృరన్యం నరందృష్ట్యా వికారం నాఘ్నయాత్సతీ ||
 పుణ్యక్షేత్రోన్మేషవాద్యర్థం గచ్ఛేత్తతావినా ||
 బాలావాయువతిర్వృథాస్వతంతాస్యాన్నజాతుచిత్
 పితృభర్తృసుతాధీనాశ్శృంఖలానుక్రమాద్భవేత్ |
 భర్తరిప్రోషితేదీనవదనామలినాంబతా |
 గంధపుష్పద్యులంకారతాంబూలాదీనివర్జయేత్ |
 పురుషోప్రేక్షయిత్వాస్యపవృత్తీం శృణుయాత్సదా
 తత్సుఖాగమనార్థాయ పూజయేత్కవలాపతిం ||
 ద్వికాలభోజనం దంతధావనంచ నివర్జయేత్ |
 శ్వశ్రుణుతాద్రవిశితాసమీపేశయనంచరేత్ |
 వతికల్పితయావృత్త్యాదైన్యమన్యజ్యవర్తయేత్ |

—*రజస్వల్యావియమాః*

రజస్వల్యాదానూస్యాత్సాకుర్యాన్నియమానిమాణ ||
 యస్త్రివస్త్రేజీదృష్టంతదేవవసనం శ్రవణం |
 ధారయేన్నచ సంతాపజ్యం నాన్యద్వాసశ్చ ధారయేత్ ||
 శరీరోద్వర్తనం స్నానమభ్యంగం తథావనం |
 గంధం పుష్పంచ తాంబూలహంసం రోదనమంజనం |
 రజస్వల్యాసూతికాంత్యస్పృష్టిం సంభాషణంచ తైః ||
 శూద్రాదీన్స్పృష్టినాలకాలంక్రియితం నిఖర్తం |
 పలాశపత్రభుక్తించహస్త్వపాత్రేచభోజనం |
 బహిఃపర్యటనం రజ్జుకరణం కాత్రిభోజనం |
 శక్తజ్వలద్యౌహరణముద్గోషం వందనం కలిం |
 మైథునంచదివాస్వాపంపశేషేణ వివర్జయేత్ ||

ననదీతరణంకుర్యాన్నబహిఃపర్యటేద్భవోత్ ।
 యత్రత్రరాత్రంశయనంభోజనంచకృతంభవేత్ ।
 చతుర్థదివసేతత్రభాత్వాచచతురంగుళం ।
 త్యక్త్వాస్యత్రమృదంతాతుపూరియేదస్యయామృదా ।
 గంఢాషమలమూత్రాదివిస్మయత్రతతతు ।
 పాదేశమాత్రఖననంకృత్వాపూర్యాస్యయామృదా ।
 శయ్యాసథానవస్తాదిరజాయప్రదావయేత్ ।
 అథనామలవద్వాసఃపక్త్వాత్మారోదకేనచ ।
 వస్త్రశయ్యాసనాదీనిస్వయమేవవిశోధయేత్ ।
 ద్వాత్రింశద్భిర్మృత్తికాభిరద్భిస్తుహ్యంవిశోధయేత్ ।
 తావతీభిర్మృత్తికాభిఃపాదోపాస్తావిశోధయచ ।
 నఖానిహస్తపాదానానుశ్చనాఘ్నీయేత్తదా ।
 ద్వాత్రింశద్భిశ్చగంఢామైకాస్యశుద్ధింవిధాయచ ।
 అపామాగ్రామప్రతాదైర్వర్గతశుద్ధింవిధాయచ ।
 ధాత్రీనుభూకకలాకద్యైఃకేశానుగంవిశోధయచ ।
 ఉద్భృతాద్భిస్కటేదేహంప్రత్యాశ్యాధవిశోధయతే ।
 తతోవతార్యసలిలేద్వాత్రింశన్నజ్జనంతతః ।
 ఏకోచ్ఛ్వాసేనకృత్వాథతామ్రకాంస్యాదిభాజనం ।
 సంవిశోధ్యాస్తుభస్తాద్యైద్వాత్రింశద్వారమేవచ ।
 తస్యాపస్త్రాసనాదీనాంతావత్సంఖ్యానిమజ్జనం ।
 కృత్వాస్వయంనిమజ్జేచ్ఛతావత్యాసంఖ్యాయాపునః ।
 అపశ్యంత్యనృపురుషంధ్యాయంతీష్వపతింధయా ।
 దృష్ట్వాసూర్యఃసహస్రత్యగేద్దచ్చెన్నిజహందిగం ।
 స్నాతానార్యనృపురుషయదిపశ్యత్ప్రమాదతః

సతిరూపంబివన్వంతంపశ్యేత్తద్దోషశాంతయః॥
 శిశుంసపశ్యేత్తదహస్సాంతానారీరజస్వలా ।
 బ్రహ్మచూర్చంపిబేత్సంచగవ్యంవాగోఃపయోపివా॥
 భక్షయిత్వాన్నకబళంసదోషశ్శిశుదర్శనే ।
 భాండదేవోపకరణహేమామద్రవ్యాణినస్పృశేత్ ॥
 నసుర్యాత్కర్తృపాకాదచతుర్థేహిరజస్వలా ।
 అన్యాభావేపునస్సాన్నినంకృత్వావతత్సమాచరేత్ ॥

—*గర్భిణీనియమాః*—

గర్భిణీస్యాద్యదానారీకృతరత్రాసుఖూపితా ।
 అసతీబాలవిధవావంధ్యాఅపిమృతప్రజాః ।
 నాభిభాషేతసంసర్గంతాభిశ్చసహవర్జయేత్ ॥
 నకథాంశృణుయాత్కూర్కరాంసపశ్యేచ్ఛభయంకరం
 ముక్తకేశీచిరంనస్యాన్నశయీతాపుష్పదక్షిణాః॥
 నాభితేష్టేత్తమేధ్యలోష్టోల్లాఖలభస్మసు ।
 నాశ్చ్యుష్ణత్రూరగుర్వన్నవ్యంజనాద్యశనుచరేత్ ॥
 భూమాపంగారభస్మాద్యైర్మయైఃకాష్టేశ్చలేఖనం ।
 ఉరశ్శిరఃప్రహారంచరోదనంధావనంకలిం ।
 సూర్పసమన్తాన్జనీవాతరజఃపర్యటనంసదా ।
 గాత్రభంగమథశ్శయ్యాంవృక్షమూలేచసంస్థితిం ।
 దివాస్వాపంసదాశయ్యాంసంధ్యాకాలేచభోజనం ।
 ఖట్వాదీపనరచ్చాయాంవీహిసన్నుర్ననాదికం ।
 పరాన్నభోజనంయాత్రామాషాఢేమాసిచాష్టమే ॥
 షష్ఠేచతుర్థేదశమేగర్భిణీపరివర్జయేత్ ॥
 ఏవంవ్రతాయదిస్త్రీస్యాల్లభేద్దీర్ఘాయుషంసుతం ।

అన్యథాగర్భపతనమల్పాయుర్వాసుతోభవేత్ |
 పతైరవైశ్చన్యనియమైస్సంయుక్తాయదిగర్భిణీ |
 సుతందీర్ఘాయుషంధీరంశోత్రియంభగవత్పరం |
 పితృభక్తంసదాచారంజ్ఞానంగుణినంలభేత్ ||

—*పితంతునియమాః*—

యదాస్యాద్భర్తృమరణంబ్రాహ్మణీచేత్పతివ్రతా |
 ఏకచిత్యసుగంధ్రీస్యాత్క్షత్రియాద్యాఃపృథక్చిత్వా |
 దేశాంతరమృతౌతస్యచితాభస్మానలంవిశేత్ |
 పామకాయుగ్మమాలింగ్యలభతేశాశ్వతీంగతిం |
 క్షత్రియాద్యాఃపృథక్చిత్వామేవమగ్నివిశంతిచేత్ |
 లభంతేకీర్తిమతులాంప్రతిష్ఠాంశాశ్వతీంగతిం |
 అధీరాతున్యతేపశ్యాతదాతద్దశమేహని |
 శిరసోముండనగుగ్యాత్తమార్ధ్వలచపునఃపునః ||
 బ్రాహ్మేముహూర్తైవిధవాసముత్థాయసమాహితా |
 నామసంకీర్తనాదీనికృత్వాకమాణిపూర్వవత్ |
 స్నాత్వాపూర్వోక్తవిధినాతపఃయేత్పితృతీర్థతః |
 స్వభర్తృతత్పితృపితాషహానంజలినోదకైః |
 గోత్రంశమకసముచ్చాన్నస్వతీయాంతంస్వధానమః |
 తర్పయామీతిచోచ్చార్జ్యప్రస్థైశ్చన్యహంచరేత్ ||
 స్వభర్తృప్రభృతీంస్త్రీశ్చస్వపితృదిభ్యపవచ |
 విధవాకారయేచ్ఛార్ధంనిత్యవైమిత్తికంతథా ||

కుగ్యాద్వేతిశేషః

గంధపుష్పాద్యలంకారస్నానముష్ణేనవారిణా |
 పర్యంకశయనంకేశధారణంరోదనంసదా ||

అస్మాత్వాభోజనంరాత్రిభుక్తింపూర్వాహ్లాభోజనం।
 రస్యవస్తుషుచాపల్యంకాంస్యపాతేచభోజనం।
 తైలాభ్యంగంచతాంబూలమాదర్శావేక్షణంతథా।
 శరీరోద్వర్తనందంతథావనంబహుభాషణం।
 పరాపవాదంప్రైశున్యంస్థూరాసత్యభాషణం।
 అసతీసంగమకోశంవిభవాభిశ్చసంగమం।
 పుత్రాదితాడనంభర్తృశ్వశూశ్వశురనిందనం।
 ఉద్వోషంచదివాస్వాపంచానసంచాపిమైథునం।
 అసద్వాక్యంచసగ్లాపంయువభిస్సేహసంయుతం।
 అనాచ్ఛాదనమంగస్యసదాపర్యటనంబహిః।
 సదాన్యగేహోపస్థానంరక్తవస్త్రస్యధారణం।
 ఎతానన్యాంశ్చదోషాశ్చైవిధవాపరివర్జయేత్॥
 స్నానమారాధనంవిష్ణోస్సదాతన్నామకీర్తనం।
 రంగవల్ల్యాద్యలంకారంసన్నిధౌమార్జనంతథా।
 మహాభాగవతానాంచపాదప్రక్షాళనాంభసాం।
 శిరసాధారణంపానంతత్పుజామాసనాదిభిః।
 ప్రదక్షిణనమసాకరమృష్టాన్నాదీసమర్పణం।
 జపమస్తోత్రరాదీనాంభగవత్స్తోత్రకీర్తనం।
 శరీరధారణశౌకఫలమూలోదనాదిభిః।
 సదేంద్రియాణాంచజయమేకాదశ్యముపోషణం।
 పితృపుత్రాద్యనీనత్వంకాషాయాంబరధారణం।
 ఏతానన్యాంశ్చకుర్వంతీర్థయాత్రాపరాయణా।
 విష్ణోరుత్సవసేవార్థంభగవత్క్షేత్రయాయినీ।
 తత్రాపిజనసమ్మదప్రవేశాతిభయాన్వితా।

పురుషావయవస్పర్శత్రస్తాచవిధవాభవేత్ ॥
 యూనాంపుంసాంతుయువతిర్విధవాసధవాపివా |
 సంభాషణాంగసంస్పర్శపరిహాసాదివర్జయేత్ ॥
 తద్విశేషేణరహసికదాచిదపినాచరేత్ |
 యద్యాచరేత్తదాచిత్రంవికారంయాత్యసంశయః ॥
 తేనభిప్రాయవేదేవయద్యపిస్యాజ్ఞితేంద్రియా ॥
 నస్తరేన్నససాప్యన్యంయువానంపురుషంసతీ |
 మనోదుర్నిగ్రహంపుంసాంస్త్రీణామపివిశేషతః ॥
 ఏవంప్రతఃస్త్రీయోయాస్సృర్విధవాస్సధవాఽపి |
 సర్వపాపవినిముక్తాఃప్రాప్నువంతిపరంపథం ॥
 స్త్రీణాంధర్మస్త్వేవముక్త్యేయథామతిమయాధునా |
 ఏతేసమీత్యకర్తవ్యాఃస్త్రీభిరిష్టఫలప్రదాః ॥
 సహజశతశ్లోకైర్ద్వైచత్వారింశతాయుతైః |
 మయైవమధునాకారిసచ్చరిత్రసుధానిధిః ॥
 సత్రింశద్భిర్నవశతైఃకృతోభిగమనక్రమః |
 ఉపాదానవిధిఃపంచత్రింశద్యుతశతేనచ |
 త్రిశతేనచపింశత్యాశ్లోకైరిజ్యావిధిఃకృతః ॥
 స్వాధ్యాయవిధిరప్యుక్తోద్విషష్ట్యాశ్లోకతల్లజైః |
 పంచచత్వారింశతాచశ్లోకైర్వ్యోగస్సమీరితః ॥
 సపంచాశచ్చతశ్లోకైఃస్త్రీధర్మఃపరికీర్తితః ॥
 నరసంఘోపకృతయేనరసంఘసమేకలా |
 వత్సరేకాశయుక్త్యాఖ్యాయుగ్నేమాసీందువాసరే |
 సమాప్తశ్చీరామతారేనచ్చరిత్రసుధానిధిః ॥

సీతారామస్సర్వశక్తస్సచ్చరిత్రసుధానిధిం |
 వైధుః ప్రశ్రీనివాసార్వసూనునాసమకారయత్ ||
 బ్రహ్మరుద్రముఖామరాధిపవందితేనదయాఘనా
 వీరరాఘవహృద్గతేనరఘూద్వహేనసుభోధితం |
 వైధుః ప్రవాన్వయసంభవేనసదంఘ్రిపఃకజసేవినా |
 శ్రీనివాసమునీశ్వరాంఘ్రిసరోజయుగ్మవడంఘ్రిణా ||
 వీరరాఘవనామధేయవతాఖిలస్త్పృతిసంక్రమాం
 పుస్తకేలిఖితంయథామతీసచ్చరిత్రసుధానిధిం |
 పంచకాలపరాయణాశ్శ్చుతిధర్మశాస్త్రవిశారదాః
 వీక్ష్యసాధుముదంభజంత్యనసూయవస్సమబుద్ధయః ||
 నిగతైర్మలయైర్నేత్రగానైఃప్రీతైశ్శుభాననైః |
 నామపానైఃప్రణీతోభిగమనాదివిధిమూదే ||
 ప్రేమేభ్యేమాసిగానజ్ఞేసేనతారేప్రవాసరే |
 శ్లోకైఃకృతోరవిచయైఃసచ్చరిత్రసుధానిధిః ||

శ్రీరఘునందనపరబ్రహ్మణేనమః

శ్రీమతేశతకోపసంయమిసార్వభౌమాయనమః

సచ్చరిత్రసుధానిధిస్సంపూర్ణః.

అన్యథాగర్భపతనమల్పాయుర్వాసుతోభవేత్ ||
 పతైరవైశ్చనియమైస్సంయుక్తాయదిగర్భిణీ |
 సుతందీర్ఘాయుషంధీరంశ్రోత్రియంభగవత్పరం |
 పితృభక్తంసదాచారంజ్ఞానిసంగుణిసంలభేత్ ||

—*వితంతునియమాః*—

యదాస్యాద్భర్తృమరణంబ్రాహ్మణీచేత్పతివ్రతా |
 ఏకచిత్త్యనుగంత్రీస్యాత్ క్షత్రియాద్యాఃపుథక్ప్రేతా |
 దేశాంతరమృతౌతస్యచితాభస్త్వనలంపిశేత్ |
 పామకాయుగ్మమాలింగ్యలభతేశాశ్వతీంగతిం ||
 క్షత్రియాద్యాఃపుథక్ప్రేతౌమేవమగ్నివిశంతిచేత్ |
 లభం లేకీర్తిమతులాంప్రతిష్ఠాంశాశ్వతీంగతిం ||
 అధీరాతుమృతేపత్యౌతదాతస్తశమేహని |
 శీరసోముండనగుర్యాత్తమార్ద్వలచపునఃపునః ||
 బ్రాహ్మేముహూర్తైవిధవాసముద్ధాయసమాహితా |
 నామసంకీర్తనాదీకృత్వాకర్మాణిపూర్వవత్ |
 స్నాత్వాపూర్వోక్తపథినాతపయేత్పితృతీర్థతః |
 స్వభర్తృతత్పితృపితాషహానంజలినోదకైః |
 గోత్రంశమసముచ్చార్యద్వితీయాంతంస్వధానమః |
 తర్పయామీతిచోచ్చార్యతిస్త్రీర్భక్త్యాన్వహంచరేత్ ||
 స్వభర్తృప్రభృతీంస్త్రీంశ్చస్వపిత్రాదిభ్యవచ |
 విధవాకారయేచ్ఛాన్ధంనిత్యవైమిత్రికంతథా ||
 కుర్యాద్వేతిశేషః

గంధపుష్పాద్యలంకార. స్నానముష్ణేనవారిణా |
 పర్యంకశయనంకేశధారణంరోదనంసదా ||

అస్మాత్వాభోజనంరాత్రిభుక్తింపూర్వాహ్లాభోజనం।
 రస్యవస్తుషుచాపల్యంకాంస్యపాతేచభోజనం।
 తైలాభ్యంగంచతాంబూలమాదర్శావేక్షణంతథా।
 శరీరోద్వర్తనందంతథావనంబహుభాషణం।
 పరాపవాదంపైశున్యన్యైశ్చరాసత్యభాషణం।
 అసతీసంగమగోధంవిధవాభిశ్చసంగమం।
 పుత్రాదితాడనంభర్తృశ్చశూశ్చశురనిందనం।
 ఉద్భోషంచదివాస్వాపంమానసంచాపీమైథునం।
 అసద్వాక్యంచసజ్జాపంయువభిస్సేహసంయుతం।
 అనాచ్ఛాదనమంగస్యసదాపర్యటనంబహిః।
 సదాన్యగేహోవస్థానంరక్తవస్త్రస్యధారణం।
 ఎతానన్యాంశ్చదోషాన్వైవిధవాపరివర్జయేత్॥
 స్నానమారాధనంవిష్ణోస్సదాతన్నామకీర్తనం।
 రంగవల్ల్యాద్యలంకారంసన్నిధౌమాన్జనంతథా।
 మహాభాగవతానాంచపాదప్రక్షాళనాంభసాం।
 శిరసాధారణంపానంతత్పుజామాసనాదిభిః।
 ప్రదక్షిణనమస్కారమృష్టాన్నాదిసమర్పణం।
 జపమష్టాక్షరాదీనాంభగవత్స్తోత్రకీర్తనం।
 శరీరధారణశౌకఫలమూర్తోదనాదిభిః।
 సదేంద్రియాణాంచజయమేకాదశ్యాముపోషణం।
 పితృపుత్రాద్యగీనత్వంకామాయాంబరధారణం।
 ఏతానన్యాంశ్చకుర్వంతీతీర్థయాత్రాపరాయణా।
 విష్ణోరుత్సవసేవార్థంభగవత్క్షేత్రయామినీ।
 తత్రాపిజనసమ్మదప్రవేశాతిభయాన్నితా।

పురుషావయవస్పర్శత్రస్తాచవిధవాభవేత్ ||
 యూనాంపుంసాంతుయవతిర్విధవాసధవాపివా |
 సంభాషణాంగసంస్పర్శపరిహాసాదివర్జయేత్ ||
 తద్విశేషేణరహసికదాచిదపినాచరేత్ |
 యద్యాచరేత్తదాచిత్తంవికారంయాత్యసంశయః ||
 తేనభిప్రాభవేదేవయద్యపిస్యాజ్జితేంద్రియా |
 నస్తరేత్తునసాప్యన్యంయవానంపురుషంసతీ |
 మనోదుర్నిగ్రహంపుంసాంస్త్రీణామపివిశేషతః ||
 ఏవంప్రతాఃస్త్రీయోయాస్సుర్విధవాస్సధవాఅపి |
 సర్వపాపవినిముక్తాఃప్రాపుష్వంతిపరంపకం ||
 స్త్రీణాంసత్తత్త్వేషముక్త్యోధామతిమయాభావా |
 ఏతేసమిత్యకర్తవ్యాఃస్త్రీభిరిష్టఫలప్రదాః |
 సహోదశశతశ్లోకైర్ద్విచత్వారింశతాయుతైః |
 మయైవమధునాకారిసచ్చరిత్రసుధానిధిః ||
 సత్రింశద్భిర్నవశతైఃకృతోభిగమనక్రమః |
 ఉపాదానవిధిఃపంచత్రింశద్యుతశతేనచ |
 త్రిశతేనచవింశత్యాశ్లోకైరిజ్యావిధిఃకృతః ||
 స్వాధ్యాయవిధిరప్యుక్తోద్విషష్ట్యాశ్లోకతల్లజైః |
 పంచచత్వారింశతాచశ్లోకైర్యోగస్సమీరితః ||
 ష్షసంచాశచ్చతశ్లోకైఃస్త్రీధర్మఃపరికీర్తితః ||
 నరసంఘోపకృతయేనరసంఘసమేకతా |
 వత్సరేకాశయుక్త్యాభ్యయుక్తేమాసీందువాసరే |
 సమాప్తశ్చీరామతారేనచ్చరిత్రసుధానిధిః ||

సీతారామస్సర్వశక్తస్సచ్చరిత్రసుధానిధిం |
 వైధుః ప్రశ్రీనివాసార్యసూనునాసమకారయత్ ||
 బ్రహ్మరుద్రముఖామరాధిపవందితేనదయాఘనా
 వీరరాఘవహృద్గతేనరఘూద్వహేనసుభోధితం |
 వైధుః ప్రవాన్వయసంభవేనపదంఘ్రిపలకజసేవినా |
 శ్రీనివాసమునీశ్వరాంఘ్రిసరోజయుక్తపడంఘ్రిణా ||
 వీరరాఘవనామధేయవతాఖిలస్త్పృథిసంగ్రహం
 పుస్తకేలిఖితం యథామతి సచ్చరిత్రసుధానిధిం |
 పంచకాలపరాయణాశ్శుక్తిధర్మశాస్త్రవిశారదాః
 వీక్ష్యసాధుముదంభజంత్యనసూయవస్సమబుద్ధయః ||
 నిగతైర్ములయైర్నేత్రగానైః ప్రీతైశ్శుభాననైః |
 నామపానైః ప్రణీతోభిగమనాదివిధిముదే ||
 ప్రేమేభ్యేమాసిగానజ్ఞేసేనతారేప్రవాసరే |
 శ్లోకైః కృతోరవిచయైః సచ్చరిత్రసుధానిధిః ||

శ్రీరఘునందనపరబ్రహ్మణేనమః
 శ్రీమతేశతకోపసంయమిసార్వభౌమాయనమః
 సచ్చరిత్రసుధానిధిస్సంపూర్ణః.
